

De leden van de raad van de gemeente
CAPELLE AAN DEN IJSSEL

datum	kenmerk	uw kenmerk/brief van	doorkiesnummer
14 november 2023	1029779/1305292		(010) 284 8274
onderwerp		behandeld door/e-mail	
collegebrief		Bureau Gemeentesecretaris	

Geachte dames en heren,

Onderstaand informeren wij u inzake de volgende onderwerpen:

2023/ 133	landelijke benchmark huishoudelijk afval en toegangssysteem Restafvalcontainers
2023/ 134	actieplan horeca
2023/ 135	onderzoek effectiviteit Kinderlabs
2023/ 136	evaluatie pilot bankslapers en vervolg
2023/ 137	aanvullende bijdragen Sportief Capelle Isala Theater, Dorpsstraat 164 en Bibliotheek
2023/ 138	resultaatgericht indiceren & financieren Wmo
2023/ 139	uitstel vaststellen Verordening Fysieke Leefomgeving
2023/ 140	verzoek Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) tot uitbreiding en verlenging Crisis Noodopvanglocatie (CNO) locatie Barbizonlaan 50

Mocht u nog nadere vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de genoemde portefeuillehouder dan wel de behandelend ambtenaar.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

w.g.

w.g.

A.L. Duijmaer van Twist

mr. P. Oskam

Wilt u bij beantwoording het kenmerk vermelden.

Rivierweg 111	Telefoon: 14010
Postbus 70	Telefax: 010 - 2848800
2900 AB Capelle aan den IJssel	BTW nummer: 001877045B05
www.capelleaandenijssel.nl	IBAN: NL41INGB0006691797
gemeente@capelleaandenijssel.nl	BIC nummer: INGBNL2A

Nummer: 2023/133

Onderwerp: landelijke benchmark huishoudelijk afval en toegangssysteem restafvalcontainers
Referentie: actieve informatie
Portefeuillehouder: Sjoerd Geissler (06) 50160304
Afdeling: Stadsbeheer
Unit: Beheer Openbare Ruimte (06) 14423863
Bijlage(n): Benchmark huishoudelijk afval 2022
Informatie:

Landelijke benchmark huishoudelijk afval

Zoals bekend hebben wij, net als de gemeenten Vlaardingen en Schiedam (onze mede-aandeelhouders van Irado), deelgenomen aan de landelijke benchmark huishoudelijk afval 2022.

Bijgaand treft u de samenvatting van het rapport aan. Op pagina 4 van de samenvatting staan de kernprestaties op het gebied van milieu, kosten, dienstverlening en regie. Wij zijn tevreden met deze scores en blijven verkennen waar het eventueel nog beter kan.

Op 2 november 2023 heeft de slotbijeenkomst plaatsgevonden van de benchmark. Wij bespreken de uitkomsten graag gezamenlijk met Vlaardingen, Schiedam en Irado, mede om mogelijke efficiëncy- en effectiviteitsmaatregelen te (h)erkennen. Onze concerncontroller onderzoekt eveneens, samen met de financiële contactpersoon van de benchmarkorganisatie, met welke gemeente wij ons (eventueel) nog verdiepend kunnen en willen vergelijken. Dit in het kader van het onderzoek 213a Gemeentewet. De uitkomsten van deze benchmark huishoudelijk afval 2022 worden uiteraard meegenomen in de verdere voorbereidingen van ons nieuwe (door uw raad vast te stellen) beleidsplan afval.

Toegangssysteem restafvalcontainers

In het huidige afvalactieplan is een maatregel opgenomen om afvaltoerisme tegen te gaan. Dit betreft het afsluiten van restafvalcontainers met een toegangssysteem. In lijn met het afvalactieplan zijn er restafvalcontainers afgesloten indien de situatie hier specifiek om vroeg (hotspots voor afvaltoerisme). Voor overige locaties zien wij momenteel geen noodzaak voor het afsluiten van restafvalcontainers. Bovendien weegt een afsluiting van alle restafvalcontainers en de daarmee gepaard gaande kosten financieel niet op tegen de baten. Dit betekent dat de gemeente voor de overige locaties inzet op het vervangen van de vulgraadsensoren bij einde levensduur en geen toegangssysteem gaat inbouwen.

Nummer: 2023/134

Onderwerp: actieplan horeca
Referentie: actieve informatie
Portefeuillehouder: Eric Faassen (06) 11869867
Afdeling: Stadsontwikkeling
Unit: GGE (06) 15102933
Bijlage(n): Actieplan Horeca
Informatie:

Op 14 november 2023 hebben wij het 'Actieplan horeca' vastgesteld. Hiermee wordt invulling gegeven aan een speerpunt uit het coalitieakkoord (zie hoofdstuk 8). De afgelopen periode is met een vertegenwoordiging van lokale horecaondernemers gesproken over de gezamenlijke inhoud van het Actieplan. Uiteindelijk zijn alle ondernemers uitgenodigd om aan te schuiven bij deze gesprekken. Dit heeft geresulteerd in een vaste overlegstructuur tussen gemeente en lokale horecaondernemers. Ook Koninklijke Horeca Nederland (KHN) is aangesloten bij deze gesprekken en vormt een vaste gesprekspartner. Het actieplan is onderverdeeld in 4 hoofdpijlers. Daaronder zijn in totaal 10 concrete acties geformuleerd. In de bijlage treft u het Actieplan inclusief de hierin omschreven concrete acties. Met dit actieplan is een goede basis neergelegd voor de nabije toekomst. De inhoud kan worden beschouwd als de inhoudelijke agenda voor de vervolgesprekken.

Er is inmiddels al invulling gegeven aan een digitaal horecaloket en vast aanspreekpunt binnen de gemeente voor horecaondernemers (maatregel 3). Wij beogen om komend jaar o.a. een horecabeleidsplan vast te stellen waarmee wij duidelijke kaders creëren om binnen de gemeente te ondernemen (maatregel 6). Beide maatregelen zijn belangrijke ambities binnen het coalitieakkoord.

Nummer: 2023/135

Onderwerp: onderzoek effectiviteit Kinderlabs
Referentie: toezegging 23/064 (commissie SOB 30 oktober 2023)
Portefeuillehouder: Eric Faassen (06) 11869867
Afdeling: Samenleving
Unit: Jeugd, Educatie en Vrije Tijd (010) 284 8302
Bijlage(n): Onderzoek Moventum - Effect Kinderlabs aug 2023
Informatie:

In de vergadering van de commissie Samenleving en Economie op 30 oktober 2023 hebben wij u toegezegd het onderzoek naar de effectiviteit van de Kinderlabs en de gezamenlijke inzet van de betrokken partijen toe te zenden. Het onderzoek is uitgevoerd door Moventum. Onderzocht is in hoeverre met de kinderlabs de juiste doelgroep wordt bereikt, hoe de interventies worden ervaren (proces) en welke effecten het Kinderlab heeft op de doelgroep. Bijgaand vindt u het onderzoek. Het onderzoek is eerder nog niet met u gedeeld, omdat er voorafgaand aan dit schrijven nog een opleversessie plaats heeft gevonden met de partijen die deel hebben genomen aan het onderzoek. Het onderzoek is positief ontvangen en levert voor ons voldoende onderbouwing op om ook in 2024 door te gaan met het bestendigen van de basis van de Kinderlabs.

Nummer: 2023/136

Onderwerp: evaluatie pilot bankslapers en vervolg
Referentie: toezegging 20/91 (commissie SLE 3 november 2020)
Portefeuillehouder: Marc Wilson (06) 615911300
Afdeling: Samenleving
Unit: Maatschappelijke zorg & participatie (06) 21887088
Bijlagen: evaluatie pilot Aanpak bankslapers

Pilot aanpak bankslapers

In de periode maart 2019 – maart 2021 is de pilot Aanpak bankslapers uitgevoerd. 'Bankslapers' vormen een kwetsbare groep mensen die vanwege dak- of thuisloosheid bij gebrek aan een woonadres niet konden worden ingeschreven in de Basisregistratie personen en hierdoor niet in aanmerking kwamen voor voorzieningen, zoals een uitkering, zorgverzekering, toeslagen en hulpverlening. De aanpak bestond eruit dat deze mensen, onder voorwaarden, een (tijdelijk) briefadres kregen, in combinatie met passende ondersteuning om hun leven weer goed op de rit te krijgen.

Welzijn Capelle biedt ondersteuning van briefadreshouders bij het aanvragen van voorzieningen en het zoeken naar woonruimte en werk, het monitoren van afspraken en bespreken van knelpunten met de betrokken partners.

Bevindingen pilot

De pilot is geëvalueerd. De belangrijkste conclusie is dat met de Aanpak bankslapers een groep mensen is bereikt die anders buiten zicht van de hulpverlening zouden zijn gebleven, met alle nadelige gevolgen van dien. Door het afgeven van een briefadres is de bankslaper in zicht van de gemeente en ontstaat weer de mogelijkheid tot inschrijven voor een woning, afsluiten van een zorgverzekering, aanvragen van een uitkering en aanvragen van (schuld)hulpverlening.

Vervolg op de pilot

Na afloop van de pilot is de aanpak bankslapers voortgezet en werkenderwijs op onderdelen aangepast binnen het kader van de gewijzigde Wet basisregistratie personen per 1 januari 2022.

Sindsdien is de wettelijke bevoegdheid van het college om een briefadres toe te kennen, gewijzigd in een verplichting. Een aanvraag voor een briefadres mag niet meer worden geweigerd. Het Rijk heeft dit bepaald om de problematiek rond thuis- en dakloosheid een halt toe te roepen. Op 14 november 2023 hebben wij vanwege deze aanpassing de Regeling briefadres 2023 vastgesteld (zaaknummer 1230563). In de nieuwe regeling is onder meer opgenomen dat aanvragen waarbij er een hulpvraag is, de hulpvraag doorgezet wordt naar Welzijn Capelle. De gemeente (afdeling Burgerzaken) en Welzijn Capelle hebben hierover werkafspraken vastgelegd.

Nummer: 2023/137

Onderwerp: aanvullende bijdragen Sportief Capelle, Isala Theater, Dorpsstraat 164 en Bibliotheek

Referentie: actieve informatie

Portefeuillehouder: Rik van Woudenberg (010) 284 8774

Afdeling: Samenleving/Concerncontroller

Unit: Jeugd, Educatie en Vrije Tijd (010) 284 8247

Bijlage(n): geen

Informatie:

Door de inflatie en met name stijgende onderhouds-, huur- en salariskosten komt een aantal van onze verbonden partijen en de Bibliotheek dit jaar niet uit met de huidige bijdragen. Deze bijdragen zijn reeds geïndexeerd met 2,7%, echter naar nu blijkt zijn de autonome kosten van deze instellingen, en dan met name de salaris- en onderhouds/huisvestingslasten, harder gestegen dan dit percentage. De verbonden partijen zijn gedeeltelijk in staat op dit te vangen, hierdoor is het weerstandsvermogen dermate geslonken, dat andere tegenvallers niet opgevangen kunnen worden. Dit maakt het noodzakelijk dat wij de financiële bijdrage aan deze verbonden partijen bijstellen.

Bibliotheek

De Bibliotheek is verantwoordelijk voor haar eigen financiën. Door de stijgende prijzen, zal de Bibliotheek in 2023 verlieslatend zijn. Het grootste probleem is een tekort dat vooral wordt veroorzaakt door hogere huur en andere hogere lasten als gevolg van de hoge inflatie. Wij hebben het afgelopen jaar al veel met de Bibliotheek hierover gesproken. Om het tekort op te lossen, hebben wij een blijvende financiële steun van € 19.321,-- per jaar nodig om de bibliotheek binnen Capelle te kunnen behouden.

Dorpsstraat 164

De rentelasten drukken al sinds de renovatie zwaar op de jaarlijkse exploitatie. Over 2023 zijn daar forse kostenstijgingen bijgekomen. Vooral zijn in 2023 hoge onderhoudskosten gemaakt aan de buitenkant van het Van Cappellenhuis, waarbij er sprake was van meerwerk in verband met onder andere houtrot. Ook voor de komende jaren dient rekening gehouden te worden met hogere onderhoudskosten. Deze werkzaamheden zijn- en worden in goed overleg met de huurder en de Stichting Cultuur aan de Dorpsstraat naar volle tevredenheid uitgevoerd. Aanvullend zijn de externe inkomsten afgenomen. Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot het voorstel om vanaf 2023 een structureel hogere bijdrage van € 80.000,-- te verstrekken.

Isala Theater

Het theater is verantwoordelijk voor zijn eigen financiën. De afgelopen jaren heeft het theater zwaar geleden onder de coronamaatregelen. In 2022 is reeds verlies geleden door het Isala Theater. Hierbij is het eigen vermogen ingeteerd, omdat zij de kosten niet aan de klant konden doorrekenen. Voor 2023 is een extra eenmalige bijdrage nodig van € 49.000,--.

Sportief Capelle

Sportief Capelle is ook verantwoordelijk voor zijn eigen financiën. Door hoge energiekosten en de gevolgen van de coronapandemie staat Sportief Capelle voor financiële uitdagingen. Wij hebben meerdere keren met hen gesproken en ze hebben hun zorgen geuit toen dit ter sprake kwam.

Om de hogere kosten in 2023 te dekken, welke zijn ontstaan door substantiële prijsstijgingen als gevolg van de diensten die zij aan ons verstrekken op basis van onze dienstverleningsovereenkomst is een eenmalige bijdrage van € 327.000,-- nodig.

Extra gemeentelijke bijdrage

Wij stellen voor om de gemeentelijke steun eenmalig met in totaal € 376.000 te verhogen in 2023 voor deze organisaties. Voor de Bibliotheek en Dorpsstraat 164 samen betekent dit een blijvende verhoging van € 99.000,-- per jaar (€ 19.000,-- voor de bibliotheek en € 80.000,-- voor Dorpsstraat 164). Deze wijzigingen worden ter goedkeuring aan u voorgelegd in de Najaarsnota in programma 5A.

Nummer: 2023/138

Onderwerp:	resultaatgericht indiceren & financieren Wmo	
Referentie:	actieve informatie	
Portefeuillehouder:	Marc Wilson	(010) 284 8160
Afdeling:	Samenleving	
Unit:	Wmo	(010) 284 8207
Bijlage(n):	geen	
Informatie:		

Aanleiding

Capelle aan den IJssel werkt in het kader van de Wmo met resultaatgerichte indicering en financiering. Resultaatgericht indiceren en financieren is bedacht in het kader van de Wmo 2007 om aan te geven voor welke gebieden je een beroep kon doen op de Wmo.

De resultaten waren een logisch gevolg van de zogenaamde kanteling: het noodzakelijk proces om de Wmo niet meer uit te voeren op een claimgerichte wijze, zoals het in de oude Wet voorzieningen gehandicapt was geregeld. Uitgangspunt werd de behoefte van de cliënt aan ondersteuning bij het behalen van de omschreven doelen.

Onder de Wmo 2015 zijn gemeenten in resultaten gaan indiceren. De aanbieder krijgt een vast budget en doelstellingen mee die behaald moeten worden. In den lande heeft het resultaatgericht indiceren geleid tot rechtszaken. De Centrale Raad van Beroep oordeelde meermaals dat resultaatgericht beschikken in strijd is met de rechtszekerheid van cliënten.

Hieruit bleek dat een beschikking een duidelijke maatstaf moet hebben en moet vermelden:

- hoe het resultaat concreet bereikt zal worden;
- welke concrete hulp geboden gaat worden; en
- hoe die bijdraagt aan het realiseren van het doel.

Het vermelden van uren geldt (per definitie) als zodanig, als aangegeven is wat in die uren gedaan moet worden. Er is onder het kabinet in 2020 een conceptvoorstel tot wijziging van de Wmo2015 in internetconsultatie geweest. Doel van die wetwijziging was onder meer dat bij verstrekking van een maatwerkvoorziening een resultaatbeschrijving kan worden gehanteerd. De staatssecretaris heeft 4 oktober 2023 besloten de wetwijziging resultaatgericht beschikken niet in te dienen. Reden is dat partijen het niet eens zijn hoe de rechtszekerheid voor de cliënt in het wetsvoorstel gewaarborgd moet worden. Dat heeft er mede toe geleid dat er naar verwachting zowel maatschappelijk als politiek geen draagvlak is voor het wetsvoorstel. Dit heeft gevolgen voor aanbieders en gemeenten die resultaatgericht indiceren, zo ook Capelle aan den IJssel.

De VNG en Ketenbureau I-Sociaal Domein zijn samen met gemeenten en aanbieders gestart met de impact van het niet wijzigen van de wet en brengen alternatieven hiervoor in beeld.

De opgave en het uiteindelijke doel van bovenstaande partijen is te komen tot een beschikkingsvorm waarbij met behoud van ieders verantwoordelijkheid en rol in het stelsel, gemeenten en aanbieders, de mogelijkheid hebben om de uitvoering van de Wmo flexibel en doelmatig in te richten zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit en rechtszekerheid van de cliënt.

In de zomerperiode is dan ook op basis van gesprekken met VWS en cliëntorganisaties het 'Toetsingskader gepast beschikken' uitgewerkt.

Het toetsingskader is op 4 september 2023 besproken met een representatieve groep van gemeenten, aanbieders en Actiz (de brancheorganisatie van aanbieders). Deze deelnemers her- en erkennen de in het toetsingskader opgenomen principes/aspecten.

Het Bandbreedtemodel

Als een mogelijk alternatief voor resultaatgericht beschikken is door een groep van gemeenten en aanbieders, een alternatief uitgewerkt: het Bandbreedte model. Dit model is inmiddels van een eerste juridische toets voorzien. Deze toets leert dat het Bandbreedtemodel een bruikbare werkwijze kan zijn. Hiervoor moet wel worden voldaan aan enkele randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden dienen de juiste context te scheppen. Met de initiatiefnemers en een jurist wordt dit nu verder opgepakt.

Op 12 september 2023 hebben gemeenten en aanbieders gewerkt aan de verdere uitwerking van het model. In december 2023 verwachten VNG, I-Sociaal-Domein, gemeenten en aanbieders het lopende onderzoek af te ronden. Capelle aan den IJssel alsook haar aanbieders omarmen de wijze van resultaatgericht indiceren en financieren. Opgemerkt moet worden dat Capelle in haar besluitvorming naar de cliënt naast het resultaat in tegenstelling tot andere gemeenten ook de specifieke taken waarbij hulp geboden moet worden bepaalt en ook de frequentie van aanbieden vaststelt (bijvoorbeeld wekelijks stofzuigen kamers). Wij zijn van mening dat dit meer recht doet aan het rechtzekerheidsbeginsel.

Op 24 oktober 2023 heeft de Tweede Kamer een motie van de SP aangenomen om gemeenten te dwingen helemaal geen Wmo- beschikkingen zonder tijdsindicatie af te geven per 1 januari 2024 en bestaande indicaties zonder tijdsindicatie te vernieuwen met ingang van 1 januari 2024.

De VNG heeft getracht de stemming over de motie te beïnvloeden omdat deze voor gemeenten onuitvoerbaar is. De VNG stelt dat gemeenten zo ook Capelle aan den IJssel, contracten moeten open breken en opnieuw moeten aanbesteden omdat er met de motie sprake is van wijziging van de contractvoorwaarden. Dit is niet mogelijk voor 1 januari 2024. Bovendien stelt de VNG dat lopende beschikkingen waartegen geen bezwaar is ingediend onherroepelijk zijn en dat wijziging pas noodzakelijk is na aflopen van de beschikkingstermijn.

Het team Wmo wacht de uitkomsten van het onderzoek van de VNG, I-Sociaal-Domein, gemeenten en aanbieders in december 2023 af naar alternatieve mogelijkheden van resultaatgericht indiceren. Het team Wmo beraamt zich na de uitkomsten op mogelijke vervolgstappen. Tevens is het team Wmo reeds gestart met de voorbereidingen voor een inkooptraject Wmo- diensten (begeleiding, huishoudelijke ondersteuning, persoonlijke verzorging) en zal de uitkomsten uit het bovenstaande onderzoek betrekken in haar inkoopvoorwaarden. Het team Wmo zal u proactief informeren over de verdere vervolgstappen na de uitkomsten in december 2023 en de gevolgen hiervan voor Capelle aan den IJssel.

Nummer: 2023/139

Onderwerp:	uitstel vaststellen Verordening Fysieke Leefomgeving
Referentie:	actieve informatie
Portefeuillehouder:	Eric Faassen (06) 11869867
Afdeling:	Stadsontwikkeling/Stadsbeheer

Unit: Ruimtelijke Beleid en Vergunningen,
 Toezicht en Handhaving en Bestuur en
 Concernondersteuning (06) 51215411

Bijlage(n): geen

Informatie:

In het afgelopen jaar is in voorbereiding op de komst van de Omgevingswet gewerkt aan het opstellen van de Verordening Fysieke Leefomgeving(VFL). De VFL is een integrale verordening waarin verordeningen over verschillende onderwerpen uit de fysieke leefomgeving worden opgenomen. Denk aan regels over bomen, erfgoed, markten, ligplaatsen voor boten, terrassen, kabels en leidingen etc.

Samen met de huidige bestemmingsplannen en regels van het Rijk komen deze verordeningen in het Omgevingsplan.

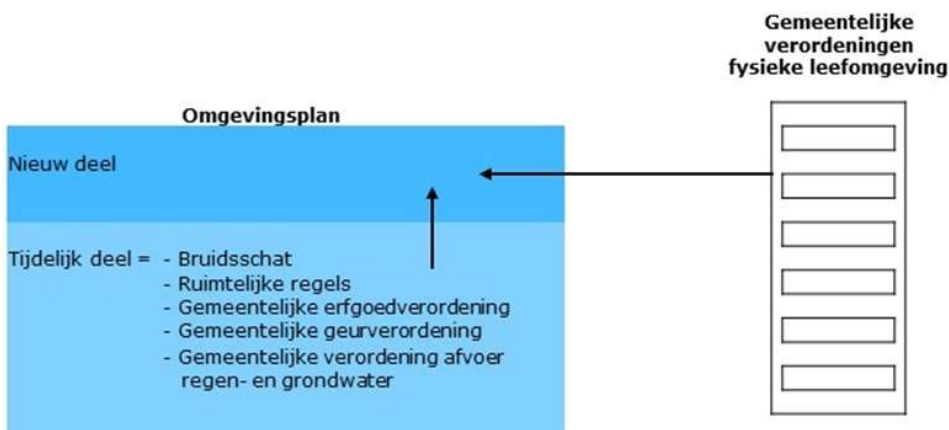
De concept VFL die wij van het adviesbureau hebben ontvangen achtte wij is op dit moment nog van onvoldoende kwaliteit om aan u voor te leggen. Wij gaan met het adviesbureau in overleg om te komen tot een goede VFL. Wij willen de goede afwegingen kunnen maken welke artikelen vanuit de verordeningen in de VFL worden opgenomen zodat hier ook direct met het eerste omgevingsplan goed kan worden gewerkt. In 2023 worden nog wel de technische wijzigingen van de huidige verordeningen aan u voorgelegd. Denk hierbij onder andere aan de Algemene Plaatselijke Verordening, Afvalstoffenverordening en Bomenverordening. Hierin vinden geen inhoudelijke wijzigingen plaats maar is sprake van een technische omzetting naar de Omgevingswet. Dit is noodzakelijk om onze werkzaamheden per 1 januari 2024 met de verordeningen verder te kunnen werken vanaf 1 januari 2024.

VFL vaststellen is geen wettelijke verplichting

Het opstellen van een VFL is geen wettelijke verplichting en is ook niet verplicht als voorbereiding op de Omgevingswet. Dit betekent dat de huidige verordeningen meegaan naar het voorlopige Omgevingsplan. Het omzetten van regels van het tijdelijke deel naar het nieuwe deel van het omgevingsplan moet eind 2031 klaar zijn. Een Koninklijk Besluit zal de einddatum van 1 januari 2032 nog vastleggen (artikel 22.5 van de Omgevingswet). De regels in het tijdelijke deel van het omgevingsplan vervallen niet vanzelf, ook niet na die einddatum. Ook de integratie van regels over de fysieke leefomgeving uit andere gemeentelijke verordeningen moet dan klaar zijn. Vanaf de einddatum vervallen deze regels in de verordeningen van rechtswege.

Wij hebben dus voldoende tijd om de VFL te verbeteren zodat als wij uw Raad voorstellen de VFL in te voeren en daarmee andere verordeningen geheel of gedeeltelijk in te trekken dit ook correct gebeurt.

Op dat moment komt het VFL in het tijdelijke Omgevingsplan vervallen de overige verordeningen geheel of gedeeltelijk. Wij streven er naar om de VFL in het tweede kwartaal van 2024 vast te stellen.

Nummer: 2023/140

Onderwerp: verzoek Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) tot uitbreiding en verlenging Crisis Noodopvanglocatie (CNO) locatie Barbizonlaan 50

Referentie: actieve informatie

Portefeuillehouder: Sjoerd Geissler (010) 284 8234

Afdeling: Bestuurs- en Concernondersteuning (010) 284 8246

Bijlage(n): geen

Informatie:

Op 7 november 2023 ontvingen wij een verzoek van het COA, gericht aan het college van burgemeester en wethouders, met betrekking tot het verlengen van onze Crisis Noodopvanglocatie (CNO-locatie) aan de Barbizonlaan 50 onder het beheer van het COA en met uitbreiding van het aantal opvangplekken van 30 naar 120, tot 31 december 2024.

Wij leggen het verzoek van het COA ter besluitvorming voor aan uw raad. Met de voorwaarde van het college dat enkel positief wordt gereageerd op het verzoek van het COA als het aantal opvangplekken wordt teruggebracht van 120 naar maximaal 100, zodat meer gemeenschappelijke ruimten in het pand behouden blijven en de leefbaarheid en ruimte voor recreatie in het pand op peil blijft.

Voor nadere informatie verwijzen wij u naar het raadsvoorstel (1309198) dat op vrijdag 17 november 2023 aan u wordt gestuurd. Het voorstel staat ter besluitvorming geagendeerd tijdens de raadsvergadering van 27 november 2023.

Bewoners en ondernemers in de omgeving ontvangen op vrijdag 17 november 2023 een informatiebrief. Als de gemeenteraad instemt met het verzoek van het COA, wordt in december 2023 een informatiebijeenkomst voor omwonenden georganiseerd waar vragen kunnen worden gesteld aan het COA en de gemeente.

PEILJAAR
2022

BENCHMARK HUISHOUDELIJK AFVAL

Capelle a/d IJssel

SAMENVATTING

NVRD
Benchmark
Huishoudelijk
Afval

**Leren
door te
vergelijken**

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Kernprestaties	4
3. Milieu	6
4. Kosten	11
5. Dienstverlening	12
6. Regievaardigheden	13
7. Basisgegevens	14

Datum: 6 oktober 2023
Status: definitief

De Benchmark Huishoudelijk Afval is een product van de NVRD, in samenwerking met Rijkswaterstaat en uitgevoerd door Cyclusmanagement.

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

1. Inleiding

De benchmark huishoudelijk afval is een prestatiemeting waarbij gemeenten en inzamelbedrijven aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren hun afval(scheidings)prestaties vergelijken. Doel van de benchmark is het inzicht in eigen functioneren en presteren te vergroten om op die manier handvatten voor verbetering te bieden.

De Benchmark kent vier prestatiegebieden: milieu, kosten, dienstverlening en vaardigheden. Per prestatiegebied zijn prestatie-indicatoren gedefinieerd. Het gemeentelijk afval- en grondstoffenbeheer beoogt over het algemeen zo min mogelijk ongescheiden restafval (te realiseren door preventie, reparatie en hoogwaardig hergebruik) tegen zo laag mogelijke beheerkosten. De hoeveelheid restafval en de totale beheerkosten zijn de belangrijkste prestatie-indicatoren in deze benchmark.

Vergelijkingsbasis

Aan de benchmark peiljaar 2022 hebben 116 deelnemers meegedaan die in totaal 183 gemeenten vertegenwoordigen (sommige inzamelbedrijven doen voor meerdere gemeenten mee). In de benchmark worden de gemeenten en bedrijven zoveel mogelijk vergeleken op basis van dezelfde omstandigheden. Omdat het aandeel hoogbouw in een verzorgingsgebied zeer prestatiebepalend blijkt te zijn en hierop nauwelijks kan worden gestuurd, zijn de deelnemende organisaties gegroepeerd naar hoogbouwklasse. De volgende hoogbouwklassen zijn gedefinieerd:

Klasse A 50 t/m 100% hoogbouw
 Klasse B 30 t/m 49% hoogbouw
 Klasse C 20 t/m 29% hoogbouw
 Klasse D 0 t/m 19% hoogbouw

Capelle a/d IJssel heeft 56% hoogbouw en is ingedeeld in klasse A. In deze rapportage vindt de vergelijking plaats vanuit gemeentelijk perspectief. Dat wil zeggen dat Capelle a/d IJssel wordt vergeleken met vergelijkbare gemeenten (met of zonder eigen inzameldienst).

Leeswijzer

Deze rapportage is een samenvatting van de benchmark. Per prestatiegebied wordt **Capelle a/d IJssel** op de belangrijkste prestatie-indicatoren vergeleken met het klasse A-gemiddelde. Voor een uitgebreide vergelijking wordt verwezen naar het hoofdrapport.

2. Kernprestaties

Hoe presteert Capelle a/d IJssel tov de benchmark?

Op de vier prestatiegebieden van de benchmark is weergegeven hoe Capelle a/d IJssel presteert ten opzichte van de benchmark klasse A.

Milieu

	Capelle a/d IJssel	KLASSE A	
Restafval (kg/inw)	196	203	●

Kosten

Afvalbeheerkosten (€/ aansl)	226	225	●
------------------------------	-----	-----	---

Dienstverlening

Dienstverleningsniveau (score)	469	333	●
--------------------------------	-----	-----	---

Regie

Regievaardigheid (score)	21	19	●
--------------------------	----	----	---

Legenda

- = boven het klasse-gemiddelde (> 5%)
- = ongeveer gelijk aan het klasse-gemiddelde (-5% tot +5%)
- = onder het klasse-gemiddelde (< 5%)

Toelichting

Restafval = de hoeveelheid afval die resteert na (na)scheiding en wordt afgevoerd naar de afvalverbranding (inclusief grof restafval en verbouwingsrestafval).

Afvalbeheerkosten = de kosten die gemoeid zijn met de gemeentelijke zorgplicht, bestaande uit de inzamelkosten, overslag- en transportkosten, verwerkingskosten, en overige afvalkosten (wo beleidskosten, voorlichting, handhaving en perceptiekosten), minus de opbrengsten verkregen vanuit producentenverantwoordelijkheid.

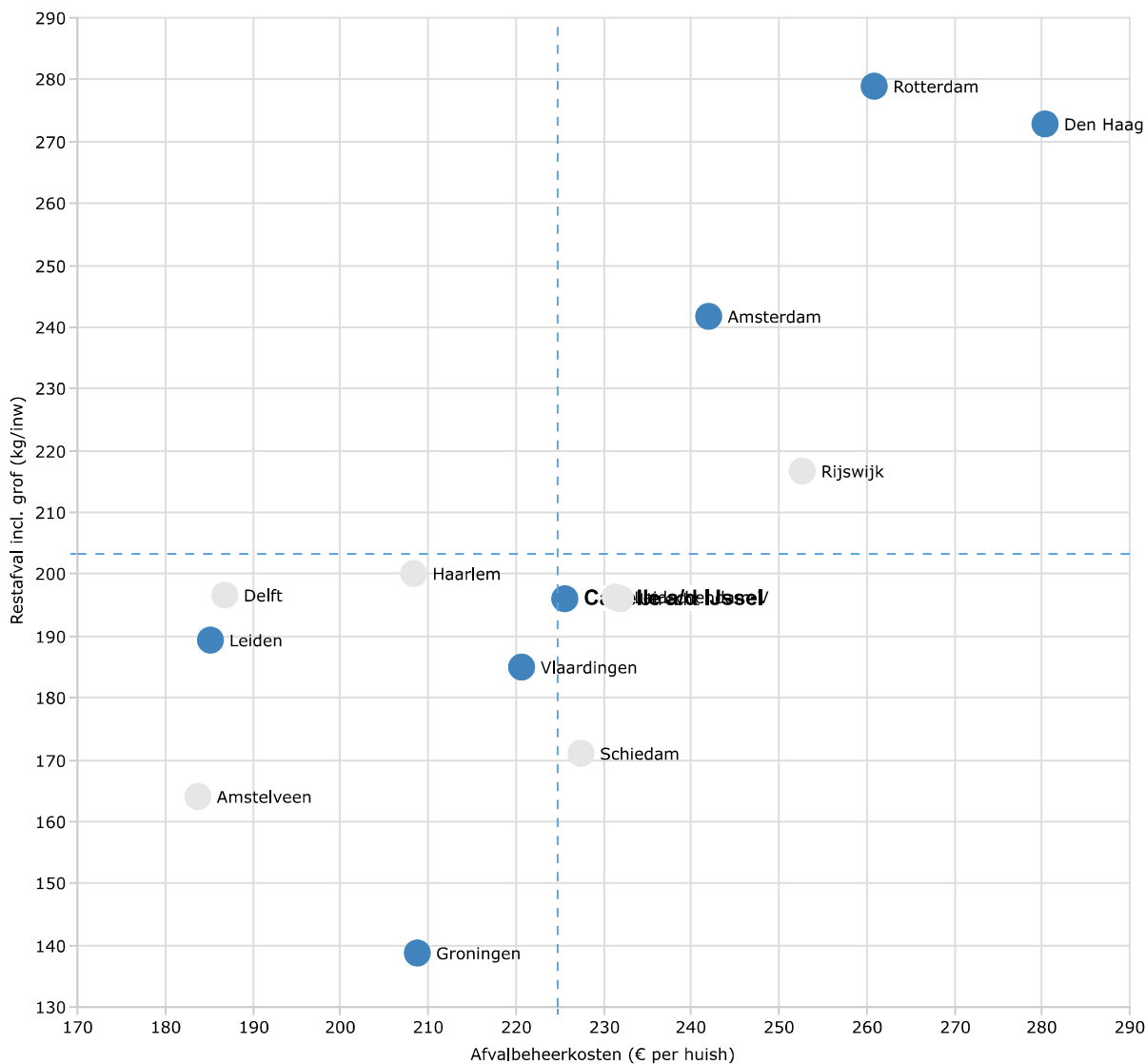
Dienstverleningsniveau = het gemak waarmee grondstoffen gescheiden kunnen worden aangeboden. In de benchmark wordt op basis van de intensiteit van de dienstverlening (inzamelfrequentie, voorzieningsdichtheid) een totaal score berekend.

Regievaardigheid = de mate waarin de gemeente regie voert op het afval- en grondstoffenbeheer. In de benchmark worden 26 regieaspecten onderscheiden op 4 verschillende gebieden: beleid, burgerparticipatie, informatiesturing en circulariteit. De score wordt bepaald door de som van de van toepassing zijnde regievaardigheden (maximaal 26 punten).

Kosten-effectiviteit

In de onderstaande figuur zijn alle gemeenten uit KLASSE A weergegeven, waarbij de hoeveelheid restafval is afgezet tegen de totale afvalbeheerkosten. De positie van de bol geeft een indicatie van de kosten-effectiviteit van het afval- en grondstoffenbeheer. De kleur van de bol geeft de toegepaste inzamelstrategie weer.

- Tariefdifferentiatie
- Servicedifferentiatie
- Tarief- en servicedifferentiatie
- Basis-systeem

Toelichting

Tariefdifferentiatie (diftar) = gemeenten die een variabel tarief voor restafval hebben ingevoerd: hoe meer of hoe vaker restafval wordt aangeboden, hoe meer een huishouden betaalt.

Servicedifferentiatie (omgekeerd inzamelen) = gemeenten die hun serviceniveau hebben verlegd van afval naar grondstoffen: grondstoffen worden met een hoog serviceniveau ingezameld (inzameling aan huis, hoge ophaalfrequentie) en restafval wordt met een laag serviceniveau ingezameld (lage ophaalfrequentie of met verzamelcontainers op buurtniveau).

Tarief- en servicedifferentiatie = gemeenten die zowel tariefdifferentiatie als servicedifferentiatie hebben toegepast.

Basis-systeem = gemeenten die noch tariefdifferentiatie, noch servicedifferentiatie hebben toegepast.

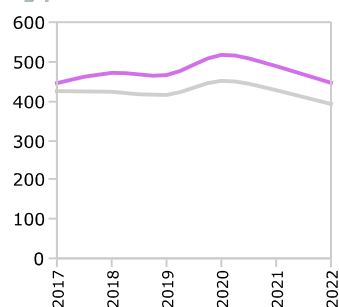
3. Milieu

Hoe presteert Capelle a/d IJssel op de milieu-indicatoren *huishoudelijk afval*, *afvalscheiding* en *restafval* ten opzichte van de benchmark?

	Capelle a/d IJssel	KLASSE A	
Huishoudelijk afval (kg/inw)	446	393	●
Afvalscheiding (%)	56%	48%	●
Restafval (kg/inw)	196	203	●

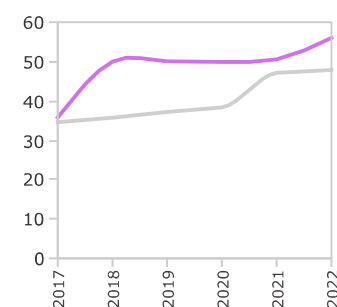
Huishoudelijk afval

kg per inwoner

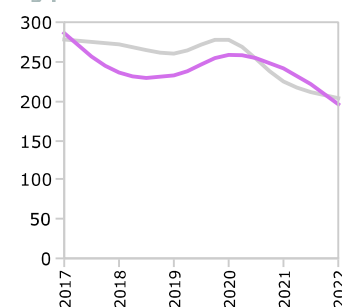
Afvalscheiding

%

Restafval

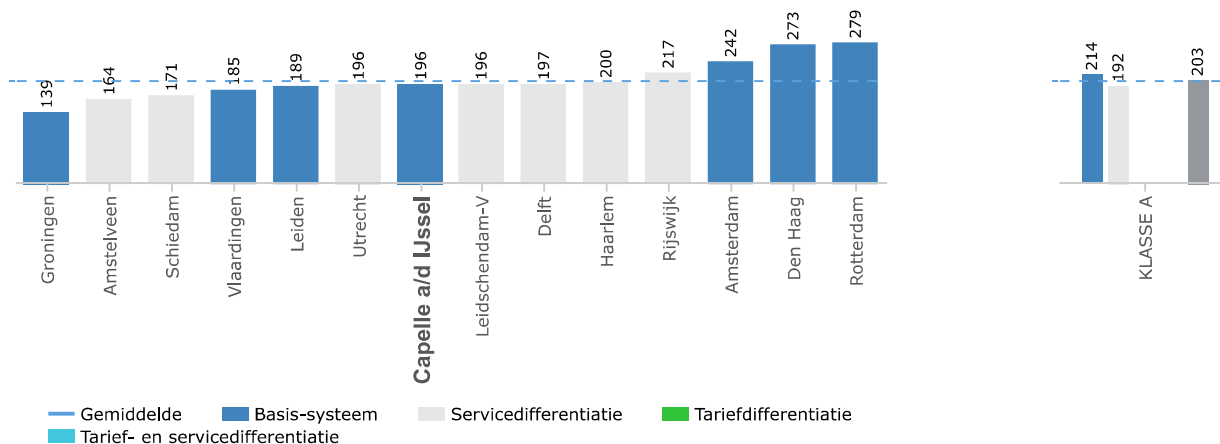
kg per inwoner

■ Capelle a/d IJssel
■ KLASSE A

Restafval

kg per inwoner

Toelichting

Huishoudelijk afval = de totale hoeveelheid aan afval en grondstoffen die bij huishoudens vrijkomt (inclusief grof afval).

Afvalscheiding % = het aandeel van het van het huishoudelijk afval dat (na)gescheiden wordt ten behoeve van hergebruik en nuttige toepassing.

Restafval = de hoeveelheid afval die resteert na (na)scheiding en wordt afgevoerd naar de afvalverbranding (inclusief grof restafval en verbouwingsrestafval).

Fijn huishoudelijk

kg per inwoner

	Capelle a/d IJssel	KLASSE A	
Fijn restafval	159	180	●
Groente-, fruit- en tuinafval	37	30	●
Oud papier en karton	30	29	●
Plastic, metalen en drankenkartons	26	24	●
Glas verpakkingen	13	17	●
Textiel	0	3	
Klein chemisch afval	1	1	●
Luiers	0	0	
Frituurvet	0	0	
Minerale stoffen	13	3	●
Metalen uit bodemas	0	2	
Biogranulaat (onf)	62	15	●
Fijn huishoudelijk totaal	342	305	●
Scheidings% fijn huishoudelijk afval	53%	41%	●

Grof huishoudelijk

kg per inwoner

Grof (verbouwings-)restafval	37	23	●
Grof tuinafval	0	5	
Kringloopgoederen	0	2	
Oud IJzer	4	4	●
Elektr(on)ische apparatuur	5	4	●
Hout A en B	17	17	●
Hout C	2	1	●
Puin	16	12	●
Overig brongescheiden	5	6	●
Nagescheiden	18	16	●
Grof huishoudelijk totaal	104	88	●
Scheidings% grof huishoudelijk afval	65%	74%	●

Totaal

kg per inwoner

Huishoudelijk afval totaal	446	393	●
----------------------------	-----	-----	---

Toelichting

Per materiaalstroom is weergegeven hoe Capelle a/d IJssel presteert ten opzichte van de benchmark. De hoeveelheid restafval (fijn en grof) is gecorrigeerd voor nascheiding.

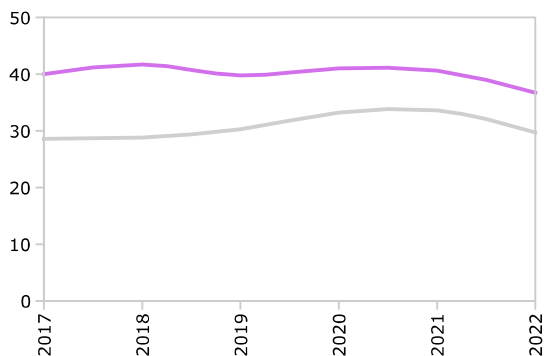
Minerale stoffen, metalen uit bodemas en biogranulaat zijn uit nascheiding verkregen stoffen.

Trend

In de onderstaande figuren is weergegeven hoe de afvalscheidingsresultaten van Capelle a/d IJssel zich in de afgelopen 7 jaar hebben ontwikkeld ten opzichte van de benchmark.

Groente-, fruit- en tuinafval

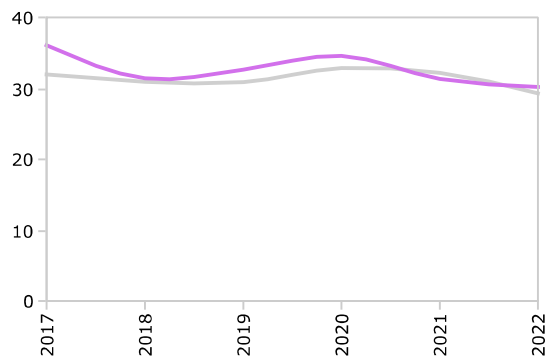
kg per inwoner

■ Capelle a/d IJssel
 ■ KLASSE A

Oud papier en karton

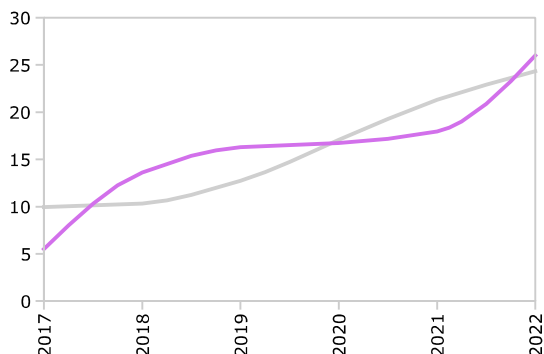
kg per inwoner

■ Capelle a/d IJssel
 ■ KLASSE A

Plastic, metalen en drankenkartons

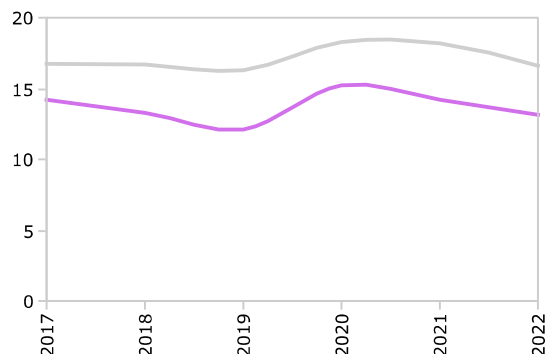
kg per inwoner

■ Capelle a/d IJssel
 ■ KLASSE A

Glas

kg per inwoner

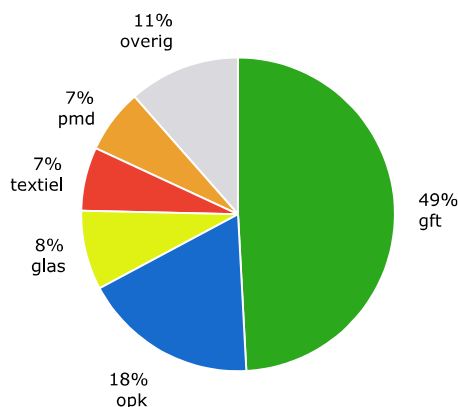

■ Capelle a/d IJssel
 ■ KLASSE A

Grondstoffen in het restafval

kg per inwoner

	Capelle a/d IJssel	KLASSE A	.
Groente-, fruit- en tuinafval	78	79	●
Oud papier en karton	29	21	●
Plastic, metalen en drankenkartons	10	12	●
Glas verpakkingen	13	10	●
Textiel	10	8	●
Totaal	141	129	●

Capelle a/d IJssel heeft 141 kilogram per inwoner aan grondstoffen (gft, pmd, glas, papier en textiel) in het fijn restafval zitten. Dat is **89%** van de totale hoeveelheid fijn restafval.

CO₂-reductie

kg per inwoner

	Capelle a/d IJssel	KLASSE A	.
CO ₂ -reductie (kg/inw)	78	82	●

Toelichting

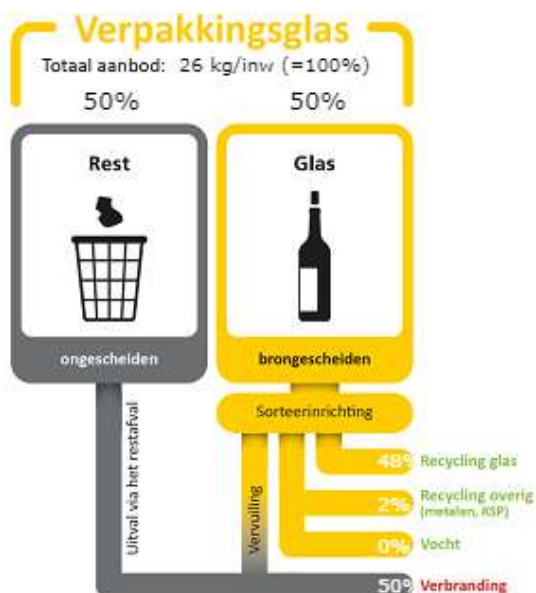
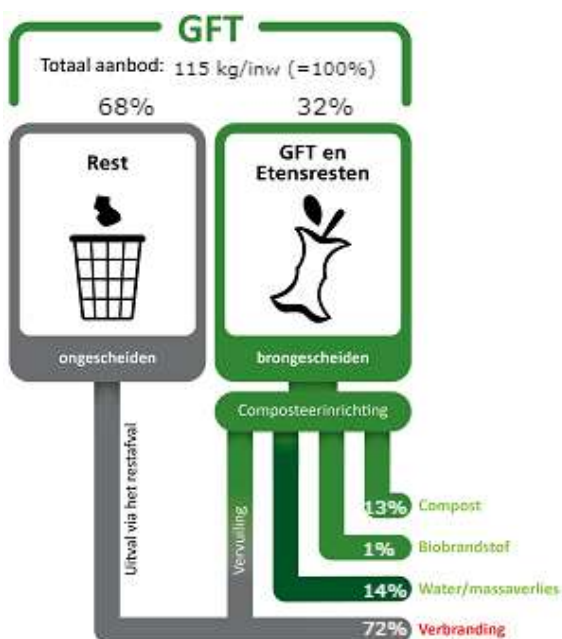
Grondstoffen in het restafval = geeft een indicatie van het afvalscheidingspotentieel. Het geeft aan hoeveel kilogram aan gft, oud papier en karton, pmd, glas en textiel nog in het restafval zit. Dit is bepaald op basis van de meest recent gehouden sorteeraanlyse van het fijn huishoudelijk restafval. Eventuele nagescheiden grondstoffen zijn hierop in mindering gebracht. Ook de procentuele samenstelling is gecorrigeerd voor nagescheiden grondstoffen. Hierdoor kunnen de percentages afwijken van sorteeraanlyseresultaten.

CO₂-reductie = de gereduceerde hoeveelheid CO₂ als gevolg van het recyclen van grondstoffen (gft, pmd, oud papier, glas, textiel, hout, grof tuinafval, frituurvet en luiers). Bij het bepalen van deze indicator is gebruik gemaakt van de geactualiseerde CO₂-kentallen van adviesbureau CE-Delft (2021).

Grondstofketens in kaart

Voor de belangrijkste grondstoffen is de keten in kaart gebracht, gebruikmakend van data die door sorteerders/verwerkers zijn aangereikt. Meetpunt is de 'post sortering' voor pmd, en post verwerking voor gft, papier en glas. De verwerkingsrendementen zijn door de opbulking van de grondstromen op installatieniveau (en dus niet op gemeenteniveau) bepaald.

Indien geen verwerkingsdata van een grondstof is opgevraagd, wordt de grondstofketen ervan niet weergegeven.

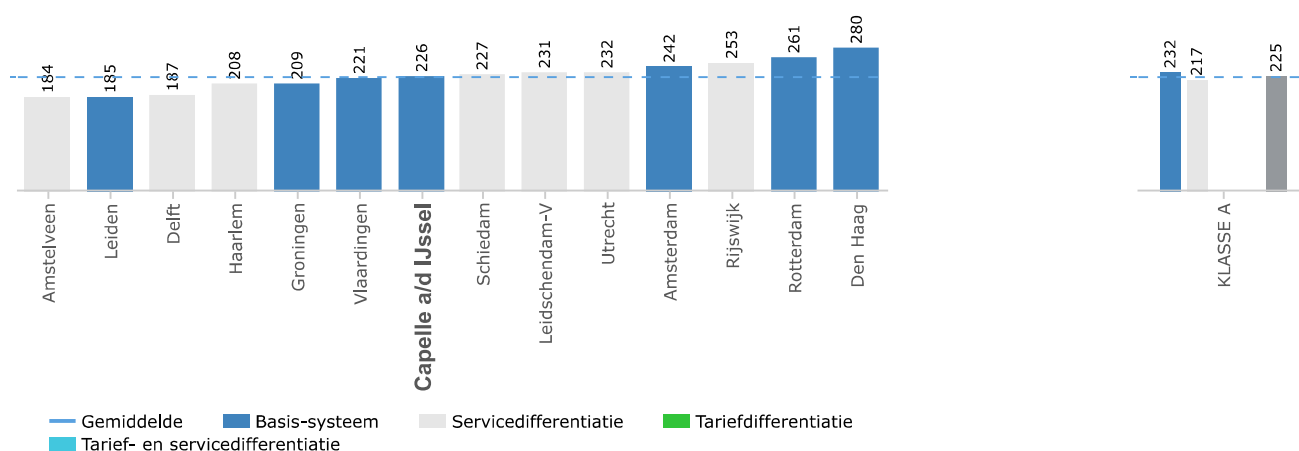

4. Kosten

€ per aansluiting

	Capelle a/d IJssel	KLASSE A	
Inzamelkosten	121	121	●
Overslag- en transportkosten	13	10	●
Verwerkingskosten	95	66	●
Overige kosten	25	40	●
Vergoedingen producentenverantwoordelijkheid	-29	-13	
Totale afvalbeheerkosten	226	225	●

Totale afvalbeheerkosten

Kosten per materiaalstroom

€ per aansluiting

	Capelle a/d IJssel	KLASSE A	
Fijn restafval	111	108	●
Groente-, fruit- en tuinafval	23	20	●
Oud papier en karton	11	8	●
Plastic, metalen en drankenkartons	21	14	●
Glas verpakkingen	2	3	●
Textiel	0	0	
Grof huishoudelijk afval	60	39	●

€ per ton

Fijn restafval	200	245	●
Groente-, fruit- en tuinafval	297	362	●
Oud papier en karton	167	150	●
Plastic, metalen en drankenkartons	382	245	●
Glas verpakkingen	87	106	●
Textiel	0	52	

Toelichting

Totale afvalbeheerkosten = de kosten die gemoeid zijn met de gemeentelijke zorgplicht, bestaande uit de inzamelkosten, overslag- en transportkosten, verwerkingskosten, en overige afvalkosten (wo beleidskosten, voorlichting, handhaving en perceptiekosten). Kwijtscheldingsbeleid, btw-compensatie en kosten voor zwerfafval en bedrijfsafval maken geen deel uit van deze kosten. Om die reden kunnen de totale afvalbeheerkosten lager uitvallen dan de afvalstoffenheffing.

De *kosten per materiaalstroom* zijn de kosten voor inzameling, overslag en transport, en verwerking.

5. Dienstverlening

Het dienstverleningsniveau wordt in de benchmark gekwantificeerd met behulp van een vragen-score methodiek. Afhankelijk van de intensiteit (inzamelfrequentie, voorzieningsdichtheid) en de omvang (% huishoudens dat gebruik kan maken van de service) worden scores toegerekend. Er worden twee scores berekend: één voor de dienstverlening op grondstoffen (inclusief milieustraat) en één voor de dienstverlening op (grof) restafval. Een lage score voor restafval hoeft niet per definitie slecht te zijn (ivm het stimuleren van afvalscheiding).

	Capelle a/d IJssel	KLASSE A	.
Dienstverlening grondstoffen (score)	469	333	●
Dienstverlening restafval (score)	99	84	●

Halen aan huis

aantal ophaalrondes per jaar

Groente-, fruit- en tuinafval	27	32	●
Oud papier en karton	12	17	●
Plastic-, metalen en drankenkartons	0	26	
Glas verpakkingen			
Textiel		5	
Fijn restafval	27	30	●

Brengvoorzieningen

aantal huishoudens per voorziening

Groente-, fruit- en tuinafval	65	111	●
Oud papier en karton	67	230	●
Plastic, metalen en drankenkartons	0	195	
Glas verpakkingen	336	506	●
Textiel	0	1568	
Milieustraat	31556	49965	●
Fijn restafval	31	46	●

Afvalscheiding gestapelde bouw

% gestapelde bouw waar bij het perceel gescheiden wordt ingezameld

Groente-, fruit- en etensresten (gfe)	80%	53%	●
Oud papier en karton	80%	87%	●
Plastic, metalen en drankenkartons	0%	77%	

Milieustraat

Aantal afvalstromen milieustraat	21	26	●
Openingsuren doordeweeks	40	41	●
Openingsuren zaterdag	6	8	●

6. Regie

In welke mate voert de gemeente of het inzamelbedrijf regie op het afval- en grondstoffenbeheer. In de benchmark worden 26 regieaspecten onderscheiden op 4 verschillende gebieden: beleid, burgerparticipatie, informatiesturing en circulariteit. De regiescore wordt bepaald door de som van de van toepassing zijnde regievaardigheden (maximaal 26 punten). Het percentage geeft aan hoeveel % van de gemeenten de betreffende regievaardigheid hebben toegepast.

	Capelle a/d IJssel	KLASSE A	.
Score regievaardigheden	21	19	

Beleidsregie

	Capelle a/d IJssel	KLASSE A
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerige beleidsevaluatie plaatsgevonden		86%
Er is een actueel afvalbeleidsplan voor huishoudelijk afval vastgesteld		86%
Bewoners zijn betrokken bij opstellen beleidsplan		57%
Er is een afvalpreventieplan of -paragraaf opgesteld		71%
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor fijn restafval uitgevoerd		86%
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor grof restafval uitgevoerd		14%
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerig bewonersonderzoek plaatsgevonden		93%

Burgerregie

Er wordt jaarlijks een communicatiekalender opgesteld		86%
Er wordt regelmatig een communicatiecampagne rond afvalscheiding uitgevoerd		93%
Er wordt regelmatig een communicatiecampagne rond afvalpreventie uitgevoerd		64%
Gemeente maakt gebruik van afvalcoaches		64%
Er is een mobiele afval-app voor bewoners		93%
Met de mobiele app kun je een grofvuilafpraak maken		57%
Met de mobiele app kunnen bewoners klachten doorgeven		79%

Informatiesturing

Inzamelgegevens worden per deelstroom en inzamelwijze geregistreerd		
Er vindt registratie van aanbodgedrag plaats (containermanagement)		21%
Er wordt jaarlijks een afval-grondstoffenmonitor opgesteld		36%
Prestatie-indicatoren maken deel uit van de Planning & Control cyclus		86%
Er vindt uren en kostenregistratie per inzamelactiviteit plaats		86%
Gemeente voert actief contractmanagement met verwerkers en leveranciers		86%

Circulariteit

Er is een actueel beleidsplan Circulaire Economie opgesteld		86%
Er is binnen de organisatie een ketenregisseur aangesteld		29%
Er vindt registratie plaats op circulaire indicatoren		57%
Circulariteit maakt onderdeel uit van contracten met ketenpartners		
De inzamel dienst doet aan circulaire inkoop		
De inzamelmiddelen zijn vervaardigd van circulair materiaal		93%

7. Basisgegevens

Algemeen

	Capelle a/d IJssel	KLASSE A
Aantal inwoners	67188	237181
Aantal aansluitingen	31556	121172
Aandeel hoogbouw (in %)	56%	65%

Gemeentelijk beleid

Doelstelling restafval (grof + fijn)	160 kg/inw	
Jaartal restafvaldoelstelling	2022	
Doelstelling afvalscheiding	60%	
Jaartal afvalscheidingsdoelstelling	2024	
Doelstelling huishoudelijk afval		
Jaartal huishoudelijk afvaldoelstelling	2024	
Tariefdifferentiatie	—	—
Restafval op afstand	—	—
Frequentieverlaging restafval	—	—
Scheidingsmethode PMD laagbouw	Uitsluitend nascheiding	—
Scheidingsmethode PMD hoogbouw	Uitsluitend nascheiding	—
Nascheiding grof huishoudelijk	Bij gehaald en gebracht grof (verbouwings)restafval	—

Tarieven

Tariefsysteem	Huishoudgrootte	
Afvalstoffenheffing (gemiddeld vastrecht in €/aansl)	278	336
Diftar-tarief restafval (in €/100 liter)	—	—
Diftar-tarief gft (in €/ 100 liter)	—	—
Verwerkingstarief restafval (€/ton) incl. stortbelasting	87	108
Verwerkingstarief gft (€/ton)	54	67
Verwerkingstarief oud papier en karton (€/ton)	-144	-142
Verwerkingstarief glas (€/ton)	—	-9

Actieplan horeca Capelle aan den IJssel

Inleiding

In het coalitieakkoord *Voor vandaag en morgen 2022-2026* is de doelstelling opgenomen om te komen tot een actieplan horeca. Er is aangegeven dat de gemeente snel om de tafel wil met een vertegenwoordiging van de Capelse horeca om bij te dragen aan een toekomstbestendige horeca. In het coalitieakkoord is een aantal concrete punten genoemd waarover men het gesprek wil voeren.

Vanaf november 2022 heeft een aantal gesprekken plaatsgevonden tussen een eerste (tijdelijke) vertegenwoordiging van de Capelse horeca en de gemeente. De regiomanager van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) was hierbij ook aanwezig en ondersteunt leden binnen het proces. Op 6 september 2023 heeft een brede bijeenkomst plaatsgevonden waar alle ondernemers zijn uitgenodigd.

De wens is om de samenwerking tussen gemeente en georganiseerde horeca de komende periode verder te versterken. Gedurende een aantal overleggen is een actieplan tot stand gekomen met daarin maatregelen om de Capelse horeca een boost te geven voor de komende jaren. Het actieplan vormt de inhoudelijke agenda voor de horecaoverleg dat vanaf nu op regelmatige basis zal plaatsvinden.

Het actieplan is opgebouwd uit 10 maatregelen die onder zijn verdeeld in 4 hoofdpijlers en is een coproductie van gemeente en ondernemers.

Pijler 1:   ***De basis op orde***

Acties waarmee we ondernemers faciliteren bij hun individuele en collectieve hulpvraag. Welke wensen zijn er en op welke wijze kan de gemeente hieraan bijdragen.

Pijler 2:   ***Toekomst voor de Capelse horeca***

Acties die bijdragen aan duidelijkheid over de ontwikkelingsrichting en mogelijkheden voor de horecasector binnen de gemeente Capelle a/d IJssel.

Pijler 3:   ***Beleid en regelgeving***

Duidelijke afspraken maken en gemeentelijk beleid vaststellen omtrent zaken , zoals sluitingstijden, festiviteiten , terrassen etc.

Pijler 4:   ***Versterken lokale horeca***

Maatregelen en promotieacties ter bevordering van extra verdieneffecten voor en toekomstbestendigheid van de lokale horeca.

Pijler 1: De basis op orde

Maatregel 1: Initiëren van een periodiek horecaoverleg

Wat

We organiseren minimaal 2x per jaar een overleg geïnitieerd door de gemeente onder voorzitterschap van de wethouder economische zaken. Er is een vaste vertegenwoordiging van de Capelse horeca en gemeente die aanschuift.

Doel

Het met elkaar in gesprek zijn en blijven over actuele thema's en anticiperen op ontwikkelingen.

Wat is hiervoor nodig

Aanwezigheid en inzet van gemeente (EZ&VTH) en ondernemers.

- De gemeente organiseert en faciliteert het periodieke overleg.
- De ondernemers organiseren een vaste vertegenwoordiging en afstemming met hun achterban door het houden van voorbereidingsbijeenkomsten.

Wanneer

Het horecaoverleg wordt vanaf het 1^e halfjaar 2024 ieder halfjaar georganiseerd.

Maatregel 2: Vergroten en professionaliseren organisatiegraad ondernemers

Wat

Het verhogen van de organisatiegraad van de horecaondernemers. We geven een tijdelijke korting op het lidmaatschap van KHN.

Doel

We willen horecaondernemers zo optimaal mogelijk betrekken bij alles wat de horeca raakt, zoals de ontwikkeling van beleid. Door de organisatiegraad te vergroten door een lidmaatschap bij KHN kan eenvoudig(er) worden gecommuniceerd tussen en met de ondernemers. KHN adviseert en begeleidt ondernemers in hun gesprekken met de gemeente.

Wat is hiervoor nodig

Ondernemers kunnen zich aanmelden als lid bij KHN. De gemeente benadert ism KHN ondernemers met een aanbieding om een lidmaatschap aan te gaan.

Wanneer

We streven er naar om in Q4 van 2023 een aanbod voor lidmaatschap te doen aan ondernemers.

Maatregel 3: Introduceren digitaal horecaloket & vast aanspreekpunt voor de horeca

Wat

We introduceren een digitaal horecaloket op de gemeentelijke website & een vaste accountmanager die als aanspreekpunt fungeert voor de horecaondernemers.

Doel

Het goed informeren van de startende en gevestigde horecaondernemers over belangrijke basisinformatie ten aanzien van regelgeving en vergunningen. Ook het creëren van korte lijnen en een vast aanspreekpunt bij vragen en verzoeken in de dagelijkse praktijk, zoals bij individuele ondernemersvragen van uiteenlopende aard.

Wat is hiervoor nodig

Het organiseren van een toegankelijk website met informatie en contactpersoon. Deze site moet breed worden gecommuniceerd richting de ondernemers. Daarnaast worden alle horecaondernemers (nieuw en gevestigd) bezocht door de vaste accountmanager EZ van de gemeente.

Wanneer

Er is inmiddels al een digitaal horecaloket aanwezig evenals een vast aanspreekpunt voor de horecaondernemers: <https://www.capelleaandenijssel.nl/horeca>. Deze zal blijvend worden verbeterd en uitgebreid met relevante informatie.

Pijler 2: Toekomst voor de Capelse horeca

Maatregel 4: Het opstellen van een visie over horeca(vestigingsmogelijkheden)

Wat

We stellen een duidelijke en begrijpelijke visie vast over de vestigingsmogelijkheden voor de horeca binnen de gemeentegrenzen, als onderdeel van het Programma Economie

Doel

Duidelijkheid bieden aan de horecasector over de gebieden waar zich horeca kan vestigen binnen de gemeentegrenzen en welk type horeca wordt toegestaan. Het reguleren van branchering is nadrukkelijk geen doel van deze visie.

Wat is hiervoor nodig

Een vastgestelde visie door de gemeenteraad waarin dit onderbouwd is aangegeven. De uitgangspunten van deze visie kan worden vertaald naar bestemmingsplannen en gebiedspaspoorten. We streven er naar deze visie als onderdeel op te nemen van het Programma Economie.

Wanneer

We streven er naar om het Programma economie in december 2023 ter vaststelling aan te bieden aan de gemeenteraad.

Maatregel 5: Ondersteuning bij verduurzaming horeca

Wat

We bieden ondersteuning bij het verduurzamen van onze horecabedrijven.

Doel

Het ondersteunen van de horecaondernemers om te verduurzamen. Naast dat dit bijdraagt aan een beter milieu kan dit ook leiden tot kostenbesparing.

Wat is hiervoor nodig

Inzet van uren en/of middelen door gemeente om ondernemers hierin te ondersteunen. In overleg met ondernemers en de mogelijkheden van de gemeente wordt beoordeeld welke ondersteuning geleverd kan worden. Daarnaast wordt alle relevante informatie ook verspreid via het digitale Ondernemersloket.

Wanneer

We streven er naar om in 2024 concrete maatregelen aan te bieden om ondernemers hierin te faciliteren. Te denken valt o.a. aan een voucher voor een duurzaamheidsscan.

Pijler 3: Regelgeving

Maatregel 6: Vaststellen van integraal horecabeleid

Wat

We stellen duidelijk regels op in (nieuw) meerjarig horecabeleid gericht op vergunningen, toezicht en handhaving. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan: exploitatievergunningen, sluitingstijden, terrassen, proces geluidsontheffingen.

Doel

Duidelijkheid voor alle ondernemers binnen welke randvoorwaarden horeca geëxploiteerd mag worden binnen de gemeente. Dit biedt ook houvast om eventuele investeringen te doen in de exploitatie.

Wat is hiervoor nodig

Een traject waarbij we in gesprek gaan met de horeca en andere belanghebbenden zoals de veiligheidspartners om te komen tot een breed gedragen horecabeleid dat kan worden vastgesteld in de gemeenteraad.

Wanneer

We streven er naar om in het eerste halfjaar van 2024 nieuw horecabeleid ter vaststelling aan te bieden aan de gemeenteraad.

Maatregel 7: Actualiseren van verleende horecavergunningen

Wat

We organiseren projectmatig een actualisatieslag op de verleende vergunningen voor horecaondernemers. Het gaat dan om de exploitatie- en Alcoholwetvergunningen.

Doel

Ondernemers moeten voldoen aan landelijke en lokale regelgeving. Door een actualisatieslag te organiseren worden vergunningen in overeenstemming gebracht met de feitelijke situatie en kan worden getoetst aan geldend beleid. Op die manier is er een gelijk speelveld binnen Capelle en is er een goede actuele basis voor toezicht.

Wat is hiervoor nodig

Ondernemers aanschrijven met het verzoek hun laatste verleende vergunning te controleren op juistheid en eventueel een nieuwe aanvraag indienen. Dit moet zo eenvoudig mogelijk kunnen en ondernemers moeten tijdig worden geïnformeerd over dit project, zodat zij zich tijdig kunnen voorbereiden.

Wanneer

Een actualisatieslag wordt uitgevoerd, nadat nieuw horecabeleid is vastgesteld (zie maatregel 6), zodat direct kan worden getoetst aan eventueel nieuwe regels.

Maatregel 8: Optimaliseren horecacontroles

Wat

We optimaliseren onze werkprocessen bij reguliere horecacontroles om de gastbeleving van bezoekers te verbeteren en het tijdsbeslag voor ondernemers te verminderen.

Doel

Regelmatige horecacontroles zijn in het belang van zowel ondernemers als bezoekers om veiligheid en goede sociale hygiëne te waarborgen. Door het proces anders in te richten kan er meer aandacht zijn voor de gastbeleving. Wanneer ondernemers zich goed voorbereiden kan de gemeente controles snel en doelmatig uitvoeren.

Wat is hiervoor nodig

Ondernemers moeten goed worden geïnformeerd om zich voor te bereiden op controles. We doen dit o.a. door informatie te verstrekken bij de vergunningaanvraag en het project actualisatie vergunningen (maatregel 7). Vanzelfsprekend moeten ondernemers ook hun zaken goed op orde hebben en administratie makkelijk kunnen overleggen. Tijdens controles worden bezoekers geïnformeerd over het doel van de controle.

Wanneer

Controles vinden met enige regelmaat plaats. Door het punt op de agenda te plaatsen kunnen we telkens evalueren of, en zo ja, hoe controles nog beter kunnen worden uitgevoerd.

Pijler 4: Versterken lokale horeca

Maatregel 9: Organiseren collectieve acties onder noemer 'Wees loyaal, bezoek de horeca lokaal'

Wat

We organiseren diverse collectieve 'events' om mensen te verleiden een horecabezoek te brengen. Bijvoorbeeld: een 'bezoek de Capelse horeca' week met deelnemende bedrijven.

Doel

Door het Capelse aanbod te vermarkten beogen we om inwoners te verleiden vooral lokaal de horeca te bezoeken en hiermee uiteindelijk omzet te genereren voor ondernemers.

Wat is hiervoor nodig

Concrete initiatieven vanuit de georganiseerde horecaondernemers. De rol van de gemeente is ondersteunend en faciliterend door het onder de aandacht brengen van eventuele acties.

Wanneer

Het streven is om vanaf 2024 dit te agenderen tijdens de horecaoverleggen.

Maatregel 10: Uitvoeren onderzoek naar faciliteren evenementen

Wat

Het uitvoeren van een kleinschalig onderzoek/enquête naar mogelijke verbeteringen hoe ondernemers gefaciliteerd kunnen worden bij het organiseren van evenementen.

Doel

We willen een duidelijk beeld krijgen over welke eventuele acties we kunnen nemen om organisatoren zo goed mogelijk te ontlasten en faciliteren bij het organiseren van evenementen met een meerwaarde voor de lokale horeca (spin-off effect).

Wat is hiervoor nodig

Het bevragen van ondernemers over dit onderwerp.

Wanneer

We streven er naar om in 2024 een onderzoek uit te voeren. Tijdens het horecaoverleg kan worden bepaald hoe een dergelijk onderzoek eruit kan zien.

Rapportage
Effectmeting KinderLabs

Gemeente Capelle
aan den IJssel

Rapportage *Effectmeting KinderLabs* *0-meting*

Gemeente Capelle aan den IJssel

Datum: 18-08-2023
Projectnummer: 21262

Auteurs

Hannemarie Hardeman, Projectmanager/ Senior Onderzoeker
Marlies Kleinsman, Projectmanager/ Onderzoeker
Danique Rietman, Onderzoeker
Nienke Berghuis, Onderzoeker

Movementem BV

T 0575 84 3738
E info@movementem.nl
W www.movementem.nl

Movementem werkt conform de Gedragscode voor Onderzoek & Statistiek van de Nederlandse Marktonderzoek Associatie (MOA) en mag het Fair Data Keurmerk voeren, waarmee wordt aangetoond dat op verantwoorde wijze met data en persoonsgegevens wordt omgaan. Tevens is Movementem aangesloten bij de Europese Vereniging voor Marktonderzoek (ESOMAR) en wordt voldaan aan de Internationale Code voor Markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Dit rapport is met grote zorg samengesteld. Desondanks kan het voorkomen dat informatie fout en/of onvolledig is. Movementem is niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door het gebruik van de aangeboden informatie.

<u>1 Inleiding</u>	Pagina 4
<u>1.1 Achtergrond en aanleiding</u>	Pagina 5
<u>1.2 Onderzoeksopzet</u>	Pagina 6
<u>2 Resultaten</u>	Pagina 9
<u>2.1 Doelgroep van het KinderLab</u>	Pagina 10
<u>2.2 Interventies van het KinderLab</u>	Pagina 14
<u>2.3 Effecten van het KinderLab</u>	Pagina 21
<u>2.4 Casusanalyse: Verhalen uit het KinderLab</u>	Pagina 27
<u>3 Conclusies en aanbevelingen</u>	Pagina 41
<u>3.1 Conclusies en aanbevelingen</u>	Pagina 42
<u>4 Bijlage</u>	Pagina 48
<u>Bijlage I Effecten KinderLab per locatie</u>	Pagina 49
<u>Bijlage II Aantal deelnemers</u>	Pagina 50
<u>Bijlage III Scholen</u>	Pagina 51
<u>Bijlage IV Scholen</u>	Pagina 52
<u>Bijlage V Scholen</u>	Pagina 54

Klik op de onderstreepte titel om
direct naar dit deel te gaan.

Inleiding

In opdracht van gemeente Capelle aan den IJssel heeft Movementem een effectmeting uitgevoerd bij de drie KinderLabs in Capelle aan den IJssel.

Achtergrond KinderLabs

In gemeente Capelle aan den IJssel zijn drie KinderLabs actief. Een KinderLab is een veilige, laagdrempelige en inspirerende plek waar kinderen tot en met 12 jaar en hun ouders welkom zijn. Het KinderLab is een kindcentrum waar kinderen mee kunnen doen aan activiteiten gericht op ontmoeting, ondersteuning en ontwikkeling. KinderLabs werken aan thema's als gezondheid, taal, omgaan met geld en talentontwikkeling. Vanuit deze thema's worden de activiteiten vormgegeven. Daarnaast zet het KinderLab zich in voor de doorgaande lijn voor 10-12 jarigen, waardoor kinderen langer zichtbaar zijn.

Het KinderLab is een samenwerking tussen Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), Bibliotheek aan den IJssel, Sportief Capelle en Stichting Welzijn Capelle.

In 2017 is het eerste KinderLab in de wijk Schollebaar opgericht. Vervolgens is KinderLab Middelwatering in 2020 opgericht en KinderLab Schenkel in 2021. Dit KinderLab is een pop-uplocatie.

Aanleiding onderzoek

De afgelopen twee jaar heeft de coronaperiode invloed gehad op onder andere kinderen tot en met 12 jaar. Er zijn onderwijsachterstanden ontstaan, sociaal-emotionele problemen en ongelijke kansen zijn vergroot. Deze negatieve ontwikkelingen zijn ook geconstateerd in Capelle aan den IJssel.

Om (onderwijs)achterstanden in te halen, is het van belang om in te zetten op de bredere ontwikkeling van kinderen en ouderbetrokkenheid. De KinderLabs kunnen hierbij een rol spelen.

In het kader van het vergroten van onderwijskansen, het aansluiten bij de ontwikkeling van kinderen, het bieden van maatwerk (talentontwikkeling) en het vergroten van ouderbetrokkenheid is gemeente Capelle aan den IJssel benieuwd naar:

- In hoeverre bij KinderLabs de juiste doelgroep wordt bereikt;
- Hoe interventies van het KinderLab worden ervaren (het proces);
- Welke effecten het KinderLab heeft op de doelgroep.

Dit onderzoek gaat in op deze drie hoofdvragen.

Leeswijzer

De resultaten van het onderzoek worden in deze rapportage zowel kwalitatief als kwantiteit beschreven. De resultaten worden vanuit verschillende perspectieven weergegeven, namelijk vanuit kinderen en de ouders/verzorgers die het KinderLab bezoeken en betrokkenen van het de KinderLabs.

Onderzoeksvragen

Om inzicht te krijgen in de doelgroep, de werkbare bestanddelen en de effecten van de KinderLabs zijn onderstaande onderzoeksvragen opgesteld.

De doelgroep

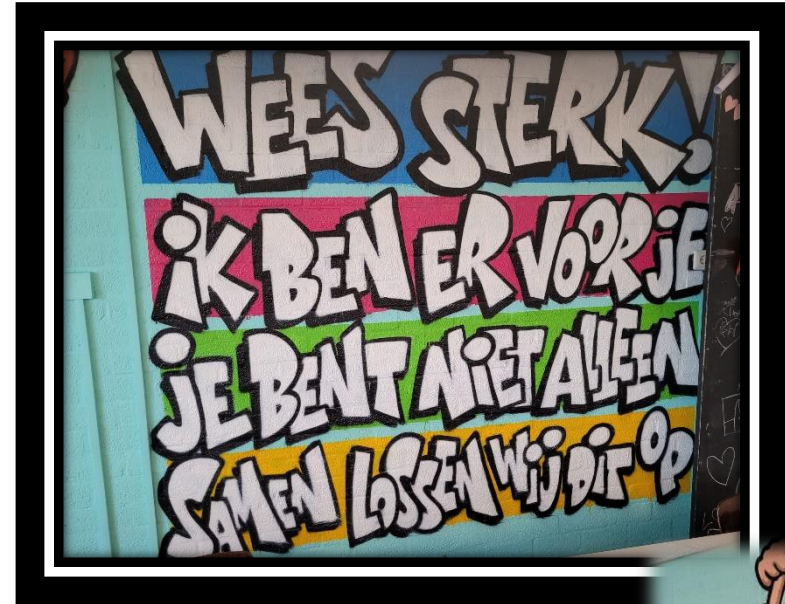
- In hoeverre bereiken de KinderLabs de juiste doelgroep? Te weten, kinderen in de leeftijd van 0-12 jaar met een onderwijsachterstand en hun ouders met hun specifieke behoefte.
- In hoeverre bereiken de KinderLabs de kinderen die het echt nodig hebben?

Het proces/de interventies

- In hoeverre is het voor de doelgroep duidelijk bij wie ze in het Kinderlab terecht kunnen?
- In hoeverre worden de juiste interventies ingezet? Met andere woorden, de interventies die de doelgroep nodig heeft?
- In hoeverre blijven de kinderen komen die aan een interventie hebben meegedaan?

Het effect

- Welke effecten heeft de interventie op de doelgroep?
- In hoeverre worden de onderwijsachterstanden verminderd?
- In hoeverre worden kinderen toegeleid naar hulp/ondersteuning als dit nodig is?

Onderzoeksmethodiek

Om deze onderzoeksvragen te beantwoorden is gekozen voor een meerledige methodiek, bestaande uit de volgende zeven onderdelen:

1. Enquête onder de doelgroep (ouders/verzorgers en kinderen)
2. Secundaire data-analyse
3. Individuele interviews
4. Werkatelier collega's signalering
5. Werkatelier collega's uitvoering
6. Casusanalyses met behulp van Effectencalculator
7. Kennisatelier onafhankelijke experts

Op twee momenten in de tijd zijn de eerste twee methoden ingezet, namelijk in het najaar van 2022 en het voorjaar van 2023. Door deze werkwijze kunnen effecten verdiept worden.

Door meerdere methoden te hanteren, worden verschillende perspectieven in kaart gebracht en wordt tegelijkertijd verkend hoe effecten mogelijk vergroot kunnen worden. Het is in die zin dus een manier om te evalueren en lessen in kaart te brengen voor de toekomst.

In de tabel hiernaast staan de onderzoeksmethoden. De plussen en minnen geven aan in welke mate een methode helpt om de (hoofd)onderzoeksvragen (kolom 1) te beantwoorden.

Casusanalyses met behulp van Effectencalculator

Algemene inzichten en veronderstellingen die uit de eerste onderzoeksmethoden zijn gekomen, zijn getoetst aan de hand van casuïstiek uit het KinderLab. Dit is gedaan met behulp van de Effectencalculator. De Effectencalculator is een dialoogmethodiek waarmee op individueel niveau effecten in kaart gebracht worden.

Per casus zijn twee situaties uitwerkt. Eerst de situatie met inzet van het KinderLab en vervolgens de situatie wanneer er geen KinderLab zou zijn. Welke ondersteuning en gebeurtenissen zijn gebeurd met inzet van het KinderLab en wat zou zijn gebeurd zonder KinderLab? De ene situatie is dus bekend en de andere is gebaseerd op een veronderstelling.

Dit is gedaan door individuele gesprekken met uitvoerenden, een werksessie met uitvoerenden uit de praktijk en individuele gesprekken met ouders van kinderen van de casussen. Met deze partijen is gesproken om een zo objectief en volledig mogelijk beeld te verkrijgen.

Onderzoeksvraag staccato ↓	Onderzoeksmethoden						
	Enquête	Secundaire data-analyse	Individuele interviews	Werkatelier signalering	Werkatelier uitvoering	Casusanalyse	Kennisatelier onafhankelijke experts
Juiste doelgroep?	++	+	++	++	++	+	-
Kent de doelgroep de weg?	++	+	++	++	++	+-	-
Doen we de juiste dingen?	+	+	++	+-	++	++	++
Deelname en vervolg in cijfers?	-	++	-	-	-	-	-
Ontwikkeling deelnemers?	++	+	++	+-	++	++	++

Respondenten

Aan het onderzoek hebben verschillende doelgroepen deelgenomen, namelijk kinderen, ouder/verzorgers, begeleiders die werkzaam zijn binnen de KinderLabs (bestaande uit medewerkers van de ketenpartners), vertegenwoordigers van de ketenpartners, jongerenwerk, basisscholen, handhaving en een sleutelfiguur in de wijk. In de tabel hieronder staat het aantal respondenten dat per onderzoeksmethode heeft deelgenomen aan het onderzoek.

Onderzoeksmethoden	Aantal respondenten									
	Experts	Kinderen + Ouders/ verzorgers	Begeleiders werkzaam in een KinderLab	Welzijn Capelle	CJG	Bibliotheek	Jongerenwerk	Basisschool	Handhaving	Sleutelfiguur in de wijk
Enquête		67*								
Secundaire data-analyse	Bestaat uit aantallen bezoekers									
Individuele interviews		2	7					1		1
Werkatelier signalering			2	1	2	1		2	2	
Werkatelier uitvoering			3	2	1		1			
Casusanalyse		7	12							
Kennisatelier onafhankelijke experts	3									

*Deze resultaten zijn indicatief. Er zijn nooit persoonsgegevens gevraagd, de resultaten zijn dus nooit herleidbaar naar personen.

Korte- en langetermijneffecten

In dit rapport worden de effecten van de KinderLabs beschreven. Veel van de effecten treden pas op langere termijn op, dus nadat de interventies breed in gebruik zijn en op de juiste manier worden ingezet. Een aantal effecten zoals betere Cito-scores en minder schooluitval zijn dus pas over een langere periode meetbaar. Wel is het van belang om te blijven sturen op deze effecten zodat inzichtelijk blijft in hoeverre korte termijn effecten worden behaald.

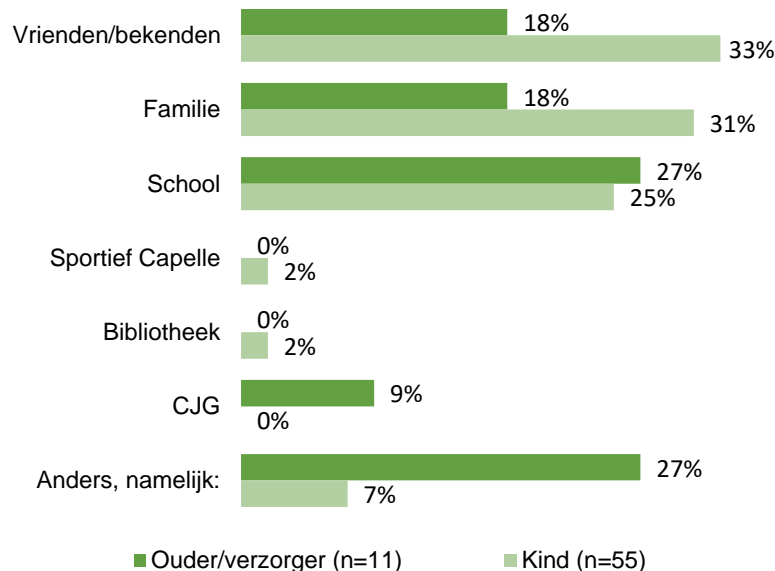
Resultaten

Hoe bij KinderLab gekomen?

Aan kinderen en ouders/verzorgers die bij de KinderLabs komen, is gevraagd wie hen als eerste heeft verteld over het KinderLab. Zij worden veelal door vrienden/bekenden, familie of de school op de hoogte gebracht van de KinderLabs. Bij 'Anders, namelijk:' is onder andere de naam van een begeleider van het KinderLab, oudere kinderen van een ouder en zelf op onderzoek uitgaan genoemd.

Dit beeld komt ook naar voren in de gesprekken die met begeleiders bij het KinderLab zijn gevoerd. Basisscholen wijzen kinderen op activiteiten van het KinderLab, kinderen vertellen elkaar over het KinderLab en nemen andere kinderen mee naar activiteiten

Wie heeft jou/ jouw kind als eerste verteld over het KinderLab?

Daarnaast blijkt uit gesprekken met ouders dat ze op verschillende manieren bij het KinderLab zijn gekomen, namelijk via het consultatiebureau, Facebook, familie, burens of andere ouders.

Signalering en toeleiden naar KinderLab

Een aantal partijen speelt een rol bij het signaleren van (hulp)vragen van kinderen en ouders en het vervolgens toeleiden naar de KinderLabs.

- **Basisscholen:** KinderLabs die in hetzelfde gebouw zitten als een basisschool hebben korte lijnen met deze scholen. Hierdoor hebben zij regelmatig contact over welke kinderen bij het KinderLab zijn. De kinderen die er niet zijn, maar waarvoor het wel goed zou zijn om te gaan, komen hierdoor ook in beeld. "Niet altijd komen de leerlingen waar je ze graag wilt hebben." Dit komt door bijvoorbeeld de thuissituatie; kinderen moeten boodschappen doen, voor een broertje of zusje zorgen of ouders krijgen het niet georganiseerd om kinderen te brengen. Door contact tussen de basisschool en het KinderLab komen deze signalen in beeld.
- **Consultatiebureau (CJG):** Het consultatiebureau speelt een actieve rol bij het toeleiden van ouders naar activiteiten van kinderen van 0 tot 4 jaar, zoals het Mini-lab of Peuteryoga.
- **Handhaving:** De wijkhandhaving die in de wijken waar KinderLabs zijn gevestigd zijn, hebben vooral contact met de begeleiding van de KinderLabs wanneer zij iets signaleren. Af en toe hebben zij contact met kinderen van het KinderLab wanneer er een activiteit is waar een wijkhandhaver bij aanwezig is.
- **Bibliotheek:** De bibliotheek is vooral betrokken als partner bij de KinderLabs als het gaat om activiteiten rondom taal en lezen. Ze spelen geen actieve rol in de toeleiding naar de KinderLabs.

Bezoek aan het KinderLab

89% van de kinderen bezoekt het KinderLab minimaal één keer per week. De meeste kinderen (48%) zijn dit jaar voor het eerst bij het KinderLab geweest. 32% is een jaar geleden voor het eerst geweest en 7% twee jaar geleden.

De coronaperiode blijkt een negatieve invloed te hebben gehad op het aantal bezoekers. De KinderLabs zijn een aantal maanden gesloten geweest. Kinderen die voor de sluiting kwamen, kwamen niet direct terug na de opening. “We moeten weer opnieuw beginnen.”

De meeste kinderen (73%) komen alleen of samen met andere kinderen naar het KinderLab. 17% geeft aan ook wel eens met broers of zussen te komen. 10% geeft aan dat ouders hen wegbrengen of ophalen bij het KinderLab. Van de tien ouders die hun kinderen wel eens wegbrengen naar/op halen van het KinderLab gaan er zes (bijna) nooit mee naar het KinderLab, twee vaak/soms en twee altijd.

De interviews bevestigen dit beeld. Basisschoolkinderen komen vaak zelf vanuit school met klasgenoten of broers en zussen. Soms zijn er betrokken ouders die hen brengen. Het is verplicht om kinderen van 0 tot 6 jaar te brengen en op te halen. Bij activiteiten van kinderen van 0 tot 4 jaar zijn ouders tevens verplicht om aanwezig te zijn.

Daarnaast zijn er ook activiteiten voor ouders, zoals het Ouderlab. Ook worden wel eens speciale activiteiten voor ouders georganiseerd om de samenwerking tussen ouder en kind te stimuleren, zoals een ouder-kind-middag.

Ouderbetrokkenheid

Er wordt een verschil gezien in de manier waarop kinderen door ouders worden gebracht en opgehaald bij de KinderLabs. Sommige ouders komen mee naar binnen en gaan in gesprek met begeleiders en anderen zetten het kind af en gaan direct weg.

Bij kinderen van 7 jaar en ouder komen ouders vaak niet mee. Ouderbetrokkenheid blijkt een lastig punt. Het blijkt lastig om hen “te verleiden” om te komen en als zij eenmaal komen, is het lastig om hen vast te houden.”

Opgemerkt wordt dat ouders soms het “voor-wat-hoort-wat-principe” hanteren. Ouders willen wel komen naar de activiteiten, maar verwachten dat het KinderLab kinderen onder de hoede neemt en vermaakt. Of ze willen graag “in de watten gelegd” worden door bijv. een massage, henna tattoo of een leuke activiteit te doen zoals bakken. Ouders moeten “verleid” worden om te komen.

Daarnaast blijkt dat veel ouders “veel ballen in de lucht moeten houden.” Ze ervaren veel zorgen en stress. Hierdoor willen ze kinderen niet brengen naar het KinderLab. Daarnaast denken ze dat bij het KinderLab iets van hen wordt verwacht waardoor ze niet komen. Ook is er een groep ouders die het KinderLab onvoldoende kent. Mond-tot-mondreclame waar ouders positieve ervaringen delen kan hierbij helpen. Echter, gebeurt deze “positieve olievlek” nog te weinig waardoor niet veel nieuwe ouders komen.

Een lage ouderbetrokkenheid komt niet alleen voor bij de KinderLabs. Uit interviews met scholen in de buurt blijkt dat zij ook een lage ouderbetrokkenheid ervaren. Niet alle ouders zijn bekend met het onderwijssysteem en de verwachtingen van de school voor ouders. Daarnaast blijkt het onvoldoende beheersen van de taal één van de oorzaken van lagere ouderbetrokkenheid. Ouders begrijpen onvoldoende wat er van hen verwacht wordt. Eén school vertelt over de ouderavond die hiertoe is georganiseerd.

In hoeverre bereiken de KinderLabs de juiste doelgroep?

De KinderLabs staan in aandachtswijken, waar veelal gezinnen met een multiproblematiek wonen. Er spelen financiële problemen, drugsproblematiek, verwaarlozing van kinderen, overlast op straat en taalachterstand bij ouders waardoor thuis geen Nederlands wordt gesproken. Op de basisscholen zijn er veel leerlingen met zorgvragen. Dit zijn ook de redenen geweest om de KinderLabs in deze wijken te plaatsen.

Begeleiders geven aan dat veel kinderen die komen naar de KinderLabs een “rugzakje” of een taalachterstand hebben. Ze zijn veelal afkomstig uit de wijk rondom het KinderLab. Locatie en afstand spelen een rol bij het bezoeken van KinderLabs.

Voor kinderen die verder wonen van de KinderLabs zorgt de afstand voor een drempel. Ouders vinden het soms gevaarlijk dat kinderen deze afstand moeten overbruggen. Of kinderen moeten zorgen voor een zusje of broertje en dan is de afstand te ver voor hen om naar de KinderLabs te gaan.

Deze afstand zorgt er tevens voor dat ouders minder bekend zijn met het KinderLab. Er is een groep ouders waarvan kinderen niet naar het KinderLab mogen omdat ze het niet kennen. Ouders vinden het “eng” of de wijk niet veilig. Hierdoor mogen kinderen niet komen.

Daarbij wordt wel opgemerkt dat de afstand die kinderen willen lopen naar een KinderLab verschilt per wijk in Capelle aan den IJssel. “Zo zijn kinderen in Middelwatering gewend om verder te lopen, dan kinderen uit andere wijken.”

Uit de gesprekken blijkt dat kinderen die komen naar de KinderLabs op hun plek zitten. Er kan niet gesproken worden over één doelgroep. Elk kind heeft zijn of haar individuele situatie. Wel is het vaak een vaste groep van kinderen die komt. Ook komen regelmatig meerdere kinderen uit één gezin. Dit zijn vaak gezinnen met veel kinderen waar het oudste kind moet zorgen voor de andere kinderen, omdat ouders daar geen tijd voor hebben. “Het KinderLab zorgt ervoor dat deze kinderen weer leren om kind te zijn en gewoon kunnen spelen met andere kinderen. Jongere kinderen leren we juist meer verantwoordelijkheid.”

Tussen bepaalde KinderLabs is een samenwerking met de buitenschoolse opvang (BSO). Kinderen van deze opvang komen soms naar activiteiten van het KinderLab. Door betrokkenen wordt genoemd dat dit “niet erg is, zo lang er plek is en die kinderen niet de plek innemen van kinderen die het harder nodig hebben.” Hierop wordt toezicht gehouden door het KinderLab. Genoemd wordt dat het KinderLab een andere doelgroep heeft dan de buitenschoolse opvang.

Een ander signaal dat uit de gesprekken naar voren komt is dat sommige KinderLabs aan hun maximum capaciteit zitten. Meer werven is hierdoor niet wenselijk, omdat men de huidige kwaliteit wil behouden.

Opgemerkt wordt dat het verloop in de wijken hoog is. Dit leidt ertoe dat het bereiken van de juiste doelgroep iedere keer opnieuw gedaan moet worden. Ouders die positief zijn over het KinderLab vormen de rol van sleutelfiguur in de wijk. Deze sleutelpositie verandert wanneer zij vertrekken of hun kinderen ouder worden en niet meer naar het KinderLab gaan.

Welke doelgroep wordt bereikt?

Om meer zicht te krijgen op de doelgroep die komt naar de KinderLabs is op twee momenten per KinderLab en per activiteit bijgehouden welke kinderen en ouders naar een activiteit komen. Dit is gedaan gedurende zes weken in het najaar van 2022 (01-09-2022 t/m 15-10-2022) en gedurende zes weken in het voorjaar van 2023 (periode 03-04-2023 t/m 11-05-2023). Een activiteitenperiode duurt namelijk zes weken. Van deze bezoekers is bijgehouden wat hun geboortjaar is, naar welke school zij gaan, waar zij wonen en hoe vaak zij naar activiteit zijn gegaan.

Uit deze secundaire data-analyse over de eerste periode (najaar 2022) blijkt dat KinderLab Schollebaar de meeste bezoekers heeft, namelijk 1051 bezoekers. KinderLab Schenkel heeft 500 bezoekers gehad en Middelwatering 377 bezoekers. Dit zijn geen unieke bezoekers maar het totaal aantal keren dat activiteiten van het KinderLab zijn bezocht.

Ook in het voorjaar van 2023 heeft KinderLab Schollebaar de meeste bezoekers, namelijk 1358. De bezoekers van KinderLab Schenkel zijn licht afgenomen en bij de bezoekersaantallen van KinderLab Middelwatering is een stijging te zijn. In totaal zijn er in het voorjaar meer bezoekers (2279) geweest dan in het najaar (1928).

De meeste bezochte activiteiten verschillen per KinderLab. Een activiteit met koken, kickboxen, de meidenclub of huiswerkbegeleiding wordt bij alle drie de KinderLabs vaak bezocht. In bijlage III en VI staat weergegeven wat het aantal bezoekers per activiteit is.

De meeste kinderen die komen naar de KinderLabs zitten op de volgende scholen: Sjalom, Klim-Op en Contrabas. Zie ook bijlage IV en VII. In bijlage V en VI staat een totaaloverzicht van het aantal bezoekers per school per KinderLab.

Totaal aantal bezoekers*

KinderLab	Aantal bezoekers Periode 01-09-2022 t/m 15-10-2022	Aantal bezoekers Periode 03-04-2023 t/m 11-05-2023
Middelwatering	377	500
Schenkel	500	421
Schollevaar	1051	1358
Totaal	1928	2279

Top 5 meest bezochte activiteiten per KinderLab (periode 01-09-2022 t/m 15-10-2022)

Middelwatering	Schenkel	Schollevaar
Bewegen met juf Alienke (n=47)	Kooklab (n=60)	Open inloop (n=148)
Meidenclub (n=46)	Meidenclub 5 tm 8 jaar (n=60)	Koksmaatjes 9 tm 12 jaar (n=72)
Kickboxen (n=41)	Kickboxen (n=54)	Wijksport 9 tm 12 jaar (n=65)
Ik in de toekomst (n=38)	Beweeglab 5 tm 8 jaar (n=51)	Hip hop dansles (n=64)
Huiswerkbegeleiding dinsdag (n=36)	Tekenen (n=33)	Huiswerk begeleiding (n=60)

Top 5 meest bezochte activiteiten per KinderLab (periode 03-04-2023 t/m 11-05-2023)

Middelwatering	Schenkel	Schollevaar
Inloop (n=70)	Jonge meidenclub (n=56)	Open inloop (n=518)
Jongensclub (n=43)	Lori Events (n=50)	Buiten spelen (n=103)
Bewegen met Alienke (n=38)	Koken (n=49)	Beweeguurtje (n=65)
Huiswerkbegeleiding (n=33)	Kinderlab restaurant (n=45)	Sportief Capelle (n=53)
Koken met kleuters (n=32)	Beweegclub (n=41)	Suikerfeest (n=46)

* Dit is het totale aantal keer dat het KinderLab bezocht is. Dit zijn geen unieke bezoekers. Veel bezoekers komen vaker naar het KinderLab.

Hoe ervaren kinderen de activiteiten van het KinderLab?

Kinderen konden de activiteit die zij bezocht hebben beoordelen met een smiley. Hierbij stond 1 voor 'Helemaal niet leuk' en 5 voor 'Heel leuk'.

In de tabel staat weergegeven hoeveel procent de bezochte activiteit (heel) leuk vond (cijfer 4 of 5 op de vijfpuntschaal). Verder is er een gemiddelde score berekend per activiteit op basis van de gekozen cijfers op de vijfpuntschaal. Hoe hoger het gemiddelde, hoe leuker de activiteit. In de laatste kolom is te zien hoeveel kinderen de activiteit beoordeeld hebben. Door het lage aantal respondenten per activiteit, zijn de resultaten in deze tabel indicatief. Activiteiten die door 6 of meer respondenten zijn beoordeeld, zijn weergegeven in de tabel.

1 Helemaal niet leuk
2 Niet leuk
3 Neutraal
4 Leuk
5 Heel leuk

	% (Heel) leuk	Gemiddelde score	n
MeidenClub	100%	4,9	30
JongensClub	100%	4,8	6
TheaterLab	100%	4,8	6
Koksmaatjes koud	100%	4,8	11
Koken	97%	4,8	32
Hip Hop Danslessen	90%	4,8	10
Girls Only!	100%	4,8	13
Buitenspelen in de wijk met het KinderLab	100%	4,7	11
KinderLab speelt buiten!	100%	4,7	11
Wijksport Sportief Capelle	100%	4,7	10
Koksmaatjes warm	82%	4,5	11
Bewegen	85%	4,5	20
Huiswerk maken	79%	4,4	14
CreaClub	88%	4,4	8
KleuterLab	83%	4,3	6
Beatboxen	75%	4,3	8
Samen Sterk!	78%	4,2	9
Kindertheater	78%	4,1	9
Kickboxen	82%	4,0	22
Be Your Star - Tekenen	57%	4,0	7

Wat doen kinderen bij het KinderLab en waarbij worden ze geholpen?

Tijdens de eerste meting geeft 80% aan dat ze naar het KinderLab gaan voor spelletjes of om (buiten) te spelen. Nagenoeg driekwart (73%) wil praten/samen zijn met andere kinderen bij het KinderLab. Gamem en iets schrijven worden het minst gedaan.

De resultaten van de verdiepende meting zijn vergelijkbaar. Tijdens deze meting geeft 75% aan dat ze naar het KinderLab gaan om buiten te spelen, 65% komt voor spelletjes. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de vragenlijst in juni is afgenomen. Veel kinderen speelden toen buiten. Gamem en iets schrijven worden het minst gedaan.

Het KinderLab helpt kinderen vooral bij activiteiten, huiswerk maken en sociale omgang.

Onderstaande quotes van kinderen geven aan waarbij ze worden geholpen:

- *“Beetje rust in m’n hoofd. Bijvoorbeeld door het tekenen en lezen.”*
- *“Als ik iets niet snap dan helpen ze met leren.”*
- *“Helpen met vragen bij huiswerk maken. Vooral de moeilijke vragen.”*
- *“Met meer woorden leren.”*
- *“Samen delen met andere kinderen.”*
- *“Ze helpen mij met minder boos zijn.”*
- *“Om minder brutaal te zijn en om beter met kinderen om te gaan.”*
- *“Als ik een probleem heb, helpen ze mij met een oplossing.”*
- *“Als ik ergens mee zit, kan ik erover praten.”*

Waarmee helpt het KinderLab jou/jouw kind? (n=44)

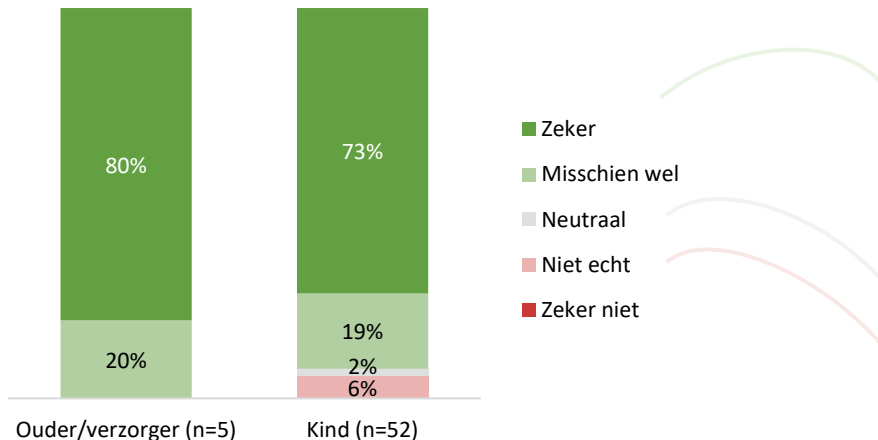

In hoeverre wordt het KinderLab aanbevolen?

Nagenoeg iedereen beveelt het KinderLab aan. Zo vindt 73% van de kinderen dat andere kinderen zeker naar het KinderLab moeten komen omdat het er leuk is. 19% vindt dat ze misschien moeten komen en maar 6% vindt van niet (waarbij één van de kinderen als reden aangeeft: “Dan wordt het te druk”).

Vind je/vindt jouw kind dat andere kinderen ook naar het KinderLab moeten komen omdat het er leuk is?

Wat vertellen kinderen anderen over het KinderLab?

Als andere kinderen zouden vragen om wat te vertellen over het KinderLab, zou ieder kind iets positiefs vertellen. 67% zou vertellen hoe leuk het er is en 57% wat er allemaal te doen is. Verder zouden kinderen nog vertellen dat je er dingen leert (10%), iedereen welkom is (8%), juffen/meesters je helpen (8%) en je er vrienden maakt (6%).

Kinderen vertellen onder andere het volgende:

- “Super leuk en je kan super leuke dingen doen.”
- “Gewoon wat er allemaal te doen is in het KinderLab.”
- “KinderLab is leerzaam. Je leert over verschillende onderwerpen.”
- “Dat het super leuk is en je altijd welkom bent.”
- “Beetje spannend als iedereen naar mij kijkt. Daar helpen juffen mee.”
- “Dat het daar leuk is en je nieuwe vrienden kan maken.”

“Als je niks te doen hebt thuis, dan kan je lekker hierheen komen.”

“Het is echt heel erg leuk. Bijvoorbeeld als je eenzaam bent, dan kan je hier vrienden maken.”

“Dan wordt het te druk. Ik hoef niet al m'n klasgenoten te zien na schooltijd.”

“Als ik het vertel zeggen ze gelijk vind ik niet leuk. Ze mogen niet van hun moeder. Ze weten niet waar het is.”

Hoe wordt het contact met andere ouders ervaren?

Alle ouders die contact hebben met andere ouders, ervaren dit contact als (heel) goed. Ouders ervaren het contact met elkaar als gezellig. Ze leren door het KinderLab meer ouders (uit de buurt) kennen. Ouders geven aan dat het “een soort familie is” en “het is een tweede thuis voor mij”. Ze vinden het contact met elkaar erg belangrijk. Ze voelen zich verbonden met elkaar

Ouders die de Nederlandse taal niet spreken worden geholpen door andere ouders. Als het niet lukt in het Nederlands wordt Engels gesproken. Een ouder geeft aan dat het contact helpt om beter Nederlands te leren.

Ook kunnen ouders bij elkaar terecht met vragen en het delen van ervaringen. Bijvoorbeeld voor vragen over opvoeding of activiteiten in de buurt. Ouders zijn erg vriendelijk naar elkaar toe. “Ik kan bij het KinderLab kijken hoe andere ouders het doen, ervaringen uitwisselen en we helpen en ondersteunen elkaar.”

De ouders hebben ook een groepsapp met elkaar. Hier zitten ook begeleiders van het KinderLab in. Ouders spreken met elkaar af als het Kinderlab gesloten is. Ze gaan dan bijvoorbeeld samen naar de speeltuin. Het KinderLab deelt regelmatig het programma van activiteiten voor de aankomende en andere interessante informatie.

Hoe wordt het contact met de medewerkers van het KinderLab ervaren?

Alle ouders die contact hebben met medewerkers van het KinderLab, ervaren dit contact als (heel) goed. Ouders voelen zich “echt welkom en gezien”. “De begeleiders zijn allemaal heel lief”. De staan altijd klaar voor ouders en kinderen. Ze pushen kinderen niet. Er is een prettig omgang en kinderen mogen en kunnen zichzelf zijn.

De begeleiders kennen de kinderen bij naam. Ouders ervaren dat er veel persoonlijke aandacht is voor hun kinderen. Dit vinden ze prettig. Ook ervaren ze de KinderLabs als een veilige omgeving voor hun kinderen. Ze kunnen kinderen er veilig heen brengen. Er is toezicht op hen.

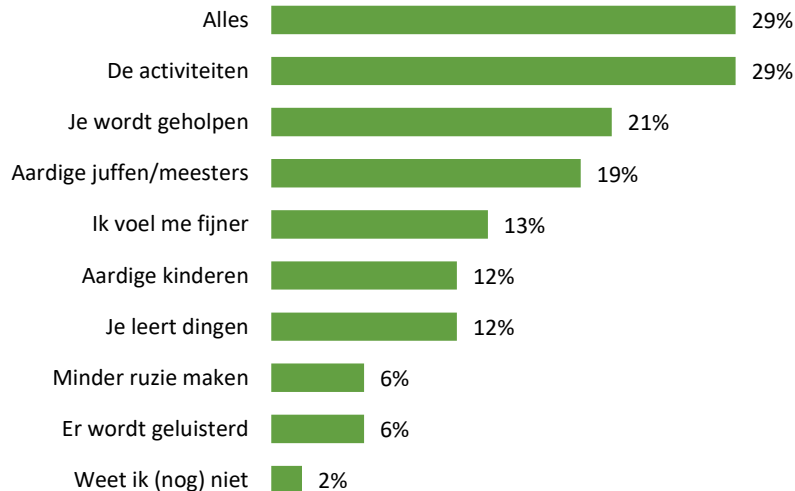
Wat vind je/vindt jouw kind goed gaan bij het KinderLab?

Veel kinderen en ouders vinden alles goed gaan bij het KinderLab. Zo geeft 29% aan dat alles goed gaat bij het KinderLab. Ook 29% geeft aan dat ze de activiteiten goed vinden gaan en 21% dat ze worden geholpen.

Kinderen en ouders vertellen onder andere het volgende over wat goed gaat:

- *“Dat ik minder ruzie maak, dat leer je hier.”*
- *“Lezen. Ik kan me steeds beter concentreren.”*
- *“Ze heeft zin om naar school te gaan en zit lekkerder in haar vel.”*
- *“Ik word fitter en ook vrolijker.”*
- *“Door de weerbaarheidstraining groeit het zelfvertrouwen.”*
- *“Ze helpen goed, en ze leren je om geen scheldwoorden te gebruiken.”*
- *“De samenwerking. Dat er wordt geluisterd.”*

Wat vind je/vindt jouw kind goed gaan bij het KinderLab? (n=52)

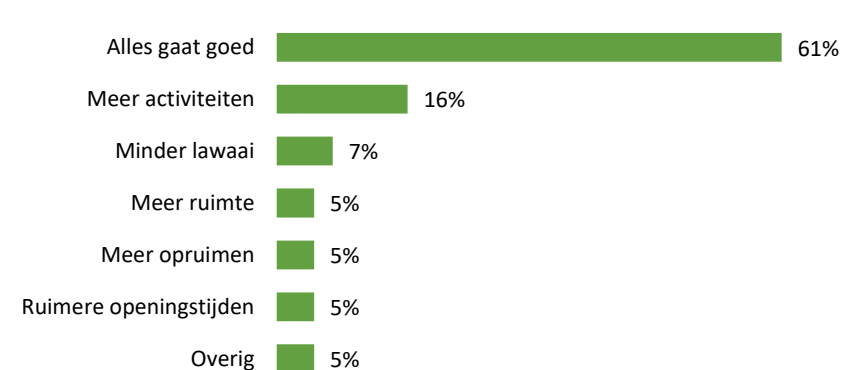
Wat kan er beter bij het KinderLab?

De ruime meerderheid van de ouders en kinderen vindt dat er geen verbeterpunten zijn voor het KinderLab. De verbeterpunten die genoemd worden zijn meer activiteiten, minder lawaai, meer ruimte, meer opruimen en ruimere openingstijden.

Kinderen en ouders vertellen onder andere het volgende over wat beter kan:

- *“Eigenlijk gaat het al goed genoeg.”*
- *“Meer activiteiten in een dag.”*
- *“Dat kinderen stiller zijn bij de huiswerkbegeleiding.”*
- *“Dat het groter zou zijn. Soms is het te klein, vooral als er meer activiteiten zijn.”*
- *“Ik vind het hier rommelig (speelhoek).”*
- *“Meer aansluiting school en KinderLab. Minder tijd er tussen. Sommige ouders brengen kind daarom niet! Anders half uur wachten.”*

Wat kan er beter bij het KinderLab? (n=44)

Hoe wordt de juiste interventie ingezet?

Het KinderLab spoort kinderen vanaf zes jaar aan om mee te doen aan bepaalde activiteiten. “We kunnen hen heel makkelijk sturen.” Bij kinderen onder de zes jaar moet een ouder aanwezig zijn. Hierbij is sturen lastiger omdat men afhankelijk is van de ouder en vaak aanloopt tegen taalbarrières. De ervaring is dat wanneer ouders de taal niet goed spreken en worden aangespoord om mee te doen aan een taalactiviteit, zij “soms gelijk weg zijn.” Ze voelen schaamte voor het niet goed beheersen van de taal. Dit maakt het betrekken van ouders en inzetten van de juiste interventie een lastig proces. Wanneer ouders voor de eerste keer komen proberen begeleiders niet te veel te vragen en eerst de focus te leggen op het bouwen van een relatie. Het bouwen van een vertrouwensband is belangrijk om kinderen en ouders toe te leiden naar bepaalde activiteiten.

Signalen bespreken en juiste interventies

Sinds 1 januari 2023 is een pilot gestart met een aandachtsfunctionaris die 4 uur in de week specifiek aan de KinderLabs besteed. Dit is een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling van Stichting Welzijn Capelle. Voorheen pakte deze professionals ook signalen op (organisatiebreed), maar sinds de pilot heeft ze tijd om elke week bij een KinderLab te zijn.

De aandachtsfunctionaris bespreekt bij de KinderLabs de signalen en verzamelt geluiden. Ze helpt de KinderLabs om de signalen te analyseren. Wat speelt er? Welk signaal is het? En hoe kan een kind/gezin geholpen worden?

Door de laagdrempelige werkwijze van het KinderLab worden goede relaties opgebouwd. Vanuit een goede relatie wordt sneller advies aangenomen. Door deze werkwijze worden ouders ‘verleid’ om bepaalde adviezen aan te nemen en hulp te accepteren.

Laagdrempeligheid voor kinderen

Het KinderLab staat bekend om haar laagdrempelige activiteiten. “Na schooltijd kunnen niet alle kinderen thuis terecht en ze gaan op straat zwerven. Daarom organiseren we verschillende activiteiten die voor kinderen leuk zijn om aan mee te doen.” Kinderen komen omdat ze het er leuk hebben. Het maakt hen niet zo veel uit welke activiteit ze doen. Ze voelen zich welkom, veilig, gehoord en het is een plek waar ze hun verhaal kunnen doen

De overtuiging van de KinderLabs is ook dat activiteiten “leuk” moeten zijn voor kinderen en dat het niet onder de noemer van een “leerzame” activiteit wordt aangeboden. Het blijkt namelijk dat er dan minder animo voor activiteiten is.

Bij “leuke” activiteiten worden bepaalde thema’s besproken zodat het indirect een leerzame activiteit is. Dat betekent dat binnen bestaande activiteiten interventies veelal op maat worden aangeboden.

Er wordt geluisterd naar waar behoefte aan is. Tijdens bijvoorbeeld bewegen of knutselen komen gesprekken op gang over zelfvertrouwen, talenten en zelfbeeld.

Een voorbeeld van een activiteit die indirect werkt aan het zelfvertrouwen is het leren hoe je je haren kunt doen bij de meidenclub. Hierdoor krijgen meiden een positiever zelfbeeld. Een ander voorbeeld is het werken aan taal. Wanneer opgemerkt wordt dat er twee of drie kinderen met een taalachterstand zijn, vraagt het KinderLab aan de bibliotheek om aan te sluiten bij activiteiten voor een extra spelletje. “Taal zit ook echt overal in. In wat voor activiteit je meedoet, je steekt er altijd wel wat van op.”

Laagdrempeligheid voor ouders

De meerwaarde van laagdrempeligheid geldt ook voor ouders. Ouders komen eerder naar laagdrempelige activiteiten, omdat ze dan het gevoel hebben “niet iets te moeten.” Daarnaast bieden deze laagdrempelige activiteiten de mogelijkheid om op ongedwongen manier “zware” thema’s te bespreken, zoals anticonceptie en huiselijk geweld. Ouders voelen zich door het huiskamergevoel op hun gemak om in gesprek te gaan over deze persoonlijke en kwetsbare thema’s. Het werkt niet om het thema eerst centraal te stellen, want dan komen er geen ouders opdagen.

Vaste gezichten

Naast laagdrempeligheid ligt een meerwaarde van de KinderLabs in de vaste gezichten. Sommige ouders komen alleen voor een bepaalde begeleider, omdat ze een band met hem of haar hebben. Enerzijds is deze vertrouwensband goed omdat persoonlijke problemen worden besproken. Anderzijds “maakt dat het wel ingewikkeld” omdat men niet snel naar iemand anders gaat.

Veel verschillende culturen

Eén van de scholen in de buurt van een KinderLab geeft aan dat in de wijk veel verschillende nationaliteiten wonen. Op deze school zitten 49 verschillende nationaliteiten, waarvan veel Arabisch spreken. Ouders helpen elkaar met de taal. Een aantal ouders nemen de rol van tolk op zich en helpen anderen die de Nederlandse taal minder vaardig zijn. Het KinderLab bevestigt dit beeld. Bij de verschillende locaties hebben ze te maken met diverse nationaliteiten in de wijk.

Voor het opbouwen van een vertrouwensband tussen KinderLab en ouders blijkt het in sommige gevallen van belang om de Arabische taal te kunnen spreken en begrijpen. Ze kunnen hun zorgen kwijt en kunnen vragen stellen wanneer ze bepaalde dingen niet snappen omdat ze de Nederlandse taal niet goed beheersen. Wanneer de band is opgebouwd kan doorverwezen worden naar andere professionals. “Je kunt gewoon naar mijn collega’s. De drempel gaat daardoor omlaag.”

Behoeften van ouders

Aan ouders is gevraagd waar zij behoefte aan hebben bij het KinderLab. Wanneer is het voor hen de moeite waard te komen? Ouders geven aan het belangrijkste is dat het kind het naar zijn of haar zin heeft. Dit kan zijn door leuke activiteiten of door samen te spelen met andere kinderen.

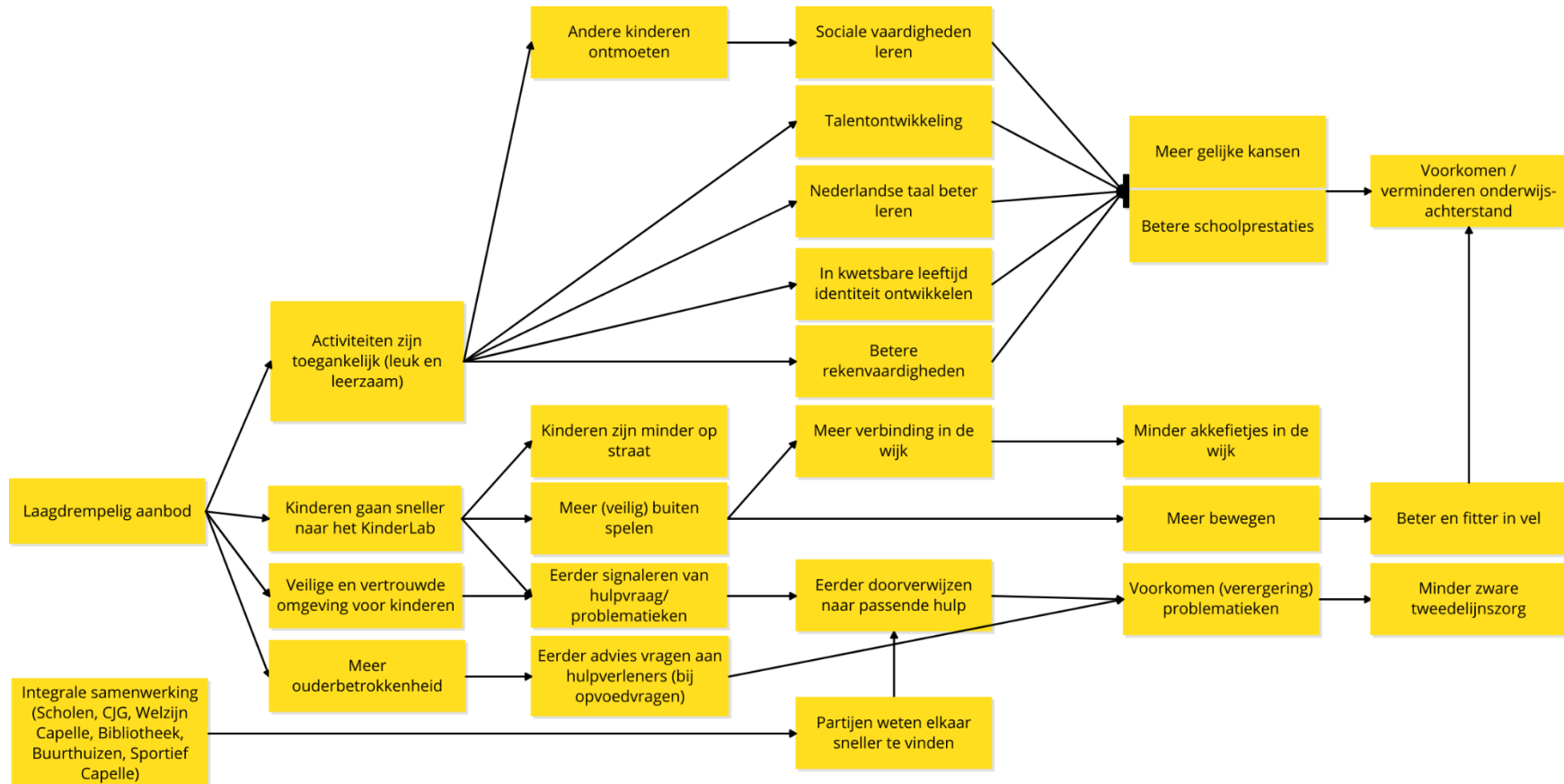
Ouders geven het volgende aan:

- *“Als de kinderen kunnen spelen met elkaar. Ontdekken nieuwe dingen. Spelen met andere kinderen.”*
- *“Dat ze wat te doen heeft. Samen met andere kinderen spelen. Dingen doen die ze thuis niet kan doen.”*
- *“Huiswerk begeleiding.”*
- *“Leuke activiteiten, anderen leren kennen, vriendjes en vriendinnetjes leren kennen, daar hebben ze veel aan als ze straks naar de basisschool gaan.”*
- *“Zolang hij hier met plezier komt en leuk contact maakt.”*
- *“Leuke cursussen, aandacht voor de kinderen (oog voor kinderen die extra aandacht nodig hebben). Dat gebeurt nu al.”*
- *“Als mijn kleindochter het naar de zin heeft.”*
- *“Even contact met andere ouders.”*

Welke effecten heeft het KinderLab?

Op basis van de enquête onder de doelgroep (ouders/verzorgers en kinderen) en gesprekken met professionals zijn de belangrijkste effecten van de KinderLabs in kaart gebracht. Zie onderstaande figuur. Op de volgende pagina's worden de effecten toegelicht.

Effectenboom KinderLabs

Welke effecten heeft het KinderLab?

• Kinderen leren meer sociale vaardigheden

Door laagdrempelige activiteiten leren kinderen verschillende vaardigheden, zoals sociale vaardigheden, samenwerking, creativiteit en conflicthantering. Kinderen krijgen bij de KinderLabs normen en waarden mee. Ze leren wat wenselijk gedrag is en hoe je met anderen omgaat. Ook leren ze hoe met emoties om te gaan en hoe met conflicten om te gaan. Daarnaast leren kinderen van elkaar, ze leren samenwerken, verantwoordelijkheid nemen, hoe ze hulp kunnen vragen aan anderen en ook zelf hulp kunnen bieden aan anderen. Ook krijgen kinderen meer dagstructuur en een vast ritme.

• Talentontwikkeling en op doen van succeservaringen

Kinderen proberen nieuwe activiteiten uit bij het KinderLab. Hierdoor komen ze buiten hun comfortzone en ontdekken ze waar ze goed in zijn. Op deze manier komen ze erachter welke talenten zij hebben en doen succeservaringen op. Deze succeservaringen zijn belangrijk voor deze doelgroep. “Deze kinderen krijgen bijna dagelijks de opmerking mee ‘Jij komt daar vandaan?!’, dan zal er ook van jou niets terecht komen.” Het opdoen van succeservaringen gaat dergelijke uitspraken tegen en heeft een positieve invloed. Hierdoor worden ze intrinsiek gemotiveerd om te leren en te ontwikkelen.

• Meer zelfvertrouwen

Kinderen krijgen meer zelfvertrouwen en zitten fijner in hun vel. Door bijvoorbeeld zelfverdediging leren ze grenzen aan te geven, nee te zeggen en hun mening te vertellen. Ze worden sociaal weerbaarder. Ook helpen activiteiten bij het verbeteren van het eigen zelfbeeld. Daarnaast krijgen ze individuele aandacht bij het KinderLab. Er wordt gevraagd hoe het met hen gaat. Hierdoor krijgen ze het gevoel dat ze er toe doen.

• Kinderen hebben een gezondere levensstijl

Kinderen bewegen vaker door het KinderLab. Er is voldoende groente en fruit aanwezig. Hierdoor eten ze dit vaker, en drinken ze vaker water. Dit leidt tot een gezondere levensstijl. Kinderen voelen zich beter en zitten fitter in hun vel.

• Verminderen en voorkomen van taal- en rekenachterstand

De hiervoor genoemde sociale- en omgangsvaardigheden worden gezien als randvoorwaarden om tot leren te komen. Bij de KinderLabs wordt namelijk ook gewerkt aan reken- en taal vaardigheden. Kinderen leren spelenderwijs de Nederlandse taal en rekenen, bijvoorbeeld door de activiteit Koken met getallen of door alleen al mee te doen aan activiteiten. “Taal zit namelijk ook in het begrijpen van de uitleg van activiteiten.” Door het KinderLab wordt bestaande taal- en rekenachterstand verminderd of wordt deze voorkomen.

De activiteit Huiswerkbegeleiding leidt volgens begeleiders tot een meetbaar effect. “Kinderen hebben hele grote successen geboekt.” “Een meisje dat ik voor het tweede jaar begeleidt, haalde eerst 5-en en 6-en, halverwege 6-en en 7-s, later zelfs 8-en, 9-s en 10-en.” Opgemerkt wordt dat “we niet elk kind negens en tiens kunnen laten halen, maar dat wel uit elk kind de competenties getrokken worden.”

Uit gesprekken met basisscholen blijkt dat het effect van huiswerkbegeleiding nog niet zichtbaar is door hogere cito-scores. Maar daarbij wordt opgemerkt dat dit ook komt door andere omgevingsfactoren.

Kinderen geven aan dat het niet alleen extra uitleg is die ze krijgen bij huiswerkbegeleiding, maar ook de manier waarop ze huiswerk kunnen maken en geholpen worden. “Ik heb meer rust in mijn hoofd”, geeft een kind aan.

- **Verminderen en voorkomen van taal- en rekenachterstand (vervolg)**

Er zijn twee type doelgroepen die bij huiswerkbegeleiding komen. Ten eerste de groep kinderen waarvan het de ouders “helemaal niet uitmaakt” of zij huiswerk maken. De tweede groep bestaat uit kinderen die wel huiswerk willen maken, maar waarvan ouders geen Nederlands kunnen lezen of praten, of die een groot gezin hebben. Deze kinderen hebben “thuis niet de mogelijkheid hebben om huiswerk te maken. Ze hebben niet de rust. Hier hebben ze geen last van alles wat er in huis gebeurt. Hier is focus.”

- **Voorkomen en verminderen onderwijsachterstand**

Alle hierboven genoemde effecten leiden er toe dat kinderen zich ontwikkelen op verschillende aspecten en verschillende vaardigheden leren. Hierdoor krijgen ze meer gelijke kansen ten opzichte van kinderen die een “betere buurt wonen” of meer taalvaardige en betrokken ouders hebben. “Door meer gelijke kansen kunnen kinderen beter mee komen op school en hebben een beter toekomstperspectief”. Kinderen hebben meer rust, leren vaardigheden en mogelijke problemen worden eerder gesignaleerd. Hierdoor wordt op den duur een onderwijsachterstand voorkomen of verminderd.

- **Eerder signaleren van hulpvragen, waardoor eerder passende hulp en voorkomen (verergering) problematieken**

Kinderen voelen zich thuis en vertrouwen begeleiders. Hierdoor vertellen ze eerder over de thuissituatie, dingen waar ze over inzitten en/of over andere mogelijke problemen. Dit geldt ook voor ouders. Begeleiders pakken deze signalen op en bieden een luisterend oor. Ze kunnen zelf het kind helpen of een gesprek aangaan met ouders om te peilen of er behoefte is aan een gesprek of andere hulp. Het gesprek met ouders wordt voorzichtig aangevlogen zodat zij zich veilig blijven voelen.

Het KinderLab wil voorkomen dat kinderen of ouders zich onveilig voelen met als gevolg dat zij niet meer komen naar het KinderLab.

Door deze manier van werken wordt eerder passende hulp geboden en worden problemen of verergering van problemen voorkomen. De preventieve manier van werken heeft daarmee voordelen voor zowel kinderen en ouders als de maatschappij.

- **Door integrale aanpak weten partijen elkaar eerder te vinden, waardoor eerder passend hulp wordt geboden**

Door de korte lijnen tussen het KinderLab en scholen, CJG, Welzijn Capelle, Sportief Capelle, Bibliotheek, buurthuizen, Veilig Thuis of huisartsen, wordt eerder een beroep gedaan op deze partijen om met elkaar mee te kijken, af te stemmen over de situatie of het vragen van advies. Indien gewenst kan doorverwezen worden naar deze partijen. Door de laagdrempeligheid van de KinderLabs en de integrale samenwerking, wordt eerder passende hulp geboden of eerder doorverwezen naar andere professionals

- **Positievare beeldvorming over betrokken partijen waardoor eerder hulp accepteren**

Door de integrale samenwerking zien ouders en kinderen partijen zoals het CJG en handhaving vaker. Hierdoor krijgen ze een vollediger en daarmee beter beeld van deze partijen waardoor de beeldvorming over deze partijen positiever wordt. Hierdoor accepteren ouders eerder hulp van deze partijen.

- **Kinderen minder rondzwerfen op straat**

In plaats van op straat rondstruinen zijn kinderen bij de KinderLabs. Hierdoor zijn er minder akkefietjes en minder overlast op straat en meer sociale cohesie en verbinding in de wijk. Dit vergroot het veiligheidsgevoel in de wijk.

- **Kinderen spelen vaker buiten**

Het KinderLab neemt kinderen mee naar buiten en gaat met hen naar speelplekken. Ook spoort het KinderLab kinderen in de wijk aan tot meer buitenspelen door met een bakfiets met sport- en spelspullen in de wijk te fietsen. "Dit geeft ouders een veiliger gevoel omdat er vanuit ons toezicht is." Er wordt ook gelet verkeersveiligheid. Bij een aantal ouders is vertrouwen in de begeleiding en het gevoel van een veilige omgeving voor het kind erg belangrijk.

- **Ouders zijn meer verbonden met andere ouders**

Voor ouders levert het KinderLab meer verbinding met andere ouders op. Ze leren andere ouders kennen en maken nieuwe vriendschappen. Dit biedt hen tevens de mogelijkheid om met mensen die in dezelfde situatie zitten te praten over problemen die ze hebben, over bijvoorbeeld de thuissituatie.

Op welke onderdelen heeft het KinderLab effect?

Het beeld dat betrokkenen van het KinderLab schetsen over de effecten wordt bevestigd door ouders/verzorgers en de kinderen zelf. Aan hen is gevraagd op welke manieren zij geholpen worden door het KinderLab.

In onderstaande tabel is af te lezen dat kinderen vooral effecten ervaren van het KinderLab op de gebieden van meer bewegen, fijner in het vel zitten, talentontwikkeling (weten waar je goed in bent), omgang met andere kinderen, durven te zeggen wat ze ergens van vinden, anderen helpen en dat het beter gaat op school. Er wordt mindere mate effect ervaren op het gebied van het leuker vinden van lezen.

Door het KinderLab...(n=51)

	(Helemaal) eens	(Helemaal) oneens
beweeg ik meer	82%	4%
voel ik me fijner	80%	6%
weet ik beter waar ik goed in ben	79%	4%
kan ik makkelijker met andere kinderen omgaan	78%	6%
durf ik te zeggen wat ik ergens van vind	78%	8%
help ik zelf vaker anderen	78%	6%
gaat het beter op school	76%	8%
vraag ik vaker hulp aan anderen	71%	13%
eet ik gezonder	67%	8%
heb ik meer rust in mijn hoofd	62%	16%
gaat het beter thuis	61%	10%
vind ik lezen leuker	55%	24%

Verskil in effecten per locatie

De ervaren effecten verschillen per locatie. Zo zijn de ervaren effecten bij locatie Scholleveaar per aspect iets hoger ten opzichte van de andere locaties. De ervaringen bij locatie Middelwatering zijn op een aantal aspecten iets lager dan de gemiddelde scores. In bijlage II staat weergegeven wat de ervaringen per locatie zijn.

Verdieping effecten 1-meting

Tijdens de 1-meting zijn de ervaren effecten voor kinderen verdiept. Via een vragenlijst is aan kinderen en ouders gevraagd op welke gebieden zij wel of geen effecten ervaren. Om te zorgen dat het passend is voor de doelgroep kinderen, zijn afbeeldingen gebruikt om effecten te illustreren. Hieronder staat een aantal afbeeldingen. De resultaten staan op de volgende pagina.

Verdieping effecten 1-meting

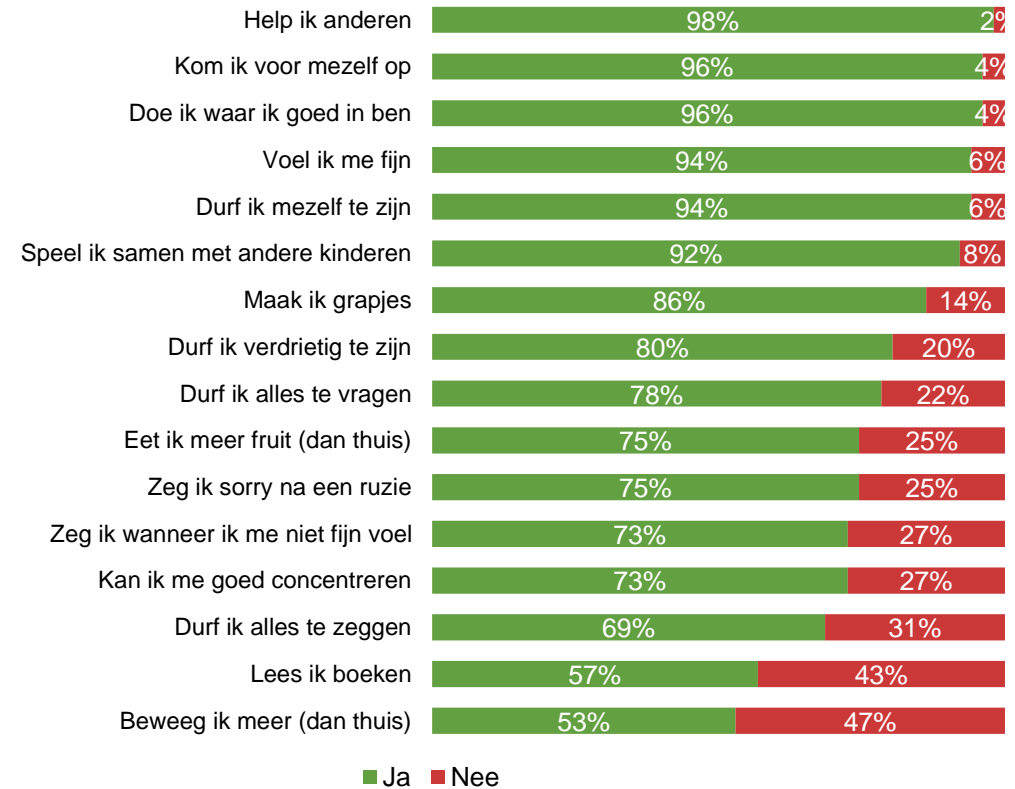
Het KinderLab heeft voor kinderen vooral effect op de gebieden van het helpen van anderen, voor jezelf opkomen, doen waar je goed in bent, je fijn voelen, jezelf durven zijn en samen spelen met anderen. Minstens 90% of meer geeft aan dat dit aspect voorkomt op het KinderLab.

Het lezen van boeken op het KinderLab en meer bewegen dan thuis wordt minder ervaren door kinderen en ouders. Daarbij dient opgemerkt te worden dat 'nee' niet betekent dat er een negatief effect is. Het betekent dat niet wordt ervaren dat dit aspect gebeurt op het KinderLab.

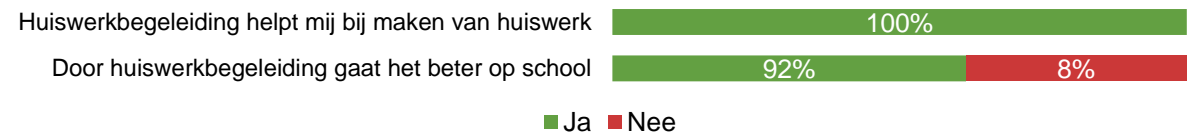
Effecten huiswerkbegeleiding

Aan de kinderen die naar huiswerkbegeleiding gaan is gevraagd wat zij hiervan vinden. Allen geven zij aan dat huiswerkbegeleiding helpt bij het maken van huiswerk. 92% zegt dat het door huiswerkbegeleiding beter gaat op school.

Op het KinderLab... (n=51)

Huiswerkbegeleiding... (n=13)

Welke effecten heeft het KinderLab?

Om meer zicht te krijgen op de effecten van het KinderLab zijn zes representatieve casussen geanalyseerd. Op casusniveau zijn samen met betrokken professionals en ouders de effecten van de ingezette ondersteuning geanalyseerd.

Om te komen tot de selectie van casussen die representatief zijn voor de doelgroep van het KinderLab is een aantal selectiecriteria opgesteld. De volgende criteria zijn opgesteld:

- Leeftijdverdeling (0-4 jaar, 4-6 jaar, 6-12 jaar en ouders)
- Doorverwijzing tweedelijnszorg
- Actieve betrokkenheid van partners
- Actieve betrokkenheid van ouders
- Verbinding met school

De zes casussen dienden aan één of meerdere criteria te voldoen. Daarbij was van belang dat de selectiecriteria voorkwamen bij een of meer casussen. De gekozen casussen zijn geanalyseerd op ingezette ondersteuning en effecten. Dit is gedaan door de huidige situatie van de casus inzichtelijk te maken. Wat is gedaan, op welke manier, door wie en welke effecten levert het op? Wat betekende dit voor het gezin? Vervolgens is het verbeterpotentieel in kaart gebracht: Wat had je anders gedaan met de kennis van nu? Wat is de ideale situatie. Ten slotte is gekeken naar de situatie zonder KinderLab. Wat was er gebeurd als het KinderLab er niet was geweest? Hoe was het dan gegaan met het gezin? Had het gezin ergens anders om hulp gevraagd?

Aan de hand van deze analyse zijn per casus de kernelementen die verantwoordelijk zijn voor de positieve effecten beschreven.

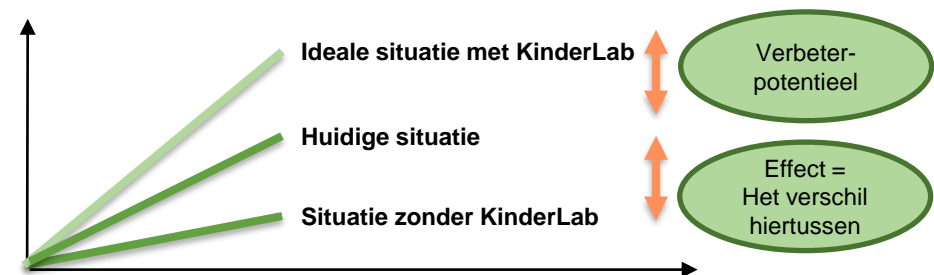
Op de volgende pagina's volgen de geanonimiseerde casusbeschrijvingen. Deze wordt als volgt weergegeven:

- Beschrijving van de situatie bij aanvang toen het gezin in contact kwam met het KinderLab
- Beschrijving van de ingezette ondersteuning van het KinderLab, de gebeurtenissen in het leven van het gezin en de huidige situatie
- Beschrijving van het verbeterpotentieel in de casus
- Beschrijving van het meeste realistische alternatieve scenario wanneer er geen KinderLab zou zijn volgens de betrokkenen
- Een korte analyse van de kernelementen in de aanpak van deze casus

In de casusbeschrijvingen wordt gesproken over de begeleider. Dit is de professional van het KinderLab die betrokken is.

Tijdslijnen

De beschrijvingen van de situaties met en zonder het KinderLab zijn uitgezet met behulp van een tijdslijn. Deze tijdslijnen dienden als input voor de gezamenlijke casusbespreking.

Casus 1: Sociaal geïsoleerd gezin

Beginsituatie

Moeder komt uit Azië en tijdens de coronaperiode is dochter geboren (leeftijd 0-4 jaar). Vader is Nederlands. Moeder en kind zijn tijdens de coronaperiode binnen gebleven. Hierdoor hebben zij geen mensen om zich heen gezien. Het kind is onwennig in het contact met anderen en er is een grote afhankelijkheid aan moeder. Ook is er een taalbarrière. Moeder spreekt geen Nederlands en thuis wordt dus ook geen Nederlands met het kind gesproken. Vader spreekt buitenshuis wel Nederlands tegen het kind. Het gezin heeft geen sociale kring en moeder en kind zijn sociaal geïsoleerd. Ook loopt het kind achter op sociaal-emotioneel gebied, taal en motoriek.

Start KinderLab (januari 2023)

Het gezin woont in de buurt van het KinderLab. In de speeltuin zijn zij door een ander gezin gewezen op het KinderLab. Daarna zijn moeder en kind naar het KinderLab gegaan. Bij binnenkomst heeft moeder met een begeleider van het KinderLab over de situatie gesproken en zijn doelen vastgesteld.

Doelen voor moeder zijn: meer contact met andere ouders en de Nederlandse taal leren. Doelen voor dochter zijn: meer contact met andere kinderen, leren spelen met anderen, nieuwe dingen durven ontdekken, ontwikkeling van motoriek en de Nederlandse taal leren. Ook is de afspraak gemaakt dat op het KinderLab Nederlands wordt gesproken tegen moeder en kind. Als het niet lukt, wordt Engels gesproken.

Moeder en kind gaan naar Mini-gym. Mini-gym is voor ouders en kinderen tussen de 0 en 4 jaar. Door middel van bewegen leren kinderen.

De eerste lessen hangt het kind erg aan moeder en huilt veel. Het kind gaat niet zelf ontdekken. Grote groepen en nieuwe kinderen in de groep zijn lastig.

Afgesproken wordt dat moeder en kind eerst alleen gymmen zonder hulp van de begeleider. Stapje voor stapje maakt de begeleider meer contact en wordt een vertrouwensband met het kind opgebouwd.

Na een tijdje wordt het gymmen met alleen moeder afgebouwd en gymt het kind vaker met de begeleider. Het kind wordt minder afhankelijk van moeder, is vrolijk en lacht veel tijdens de les. Nu eenmaal vertrouwen is opgebouwd kan het kind zich verder ontwikkelen. Het kind krijgt meer zelfvertrouwen, durft samen met de begeleider het gymparcours af te leggen, gaat op ontdekking, bepaalt zelf waar ze gaat spelen, leert nieuwe dingen en maakt contact met anderen. Ook begrijpt het kind wat er gezegd wordt. Voor het contact is het gezamenlijk starten en eindigen van de les belangrijk. Bij de start wordt er gekeken wie er is en worden nieuwe kinderen voorgesteld. Bij het eindigen wordt samen opgeruimd en wordt er na de tijd water gedronken en fruit gegeten. Ouders kunnen langer blijven zitten om met elkaar te praten.

Met moeder gaat het ook goed. Het Nederlands praten gaat beter. De begeleider geeft haar regelmatig complimenten hiervoor. Moeder heeft goed contact met andere ouders. Dit is nog wel vaak in het Engels.

Het KinderLab wijst het gezin ook op andere activiteiten. Moeder en dochter gaan naar het MiniLab. Daar worden kinderboeken voorgelezen. De begeleider van deze activiteit ziet dat het kind eerst eenkennig was, maar dat is ze nu niet meer. Ook bij deze activiteit maakt ze contact met anderen. Moeder is twee keer naar taalles geweest. Taalles vindt ze lastig om te combineren met haar dochter. Ze wil wel vaker gaan.

Op het KinderLab wordt Nederlands gesproken, maar thuis spreekt vader Engels met het kind. Moeder heeft tegen hem gezegd dat het beter is als hij Nederlands praat. Vader komt sinds kort ook bij het KinderLab. Hij vindt het nog wel spannend en lastig om het kind zelfstandig te laten spelen. Het kind kan meer dan hij beseft. Hij krijgt meer inzicht in de kwaliteiten van het kind.

Casus 1: Sociaal geïsoleerd gezin

Huidige situatie en toekomst

Het gaat goed met het gezin. Vader en kind gaan vaker samen naar het KinderLab. Hierdoor kan moeder thuisblijven zodat ze tijd voor zichzelf heeft. Het gezin is erg betrokken. Ze komen vaak naar het KinderLab en zien in dat het KinderLab een grote meerwaarde voor hen heeft.

De verwachting is dat het gezin blijft komen naar het KinderLab. Als het kind straks naar school gaat, zal ze gewend zijn aan een juf, kan ze beter contact maken met andere kinderen, meer zelfstandig spelen en kent ze de taal al.

Moeder heeft op een laagdrempelige manier kennis gemaakt met taallessen. Dit kan haar motiveren om taallessen weer op te pakken wanneer zij daar tijd voor heeft. Dit kan als het kind naar school gaat of als vader voor het kind zorgt.

Verbeterpotentieel

Het verbeterpotentieel bij deze casus ligt bij het meer stimuleren van moeder om naar taallessen te gaan en haar mogelijkheden te bieden om dit beter te kunnen combineren met het zorgen voor haar kind. Taallessen zou op meerdere tijden aangeboden kunnen worden, zodat ouders zonder hun kind naar taallessen kunnen komen. Ten tweede kunnen ouders rouleren met de zorg voor elkaars kinderen tijdens de taallessen. Een derde mogelijkheid is om te zorgen voor een professionele oppas tijdens de taallessen.

Situatie zonder KinderLab

Als er geen KinderLab zou zijn is het de vraag of moeder zo snel een sociaal netwerk had opgebouwd en de Nederlandse taal beter zou begrijpen. Door het KinderLab heeft ze meer contact met anderen en leert ze al doende de taal. Ook is de drempel voor taallessen bij het KinderLab laag. Het is gratis en kinderen mogen mee.

Zonder KinderLab zou het gezin naar het consultatiebureau zijn gegaan en er was hulp gekomen van een Jeugd & Gezin coach of/een VVE-indicatie voor een peuterspeelzaal (Voor- en Vroegschoolse Educatie). Deze opvang heeft een speciaal programma om de ontwikkeling van het kind te stimuleren.

De vraag is wel of de peuterspeelzaal passend zou zijn geweest voor moeder en kind, omdat moeder niet mee kan gaan. Vanwege sterke afhankelijkheid van het kind naar de moeder is het de vraag of het kind hier alleen naartoe zou durven gaan.

Kernelementen

In de casus zien we een aantal kernelementen van het KinderLab die verantwoordelijk zijn voor de positieve effecten:

- *Laagdrempelig:* Door de laagdrempeligheid van het KinderLab heeft het gezin geen moeite gehad om binnen te stappen. Hierdoor zijn hulpvragen van het gezin tijdig opgemerkt en zijn zij sneller geholpen om uit het sociale isolement te komen. Ook biedt het KinderLab een ingang voor contact met andere ouders.
- *Vertrouwensband:* Door stap voor stap vertrouwen op te bouwen durft het gezin uit de comfortzone te stappen. Het kind leert te ontdekken en sociale contacten aan te gaan. Moeder maakt sociale contacten en leert de taal. Een goede vertrouwensband helpt ook om ouders te stimuleren om naar andere activiteiten te gaan, zoals taallessen of MiniLab van het CJG.
- *Monitoring door vanzelfsprekende contactmomenten:* De wekelijkse contactmomenten bij het KinderLab zijn tevens monitormomenten. Het is een natuurlijke en niet opdringende manier om te kijken hoe het met het gezin gaat.

Casus 2: Schoolachterstand voorkomen door huiswerkbegeleiding

Beginsituatie (kind leeftijdsgroep 6 jaar en ouder)

Thuis wordt Nederlands en Arabisch gesproken. Het gezin woont bijna naast het KinderLab maar het trekt hen niet. “Ik dacht dat het vanuit het CJG was. Van buitenaf leek het dat er vooral kinderen vanuit minderheden waren en uit gezinnen met een mindere welvaart. Ik dacht dat je eerst je inkomen moest opgeven en dan pas toegelaten wordt.” Het kind heeft moeite met rekenen en taal. Van een klasgenootje hoort ze positieve verhalen over huiswerkbegeleiding en de andere activiteiten. Het kind “zeurt” twee maanden dat ze naar huiswerkbegeleiding wil. Moeder neemt contact op met het KinderLab om dochter aan te melden.

Start KinderLab (februari 2023)

Er is een beperkt aantal plekken bij huiswerkbegeleiding. Niet iedereen kan meedoen. Het KinderLab neemt daarom eerst contact op met de IB'er van de school om te verifiëren of huiswerkbegeleiding passend is voor het kind. De IB'er geeft aan dat het passend is. Vervolgens heeft de begeleider van het KinderLab het contact gelegd tussen de docent van het kind en de huiswerkbegeleider van het KinderLab. Deze twee partijen hebben overlegd waar de begeleiding het beste voor ingezet kan worden.

Sinds half maart 2023 komt het kind elke dinsdagmiddag naar huiswerkbegeleiding. Ze krijgt begeleiding voor rekenen en taal. Er is met name focus op taal. Ze geeft zelf goed aan waar ze hulp bij nodig heeft.

Het kind heeft het naar haar zin bij het KinderLab. Ze komt inmiddels bijna dagelijks. Ze gaat ook naar de open inloop, meidenclub, sportactiviteiten en naar theaterlessen. Bij theaterlessen wordt opgemerkt dat ze graag wil acteren en het ook goed kan. Bij theater worden thema's uitgebeeld die op dat moment spelen. Zoals onderhandelen op een kleedje met Koningsdag. Mondeling worden correcte Nederlandse zinnen geoefend. Er wordt geluisterd naar elkaar. Al spelenderwijs leren kinderen taal.

Moeder is ook erg positief over het KinderLab. Ze komt erachter dat het KinderLab voor iedereen is, voor kinderen én ouders. Leeftijd, afkomst of welvaart: het maakt niet uit iedereen is welkom. “Het is toegankelijk voor iedereen en ik voel me welkom. Ik heb het gevoel dat mijn kinderen er veilig zijn.” Er is zicht en controle. Begeleiders zijn heel alert en het bevordert de educatie van kinderen. Het jongste kind (leeftijd 4-6 jaar) gaat nu ook naar het KinderLab. Dit kind leert spelenderwijs tekenen, kleuren en tellen. Met dans wordt de fijne en grove motoriek bevorderd.

Moeder is actief betrokken bij het KinderLab. Ze brengt en haalt haar kinderen en gaat zelf wel eens naar ouder en kind-middagen. Met haar jongste kind gaat ze wel eens naar kookles. “Ik ben daar omdat ik het een fijne en prettige sfeer vindt en om andere moeders te ontmoeten”. Het sociale aspect vindt ze belangrijk. De gesprekken met anderen en hulp bieden en krijgen van andere moeders.

Moeder is een voorbeeldfunctie voor andere moeders. Ze heeft een ander gezin meegenomen naar het KinderLab. Ook heeft ze ideeën om gezinnen van verschillende culturen bijeen te brengen. Ze heeft laatst het idee geopperd om het Suikerfeest te organiseren op het KinderLab. Hier kwamen voornamelijk moslims op af. Ze had het leuk gevonden als er meer niet-moslims waren gekomen. “Dit was voor de wijk heel leuk geweest.” Door meer uitwisseling van culturen is er volgens moeder meer tolerantie naar elkaar en worden vooroordelen weggenomen.

Bij het laatste activiteitenblok van dit schooljaar wordt door de bibliotheek het Kinderpersbureau gegeven. De begeleider had gehoopt dat het oudste kind zich hiervoor zou opgeven maar op hetzelfde tijdstip is er ook dansen. Het kind heeft voor dansen gekozen. Waarschijnlijk zit er een stuk onzekerheid en angst voor het schrijven bij het Kinderpersbureau. De begeleider wil het kind het volgende schooljaar actief vragen om hieraan mee te doen. Er is een goede band tussen de begeleider en het kind waardoor hij haar wil aanmoedigen om volgend jaar mee te doen.

Casus 2: Schoolachterstand voorkomen door huiswerkbegeleiding

Huidige situatie en toekomst

Het gaat goed met het gezin. Het kind zit goed in haar vel en moeder is actief betrokken. Het maken van huiswerk gaat beter. Dochter heeft nu meer zin om huiswerk te maken. Het is nog te vroeg om te weten of het beter gaat op school. Wel hoort moeder dat het ingeleverde huiswerk op school altijd goed is.

Verbeterpotentieel

Het verbeterpotentieel bij deze casus ligt bij het meer uitvragen van informatie over de achtergrondsituatie. Verondersteld werd dat thuis minder Nederlands werd gesproken en dat hierdoor een taalachterstand werd veroorzaakt. Later bleek dat moeder erg goed Nederlands spreekt. Ook ligt er potentieel bij het meer uitdagen om naar taalactiviteiten te gaan, zoals het Kinderpersbureau. Dit wordt al opgepakt.

Ten slotte ligt er een verbeterpotentieel in de beeldvorming van het KinderLab. Dit kan gerealiseerd worden door meer diversiteit aan culturen in de KinderLabs. Dit bevordert de uitwisseling van culturele gebruiken en het leren van elkaar. Er kan meer PR komen voor de activiteiten. Bijvoorbeeld bij het Suikerfeest om te zorgen dat hier ook gezinnen naartoe komen met een andere achtergrond.

Situatie zonder KinderLab

Als er geen KinderLab zou zijn, zou het kind taal lastiger vinden. Het kind krijgt begeleiding van haar ouders. Verder is er geen sprake van een ontwikkelingsachterstand. Wel helpt werken aan taal om meer zelfvertrouwen te krijgen. Het is niet goed voor het zelfvertrouwen als je niet goed meekomt in de klas. Door huiswerkbegeleiding kan het maximale uit het kind worden gehaald wat mogelijk is. Ook zorgt huiswerkbegeleiding ervoor dat er thuis geen huiswerk meer gemaakt hoeft te worden en er tijd is voor andere dingen.

Huiswerkbegeleiding bij het KinderLab is gratis. Huiswerkbegeleiding bij de basisschool van het kind kost €15,- per uur. Dit zorgt voor een kloof tussen gezinnen die het wel en die het niet kunnen betalen.

Bij het KinderLab zijn meerdere soorten activiteiten. Hierdoor sporten kinderen ook. Dit is niet bij reguliere huiswerkbegeleiding.

Kernelementen

In de casus zien we een aantal kernelementen van het KinderLab die verantwoordelijk zijn voor de positieve effecten:

- *Laagdrempelig:* Door de laagdrempeligheid van het KinderLab is de drempel om naar binnen te stappen laag. Hierdoor komen naast dit kind, ook moeder en het jongste kind naar het KinderLab.
- *Vergroten sociaal netwerk:* Ouders vergroten hun netwerk door in contact te komen met andere ouders.
- *Gratis:* Het KinderLab is voor iedereen. Ongeacht de financiële situatie. Dat zorgt ervoor dat elk kind dat het nodig heeft, huiswerkbegeleiding kan krijgen en naar andere activiteiten kan gaan.
- *Vertrouwensband:* Door een goede vertrouwensband kunnen kinderen gestimuleerd worden om naar bepaalde activiteiten te gaan. Door de goede band is de kans groter dat zij ook daadwerkelijk naar een activiteit gaan.
- *Gevarieerd aanbod:* Naast huiswerkbegeleiding is er een gevarieerd aanbod van activiteiten.
- *Samenwerking met school:* Tussen het KinderLab en de scholen is regelmatig afstemming over de voortgang en hulpvragen van kinderen die naar huiswerkbegeleiding gaan. Uit gesprekken blijkt dat deze samenwerking niet met alle scholen goed is. Een aantal scholen zijn zeer betrokken en met een aantal is het contact moeilijker.

Casus 3: Hangen in het winkelcentrum voor wifi

Beginsituatie

Het gezin bestaat uit moeder en drie kinderen (2 in de groep 6 jaar en ouder en 1 in de groep 4-6 jaar). Moeder is gevlucht en woont nu enkele jaren in Nederland. Zij beheerst de Nederlandse taal middelmatig. Thuis wordt geen Nederlands gesproken. Ze heeft last van een traumatisch verleden. Vader is niet in beeld. De kinderen hebben een taal- en ontwikkelachterstand. Oudste dochter toont dwingend gedrag en heeft hechtingsproblematiek. Het gezin hangt thuis veel op de bank en moeder hangt bij het winkelcentrum voor gratis wifi.

Bij het consultatiebureau (CJG) komen de opvoedingsvragen van moeder en het gedrag van de oudste ter sprake. Via jeugdhulp krijgt moeder gezinsondersteuning (pedagogische begeleiding) en via de Wmo ontvangt ze ondersteuning thuis voor praktische zaken. Deze begeleidingsorganisatie wijst het gezin op het KinderLab om moeder te ontlasten, taal te bevorderen en om meer contact te hebben met andere kinderen.

Start KinderLab (februari 2022)

Kinderen gaan op woensdagmiddag naar de Theaterlessen. Dit vinden ze leuk. Ze gaan alleen op woensdag in verband met de verre afstand. In de zomer van 2022 bevalt moeder van het vierde kind.

In het najaar van 2022 verhuist het gezin, ze wonen nu dichterbij het KinderLab. Het gezin komt er nu bijna elke dag. Ook moeder weet de weg te vinden naar het KinderLab. Het KinderLab wijst het gezin op sportactiviteiten, voor zowel de kinderen als voor moeder. Sinds januari 2023 gaat moeder naar 'Voel je fit' en ze neemt haar jongste kind mee. Vanaf februari neemt ze een vriendin mee naar deze activiteit. Moeder gaat ook één keer in de maand naar Ouderlounge. Dit wordt door het CJG gegeven en hier kunnen ouders laagdrempelig vragen stellen over opvoeding en andere persoonlijke zaken.

Zowel moeder als vriendin spreken niet goed Nederlands. Tijdens de sportactiviteiten is hier aandacht voor. Ook zijn ze veel te vinden in de huiskamer van het Huis van de Wijk.

Het KinderLab geeft moeder handvatten voor de opvoeding van haar kinderen. Het KinderLab zegt tegen de kinderen dat zij zich netjes moeten gedragen tegenover moeder; dus niet schelden en schreeuwen. Ook wordt tegen moeder gezegd dat zij haar kinderen mag corrigeren en worden tips gegeven hoe ze dat het beste kan doen.

Vriendin van moeder is door het KinderLab doorverwezen naar 'De kleine hulpvraag' en naar het aanmeldpunt van Welzijn Capelle. Inwoners kunnen bij 'De kleine hulpvraag' terecht voor hulp bij formulieren en brieven. De kinderen van vriendin komen nu ook wekelijks naar het KinderLab.

Huidige situatie en toekomst

Het netwerk van het gezin is verbreed. Zij zijn bijna dagelijks te vinden in het KinderLab. Ze zijn trouw aan het KinderLab en zijn dankbaar dat het er is. Vooral op taalgebied is het gezin gegroeid. De kinderen van 6 en 5 zijn ook gegroeid op sociaal gebied. Ze durven anderen aan te kijken en te zeggen wat ze vinden. Voor het oudste kind is vooral verbetering op het gebied van taal. Haar afwijkende gedrag is er nog wel, maar ze laat zich beter corrigeren en kan zich makkelijk aanpassen. Ze komt in contact met andere kinderen. Ook heeft ze tools gekregen om beter om te gaan met haar gedrag. Het geven van complimenten aan haar is erg belangrijk, merkte de begeleider van de Theaterlessen. Ze praat namelijk nog veel Engels en wanneer ze in het Nederlands spreekt is het van belang om haar hier mee te complimenteren.

Moeder is aan het groeien in haar zelfstandigheid. Ze geeft aan de begeleidingsorganisatie aan naar welke activiteiten het gezin wil. Vervolgens plant de begeleiding het in. De volgende stap is dat moeder dit zelf gaat doen. Ook is moeder opener naar het KinderLab. Wel zit zij nog vaak op haar telefoon en is veel met de baby bezig en heeft daardoor minder oog voor andere zaken.

Casus 3: Hangen in het winkelcentrum voor wifi

Het jongste kind is gegroeid op het gebied van taal. Het oudste kind komt vooral voor sporten. Hij heeft aangegeven huiswerkbegeleiding te willen volgen en is daarmee gestart. Hij is erg stil en dit is een goede stap voor hem.

Verbeterpotentieel

Het verbeterpotentieel bij deze casus ligt bij het meer stimuleren van moeder en haar vriendin om naar taalles te gaan. Beiden spreken de taal niet goed. Nu eenmaal een vertrouwensband is opgebouwd is het makkelijker om hen richting taalles te stimuleren. Wel wordt opgemerkt dat het gezin al veel hulp krijgt. Ze moeten niet overvraagd worden.

Situatie zonder KinderLab

Als er geen KinderLab zou zijn, zou het gezin vooral veel op de bank hangen en moeder zou ook veel bij het winkelcentrum hangen vanwege gratis wifi. Het gezin heeft activering van een ander nodig. Zelf ondernemen zij geen actie. Wanneer er geen KinderLab zou zijn, zou moeder nog meer in de overlevingsstand zitten. Ze wordt niet een middag ontzorgd van de zorg van haar kinderen en heeft minder contact met anderen. Wel blijft de begeleiding van de andere organisatie doorgaan. Zij helpen haar met plannen en opvoedingsvragen. Wel draagt het KinderLab extra bij aan de ondersteuning bij de opvoeding van haar kinderen. Deze extra ondersteuning zou dan wegvallen.

In plaats van naar het KinderLab gaan, zouden de kinderen naar de kinderboerderij, naschoolse opvang en/of gebruik maken van het jeugdsportfonds. De kinderboerderij is gratis maar is op 20 minuten loopafstand. Dit verhoogt de drempel om erheen te gaan. Moeder zou niet aan andere activiteiten meedoen. De laagdrempeligheid van het KinderLab om ook als ouders mee te doen aan activiteiten is niet bij de naschoolse opvang of het jeugdsportfonds.

Kernelementen

In de casus zien we een aantal kernelementen van het KinderLab die verantwoordelijk zijn voor de positieve effecten:

- *Laagdrempelig:* Door de laagdrempeligheid van het KinderLab is de drempel om naar binnen te stappen laag. Hierdoor komen het gezin en vrienden van het gezin naar het KinderLab.
- *Gevarieerd aanbod:* Er is voor iedereen een geschikte activiteit; voor zowel kinderen als ouders.
- *Afstemming met begeleidingsorganisatie:* Door regelmatige afstemming worden signalen besproken. Ook fungeert het KinderLab als het verlengde van de begeleidingsorganisatie wat betreft opvoedondersteuning. Aan moeder worden handvatten gegeven.
- *Monitoring door vanzelfsprekende contactmomenten:* De wekelijkse contactmomenten bij het KinderLab zijn tevens monitormomenten. Het is een natuurlijke en niet opdringende manier om te kijken hoe het met het gezin gaat.
- *Vertrouwensband:* Door een goede vertrouwensband staat het gezin meer open voor begeleiding van het KinderLab. Er wordt geluisterd (naar opvoedingstips) en activering wordt geaccepteerd.
- *Voorkomen bij winkelcentrum hangen:* Voorkomen wordt dat moeder en kinderen op straat of bij het winkelcentrum hangen. Er is nu een zinvolle dagbesteding voor het gezin en waarbij tevens een oogje in het zeil wordt gehouden.
- *Signaleren en doorverwijzen:* Het KinderLab signaleert en wijst gezinnen op andere hulporganisaties, zoals De kleine hulpvraag en Welzijn Capelle.
- *Verbeteren van Nederlands:* Het KinderLab helpt het gezin om beter Nederlands te praten. Dit helpt bij het verbeteren van schoolprestaties.

Casus 4: Over de drempel tillen om weer naar school en het KinderLab te gaan

Beginsituatie

Het gezin bestaat uit moeder en twee kinderen (één in de leeftijdsgroep van 6 jaar en ouder en één van 0-4 jaar). Het gezin krijgt begeleiding van het CJG. Moeder wil dat het oudste kind meer contact heeft met andere kinderen en weerbaarder wordt. Zelf wil ze meer contact met anderen. Het CJG wijst het gezin op het KinderLab.

Start KinderLab (voorjaar 2021)

De medewerkster van het CJG gaat met moeder en jongste kind kennismaken bij het KinderLab. Moeder en kind doen mee aan het MiniLab. De begeleider van het KinderLab vertelt welke activiteiten er zijn. Moeder ziet dat er ook veel activiteiten voor haar oudste kind zijn. Het oudste kind gaat vervolgens naar de Meidenclub. Dit bevalt erg goed en ze doet mee met veel verschillende activiteiten. Ze bouwt een vaste vriendengroep op bij het KinderLab. Ze kan zichzelf zijn bij het KinderLab.

Moeder heeft door het Minilab meer contacten met andere ouders. Haar jongste kind wordt 4 jaar oud. Ze gaat nu naar school en niet meer samen met moeder naar het Minilab. Het Minilab is tot 4 jaar oud en is 's ochtends. Af ten toe komen ze wel bij kookles. Het contact met andere ouders wordt minder.

Kinderen onder de 6 jaar mogen alleen naar binnen onder begeleiding van een ouder. In de praktijk blijkt dat het bij kleuteractiviteiten (4 - 6 jaar) lastiger is om deelnemers te krijgen. Kleuters gaan eerst naar school en de activiteit van het KinderLab is na schooltijd. Ze moeten de activiteiten leuk vinden en er moet een betrokken ouder zijn die mee wil. Kinderen ouder dan 6 jaar mogen zelfstandig naar het KinderLab. Hierdoor komen ze sneller.

Oudste dochter blijft trouw naar het KinderLab komen totdat er een ingrijpende gebeurtenis gebeurt. Vader vertrekt plotseling en het oudste kind heeft hier veel last van. Twee weken later komt moeder ongerust naar het KinderLab. Het kind wil niet meer naar school, het KinderLab of naar buiten.

Ze heeft veel schaamte door het vertrek van vader. Ze is bang dat ze gaat huilen en daarom gepest gaat worden op school en op het KinderLab.

In overleg met moeder is de begeleider van het KinderLab het oudste kind thuis gaan ophalen om haar letterlijk samen over de 'drempel' van het KinderLab te tillen. Dit was een hele positieve ervaring voor haar. De drempel werd letterlijk weggenomen en hierdoor viel de spanning weg. Ze werd niet gepest en anderen spraken niet over het vertrek van haar vader.

Het KinderLab zit in het Huis van de Wijk. Op deze locatie is ook het elke maandag het scheidingsspreekuur. Toen moeder bij het KinderLab kwam om over de situatie te praten is ze ook gelijk naar het scheidingsspreekuur van het CJG gegaan.

De school van het kind is minder betrokken. Dit komt waarschijnlijk door het uitvallen van een IB'er. Het KinderLab heeft geen contact met school over de situatie. De communicatie loopt via moeder en dit gaat ook goed, er is namelijk een vertrouwensband opgebouwd.

Het KinderLab zit niet met een basisschool in hetzelfde gebouw. Dit is bij de andere twee KinderLabs wel zo. Binnenkort gaat het KinderLab verhuizen naar een locatie van een school. Dit zal zorgen voor kortere lijnen en het vergroten van de betrokkenheid van de school. Ook wordt voor kinderen de drempel kleiner om te komen naar het KinderLab.

Huidige situatie en toekomst

Inmiddels gaat het oudste kind weer naar school. Ze gaat ook weer naar het KinderLab, maar niet zelfstandig. Moeder brengt en haalt haar op. Het KinderLab voelt wel voor haar als een veilige thuishaven waar ze zichzelf kan zijn. Moeder probeert de draad weer op te pakken.

Casus 4: Over de drempel tillen om weer naar school en het KinderLab te gaan

Verbeterpotentieel

Het verbeterpotentieel bij deze casus ligt bij het meer stimuleren van moeder om samen met het jongste kind naar de kleuteractiviteiten te gaan. Nadat het kind 4 jaar is geworden komen zij niet meer wekelijks, maar af en toe naar het KinderLab. Het KinderLab had hen actief kunnen uitnodigen om weer mee te doen aan een activiteit.

Over het algemeen neemt het KinderLab vaak wel contact op met gezinnen die zonder reden of afmelding niet meer komen. Genoemd wordt dat het lastig is om in te schatten wat het juiste moment is om een gezin weer te benaderen. Het KinderLab wil niet te veel druk opleggen. Dit werkt namelijk averechts. Ze wil graag haar laagdrempelige karakter behouden.

Situatie zonder KinderLab

Als er geen KinderLab zou zijn, zou het CJG het kind gewezen hebben op andere activiteiten om haar weerbaarheid te vergroten, zoals een Rots en Water training of kickboksen. Deze activiteiten dragen minder bij aan het doel om meer sociale contacten op te bouwen. Dat gebeurt wel bij het KinderLab.

Het KinderLab heeft enorm geholpen bij het weer naar school en KinderLab gaan. De vraag is waar moeder had aangeklopt als er geen KinderLab was geweest. Ze was waarschijnlijk niet naar school gegaan. Er is een kans dat moeder weer bij het CJG had aangeklopt vanwege de eerdere contacten met het CJG.

Kernelementen

In de casus zien we een aantal kernelementen van het KinderLab die verantwoordelijk zijn voor de positieve effecten:

- *Laagdrempelig:* Door de laagdrempeligheid van het KinderLab is de drempel om naar binnen te stappen laag. Hierdoor komt het hele gezin naar het KinderLab.
- *Vertrouwensband:* Door een goede vertrouwensband klopt het gezin tijdig aan voor hulp bij persoonlijke problemen. Hierdoor vraagt het gezin eerder om hulp en wordt verergering van problemen voorkomen, zoals langere afwezigheid van school.
- *Aanbod met verschillende ontwikkeldoelen:* Er is één dak met een gevarieerd aanbod met verschillende ontwikkeldoelen, zoals meer weerbaarheid en meer sociale contacten
- *Alles onder één dak:* Het KinderLab zit met andere organisaties in één gebouw. Dit verlaagt de drempel om bij andere hulporganisaties aan te kloppen.

Casus 5: Kickboksen leidt tot empoweren van moeders

Beginsituatie

Alleenstaande moeder met twee kinderen (van 6 jaar en ouder). Moeder heeft circa 5 jaar geleden te maken gehad met huiselijk geweld. Het CJG was toen betrokken bij het gezin. Er is nu een stabiele situatie en het CJG is niet meer betrokken. Moeder volgt de opleiding tot ervaringsdeskundige via het STAP-budget. Moeder wil graag andere vrouwen helpen die in dezelfde situatie zitten of hebben gezet (elkaar empoweren). Via een andere ouder hoort ze positieve verhalen over het KinderLab. Ze kijkt op internet naar het aanbod.

Start KinderLab (september 2022)

Moeder en kind gaan naar de open dag van het KinderLab. Ze zien dat er een leuk en gevarieerd aanbod van activiteiten is. Haar kind is actief en heeft veel energie. Moeder en jongste kind gaan naar de Beweegclub. Hier hebben ze veel plezier.

De Beweegclub is voor kinderen van 5 tot 8 jaar oud. Moeder geeft aan dat voor andere activiteiten haar kind te jong of te oud is. Het kind kan niet wachten tot hij mag meedoen aan andere activiteiten. Moeder geeft aan dat het leuk was geweest als het kind mee kan doen met andere activiteiten.

Moeder gaat zelf naar kickboksen voor vrouwen en naar het Ouderlab. Het OuderLab wordt gegeven door een begeleidster van het CJG. Dit is een moment van ontspanning en een plek waar ouders hun verhaal kwijt kunnen bij andere ouders. Het kickboksen is een combinatie van sport en met elkaar in gesprek zijn. Dit wordt ook door het CJG gegeven. Moeder vindt de gesprekken en de diepgang tijdens en na het kickboksen erg prettig. Ze heeft zelf ideeën om andere moeders te empoweren. Dit bespreekt ze met de begeleidster van kickboksen. Ze zijn aan de slag gegaan met het ontdekken van elkaars kwaliteiten, doelen en het maken van een *vision board*. Moeder vindt het fijn dat ze de gelegenheid krijgt voor het inbrengen van eigen ideeën. "Er wordt naar ons geluisterd".

Een van de onderwerpen tijdens het kickboksen is het bespreken en verbreken van taboes. Moeder stelt zich kwetsbaar op en vertelt over haar eigen ervaringen met huiselijk geweld. Hierdoor voelen andere vrouwen zich ook vrij om over persoonlijke ervaringen te vertellen.

De moeders hebben behoefte aan een luisterend oor, samen zijn, ervaringen delen, één op één aandacht en laagdrempelig contact. Het KinderLab luistert, geeft complimenten en samen wordt gewerkt aan het zelfbewustzijn.

De begeleidsters van het CJG hebben regelmatig contact met elkaar. Ze zoeken elkaar op om ervaringen te delen en indien nodig en wenselijk helpen ze ouders met het aanmelden bij het CJG voor opvoedvragen, gezinsondersteuning of gezondheidsvragen.

Moeder motiveert andere moeders om ook te komen. Ze flyert voor de activiteit kickboksen. Daarbij geeft ze aan dat het in de wijk lastig is om ouders naar het KinderLab te krijgen. Dat vindt ze jammer. Ze woont in een wijk waar veel mensen geen Nederlands spreken.

Ze heeft het idee dat veel vrouwen geen kennis hebben over het werken met een laptop. Iedereen is erg op zichzelf. Moeder wil andere vrouwen graag helpen. Ook het KinderLab ondersteunt vrouwen bij dit soort vragen. Regelmatig worden in de Whatsappgroep voor ouders linkjes gestuurd van trainingen die Welzijn Capelle geeft. Financiële onafhankelijkheid kwam ter sprake tijdens het kickboksen. De begeleider van het KinderLab heeft de moeders doorverwezen naar de Budgettraining van Welzijn Capelle.

Het KinderLab stelt zich flexibel op en past zich aan de wensen van moeders aan. Er zijn twee reeksen met kickboksen geweest en de behoefte ligt nu meer bij het met elkaar in gesprek gaan. Daarom wordt nu de activiteit Koffie en Thee gegeven.

Daarnaast is moeder ook de training tot ervaringsdeskundige aan het volgen. Bepaalde opdrachten vindt zij lastig en daarvoor krijgt ze hulp van het KinderLab.

Casus 5: Kickboksen leidt tot empoweren van moeders

Moeder motiveert andere moeders om ook te komen. Een van deze moeders heeft zich aangemeld bij het CJG voor opvoedondersteuning voor het kind. Samen met het KinderLab is een aanmelding gedaan voor het CJG.

Huidige situatie en toekomst

Het kind gaat met plezier naar het KinderLab en heeft nieuwe kinderen leren kennen. Moeder heeft meer zelfvertrouwen gekregen, meer motivatie om de opleiding af te ronden en heeft andere moeders empowered. Moeder hoopt in de zomer de studie te kunnen afronden. Ze kan straks als ervaringsdeskundige betaald werk doen. Op dit moment werkt ze niet.

Verbeterpotentieel

Het verbeterpotentieel bij deze casus is het meer benaderen van de doelgroep die de Nederlandse taal niet of matig spreekt en erg op zichzelf is. Moeder noemt als tip dat iemand van het KinderLab die Arabisch spreekt de wijk in kan gaan om ouders uit te nodigen voor het KinderLab.

Daarnaast ligt er verbetering bij het aanbod voor 6/7-jarigen te vergroten of beter aan te geven welk aanbod er voor deze leeftijdsgroep is.

Situatie zonder KinderLab

Als er geen KinderLab zou zijn, zou moeder voor sociale contacten bij het Huis van de Wijk of bij de Buurtmoeders terecht kunnen. De Buurtmoeders zijn van Welzijn Capelle en zijn maatschappelijke ondersteuners voor moeders die vragen hebben over school, opvoeding en geld, of nog niet zo goed Nederlands spreken. De vraag is wel hoe zij daar andere vrouwen kan empoweren.

Kernelementen

In de casus zien we een aantal kernelementen van het KinderLab die verantwoordelijk zijn voor de positieve effecten:

- *Sociale veiligheid:* Het KinderLab weet op een laagdrempelige manier met moeders over kwetsbare en moeilijke onderwerpen in gesprek te komen. Door korte lijnen met het CJG en Welzijn Capelle worden signalen tijdig gezien en indien wenselijk worden ouders doorverwezen of gewezen op ondersteuning.
- *Op maat:* Het programma van het KinderLab wordt aangepast op de wensen en behoeften van de bezoekers.
- *Monitoring door vanzelfsprekende contactmomenten:* De wekelijkse contactmomenten bij het KinderLab zijn tevens monitormomenten. Het is een natuurlijke en niet opdringende manier om te kijken hoe het met het gezin gaat.
- *Vertrouwensband:* Door een goede vertrouwensband staat het gezin meer open om te praten over gevoelige onderwerpen.
- *Signaleren en doorverwijzen:* Het KinderLab signaleert en wijst gezinnen op andere hulporganisaties, zoals De kleine hulpvraag en Welzijn Capelle.

Casus 6: Voorkomen van akkefietjes op straat

Beginsituatie

Het gezin bestaat uit moeder en twee kinderen (in de leeftijdsgroep tussen de 4-6 jaar en 6-12 jaar). Moeder is enkele jaren geleden gevlucht. Het is onduidelijk of vader in beeld is. De basisschool en het KinderLab hebben alleen contact met moeder. Wel is er bij school en het KinderLab bekend dat er sprake is geweest van huiselijk geweld thuis. De kinderen zijn hier getuige van geweest maar zijn zelf niet fysiek mishandeld. Moeder spreekt niet/slecht Nederlands. Er is sprake van schuldenproblematiek. Moeder ontvangt een uitkering en krijgt budgetbeheer. Ook is het CJG betrokken bij het gezin.

Het KinderLab zit in hetzelfde gebouw als de basisschool. Hierdoor zijn er korte lijnen. Beide partijen stemmen regelmatig met elkaar af en lopen bij elkaar binnen. De basisschool heeft zorgen omdat moeder niet van zich laat horen. Ze komt niet op het schoolplein en is niet bij oudergesprekken. Ze krijgen geen hoogte van het gezin. De directeur en de IB'er zouden graag zien dat het gezin bij het KinderLab komt zodat het gezin meer in beeld komt, kinderen meer sociale vaardigheden leren en moeder Nederlands leert.

Start KinderLab (najaar 2021)

De basisschool neemt de kinderen mee naar het KinderLab. De kinderen doen mee aan verschillende activiteiten. De oudste doet onder andere mee aan de jongensclub, wijk sport en buiten spelen. De jongste doet mee aan het KleuterLab, Koken met getallen en andere activiteiten. Het vaakst spelen ze buiten op het schoolplein of kleuren ze in de centrale ruimte een kleurplaat en kletsen ze met de begeleiders van het KinderLab.

Moeder is op dat moment hoogzwanger van de derde. Haar betrokkenheid bij het KinderLab is laag. Kinderen onder de 6 jaar mogen alleen naar binnen onder begeleiding van een ouder. Dit om te zorgen dat er ouderlijk toezicht is, om te voorkomen dat kinderen alleen op straat lopen als zij naar het KinderLab gaan, voor het vergroten van de band tussen ouders en kinderen en ten slotte om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Ook wil het KinderLab niet dat oudere kinderen worden belast met de verantwoordelijkheid over jongere kind.

Toch loopt de jongste alleen rond bij het KinderLab. Zowel school als het KinderLab bespreken dit met moeder. Het is goed als moeder ook aanwezig is voor zowel het toezicht op de kinderen als om sociale contacten op te bouwen en de Nederlands te leren.

Het KinderLab heeft moeder in het begin vooral gewezen op het OuderLab. Ze kan laagdrempelig langs komen om wat te drinken. Intussen bevalt moeder van haar derde kind.

Moeder heeft een aantal keer meegedaan aan Wereldgerechten koken. Hier kookt ze samen met andere ouders onder leiding van een begeleider van het CJG. Ze vindt het heel leuk om in gesprek te komen met andere vrouwen. Af en toe komt ze naar het Minilab met de baby. Moeder leert steeds beter de Nederlandse taal. Ook krijgt ze een groter netwerk door contact met andere ouders. Moeder start met taalles.

Moeder en de kinderen worden steeds meer vaste gezichten van het KinderLab. Er is meer zicht op het gezin.

Opvallend is dat moeder soms wel fysiek aanwezig is, maar afwezig is in haar doen en laten. Op het KinderLab speelt ze niet met de oudste twee kinderen. Ook corrigeert ze haar kinderen niet uit zichzelf. Moeder lijkt geen overwicht op hen te hebben. De kinderen luisteren niet, schelden moeder uit en tonen geen respect. Begeleiders van het KinderLab spreken de kinderen aan op dit gedrag en kaarten dit vervolgens bij moeder aan. Er wordt gezegd dat ze niet alleen haar jongste kind heeft maar ook haar oudere kinderen. Deze kinderen hebben moeder ook nodig. Moeder vindt het lastig om grenzen te stellen en haar aandacht te verdelen tussen de baby en de oudste twee. Qua taal helpt het dat enkele begeleiders bij het KinderLab Arabisch spreken. Hierdoor kan gecommuniceerd worden met moeder.

Het middelste kind vindt verbale instructies lastig. Het kind lijkt niet te begrijpen wat gezegd wordt. Daarnaast vertonen de oudste twee kinderen vaak sociaal onhandig gedrag wat resulteert in ruzietjes en gekibbel met andere kinderen.

Casus 6: Voorkomen van akkefietjes op straat

Eind 2022 krijgt moeder een brief van het Werkplein van de gemeente met de melding dat ze vrijwilligerswerk moet doen. Ze vraagt aan het KinderLab of ze dat bij het KinderLab mag doen. Elke donderdag is ze gastvrouw van het KinderLab. Ze zet koffie en thee en zorgt dat de ruimte netjes is. Ze neemt haar baby mee tijdens het vrijwilligerswerk.

Het gezin komt plotseling niet meer bij het KinderLab. Het KinderLab checkt de situatie bij de basisschool. De baby blijkt ziek te zijn en in het ziekenhuis gelegen te hebben. Moeder zit in de overlevingsstand. Na een maand komen de oudste twee kinderen weer naar het KinderLab. Moeder nog niet. Het KinderLab zoekt contact met het gezin en vraagt of ze iets voor hen kunnen betekenen.

Huidige situatie en toekomst

Het gezin staat door het KinderLab veel meer in de maatschappij. Het middelste kind begrijpt de Nederlandse taal beter. Dit komt door zowel de ontwikkeling op school als het Nederlands praten op het KinderLab. Het KinderLab verwacht dat ook moeder weer naar het KinderLab komt als de Ramadan en de meivakantie voorbij zijn.

Verbeterpotentieel

Het verbeterpotentieel bij deze casus is het doorverwijzen van moeder naar andere organisaties die haar kunnen helpen met praktische en administratieve zaken. Moeder heeft structureel vragen over brieven die ze krijgt. Het KinderLab helpt haar hierbij, maar dit is eigenlijk niet de rol van het KinderLab. Begeleiders kunnen haar begeleiden naar de Wijkwinkel of andere initiatieven die hierbij hulp bieden.

Situatie zonder KinderLab

Als er geen KinderLab zou zijn, zouden de oudste twee kinderen na schooltijd op straat hangen zonder toezicht en kattenkwaad uithalen. Ook zouden zij zich niet ontwikkelen op het gebied van taal en sociale vaardigheden zoals nu wel het geval is. Ook had moeder de Nederlandse taal niet beter geleerd.

De vraag is waar school had aangeklopt. Wellicht had school bij de Buurtmoeders, het CJG, de gemeente of Veilig Thuis haar zorgen geuit. Er is ook een kans dat het gezin onder de radar was gebleven.

Kernelementen

In de casus zien we een aantal kernelementen van het KinderLab die verantwoordelijk zijn voor de positieve effecten:

- *Samenwerking KinderLab en basisschool:* Door korte lijnen wordt snel geschakeld tussen de twee partijen. Hierdoor worden signalen snel opgepakt waardoor verergering van problemen wordt voorkomen.
- *Monitoring door vanzelfsprekende contactmomenten:* De wekelijkse contactmomenten bij het KinderLab zijn tevens monitormomenten. Het is een natuurlijke en niet opdringende manier om te kijken hoe het met het gezin gaat. Het gaat bij het KinderLab niet direct om een hulpvraag. Op een laagdrempelige manier wordt iets leuks en tevens leerzaams gedaan. Hierbij wordt ook gemonitord op mogelijke hulpvragen en signalen, en indien nodig laagdrempelig gewezen op andere hulpinstanties.
- *Vertrouwensband:* Door een goede vertrouwensband staat het gezin meer open om hulpvragen te stellen.
- *Opvoedondersteuning:* Het KinderLab geeft moeder handvatten voor de opvoeding van haar kinderen en spreekt kinderen aan op ongewenst gedrag.
- *Voorkomen op straat hangen:* Voorkomen wordt dat kinderen op straat hangen en daar zorgen voor akkefietjes. Er is nu een zinvolle dagbesteding voor de kinderen waarbij tevens toezicht is.
- *Verbeteren van Nederlands:* Het KinderLab helpt het gezin om beter Nederlands te praten. Dit helpt bij het verbeteren van schoolprestaties.

Kernelementen effecten KinderLab

Uit de casussen komen een aantal kernelementen van het KinderLab naar voren die verantwoordelijk zijn voor de positieve effecten. Hieronder staat een samenvatting van de kernelementen.

- *Laagdrempelig:* Door de laagdrempeligheid van het KinderLab is de drempel om binnen te stappen laag. Gezinnen voelen geen drempel en komen sneller naar het KinderLab. Hierdoor worden mogelijke hulpvragen van gezinnen tijdig opgemerkt en zijn zij sneller geholpen.
- *Vertrouwensband:* Het KinderLab bouwt een vertrouwensband op met kinderen en ouders. Door deze vertrouwensband is het makkelijker om gezinnen te stimuleren om naar bepaalde activiteiten of hulpinstanties te gaan. Door de goede vertrouwensband staan gezinnen namelijk meer open voor begeleiding en adviezen van het KinderLab. Er wordt geluisterd en adviezen worden eerder geaccepteerd. De kans is groter dat gezinnen ook daadwerkelijk naar een activiteit gaan of met het advies aan de slag gaan.
- *Monitoring door vanzelfsprekende contactmomenten:* De wekelijkse contactmomenten bij het KinderLab zijn tevens monitormomenten. Het is een natuurlijke en niet opdringerige manier om te kijken hoe het met het gezin gaat. Het gaat bij het KinderLab niet direct om een hulpvraag. Op een laagdrempelige manier wordt iets leuks en tevens leerzaams gedaan. Hierbij wordt ook gemonitord op mogelijke hulpvragen en signalen, en indien nodig gewezen op andere hulpinstanties.
- *Vergroten sociaal netwerk:* Ouders vergroten hun netwerk door in contact te komen met andere ouders.
- *Gratis:* Het KinderLab is voor iedereen. Ongeacht de financiële situatie. Dat zorgt ervoor dat elk kind naar activiteiten kan gaan en wie het nodig heeft naar huiswerkbegeleiding kan.
- *Gevarieerd aanbod:* Er is voor iedereen een geschikte activiteit; voor zowel kinderen als ouders. Het programma wordt aangepast aan behoeften van de bezoekers.
- *Samenwerking met school:* Tussen het KinderLab en de scholen is regelmatig afstemming over de voortgang en hulpvragen van kinderen. Hierdoor worden signalen snel opgepakt waardoor verergering van problemen wordt voorkomen. Uit gesprekken blijkt dat de samenwerking niet met alle scholen goed is. Een aantal scholen zijn zeer betrokken maar met een aantal is het contact moeilijker of is er geen contact.
- *Opvoedondersteuning:* Het KinderLab geeft ouders handvatten voor de opvoeding van kinderen en spreekt kinderen aan op hun gedrag
- *Voorkomen bij winkelcentrum of op straat hangen:* Voorkomen wordt dat kinderen en/of ouders op straat of bij het winkelcentrum hangen en daar kunnen zorgen voor akkefietjes. Het KinderLab zorgt voor een zinvolle dagbesteding voor het gezin. Waarbij tevens een oogje in het zeil wordt gehouden.
- *Signaleren en doorverwijzen:* Het KinderLab signaleert en wijst gezinnen op andere hulporganisaties, zoals De kleine hulpvraag en Welzijn Capelle.
- *Verbeteren van Nederlands:* Het KinderLab helpt gezinnen om beter Nederlands te praten. Dit helpt bij het verbeteren van schoolprestaties.
- *Sociale veiligheid:* Het KinderLab weet op een laagdrempelige manier met moeders over kwetsbare en moeilijke onderwerpen in gesprek te komen. Door korte lijnen met het CJG en Welzijn Capelle worden signalen tijdig gezien en indien wenselijk worden ouders doorverwezen of gewezen op ondersteuning.

Movementem

Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

**Conclusies en
aanbevelingen**

In hoeverre bereiken de KinderLabs de juiste doelgroep?

Te weten: kinderen in de leeftijd van 0-12 jaar met een onderwijsachterstand en hun ouders met hun specifieke behoefte. De KinderLabs hebben alle drie een centrale plek in de wijk, ze zijn er voor iedereen en gratis. Voor deze plekken in de wijk is bewust gekozen, zodat het grootste deel van de scholen bediend wordt. Er zijn korte lijnen met de scholen, de scholen wijzen ook op de KinderLabs en hebben contact met de KinderLabs over de kinderen. Ook het CJG en de handhavers helpen de doelgroep de weg te vinden naar de KinderLabs. De kinderen worden er ook door hun klasgenootjes op gewezen. De juiste kinderen worden derhalve grotendeels bereikt. Ook de ouders bereiken ligt wat lastiger, dit lijkt meer tijd nodig te hebben. Scholen geven aan dit te herkennen. Uit de secundaire data analyse blijkt dat in het voorjaar van 2023 de ouderbetrokkenheid is gegroeid. Ouders bezoeken taalactiviteiten, kookworkshops, het mini- en kleuterlab meer dan in het najaar van 2022.

In hoeverre bereiken de KinderLabs de kinderen die het echt nodig hebben?

Er kan niet gesproken worden over één doelgroep. Elk kind heeft zijn of haar individuele situatie. Wel is het vaak een vaste groep van kinderen die komt. Opgemerkt wordt dat het verloop in de wijken hoog is. Dit leidt ertoe dat het bereiken van de juiste doelgroep iedere keer opnieuw gedaan moet worden. Ouders die positief zijn over het KinderLab vormen de rol van sleutelfiguur in de wijk.

In hoeverre is het voor de doelgroep duidelijk bij wie ze terecht kunnen in het KinderLab?

Kinderen en ouders kunnen bij iedereen terecht. Het KinderLab is sterk in het opbouwen van een vertrouwensband tussen kind en begeleider en tussen ouders en begeleider. De begeleiders zijn vaste gezichten voor kinderen en ouders, dit versterkt de vertrouwensband.

In hoeverre worden de juiste interventies ingezet?

Met andere woorden: de interventies die de doelgroep nodig heeft? Elke zes weken is er een reeks met activiteiten. Het aanbod wordt op maat gemaakt. Elke periode wordt gekeken wat passend is en waar behoefte aan is. Het KinderLab spoort kinderen vanaf zes jaar aan om mee te doen aan bepaalde activiteiten. “We kunnen hen heel makkelijk sturen.” Bij kinderen onder de zes jaar moet een ouder aanwezig zijn. Hierbij is sturen wat lastiger omdat men afhankelijk is van de ouder en vaak aanloopt tegen taalbarrières. De ervaring is dat wanneer ouders de taal niet goed spreken en worden aangespoord om mee te doen aan een taalactiviteit, zij “soms gelijk weg zijn.” Ze voelen schaamte voor het niet goed beheersen van de taal. Dit maakt het betrekken van ouders en inzetten van de juiste interventie een lastig proces. Wanneer ouders voor de eerste keer komen proberen begeleiders niet te veel te vragen en eerst de focus te leggen op het bouwen van een relatie. Het bouwen van een vertrouwensband is belangrijk om kinderen en ouders toe te leiden naar bepaalde activiteiten. Ook uit de casus analyses blijkt dat in veel gevallen sprake is van toeleiding naar de juiste activiteiten. Na het opbouwen van de vertrouwensband staan gezinnen namelijk meer open voor begeleiding en adviezen van het KinderLab. Met het combineren van activiteiten wordt ook steeds vaker bewerkstelligd dat datgeen een kind echt nodig heeft ook bij het kind terecht komt. Bijvoorbeeld dansen en het lezen van een boekje.

In hoeverre blijven de kinderen naar de KinderLabs komen?

Om de KinderLabs laagdrempelig te houden zit er geen verplicht karakter aan de activiteiten. Dit is vooral lastig voor activiteiten die in een reeks worden aangeboden. Uit de secundaire data analyse blijkt dat kinderen wel terug blijven komen, maar niet altijd naar de zelfde activiteit.

Als kinderen er een tijdje niet zijn, dan neemt het KinderLab contact op met de ouders van een kind.

Welke effecten heeft de interventie op de doelgroep?

Op basis van de enquête onder de doelgroep (ouders/verzorgers en kinderen) en gesprekken met professionals zijn de belangrijkste effecten van de KinderLabs in kaart gebracht. Hieronder puntsgewijs de in kaart gebrachte effecten:

- Kinderen leren meer sociale vaardigheden;
- Talentontwikkeling en op doen van succeservaringen;
- Kinderen en ouders hebben meer zelfvertrouwen;
- Kinderen hebben een gezondere levensstijl;
- Verminderen en voorkomen van taal- en rekenachterstand;
- Voorkomen en verminderen onderwijsachterstand;
- Eerder signaleren van hulpvragen, waardoor eerder passende hulp en voorkomen (verergering) problematieken;
- Door integrale aanpak weten partijen elkaar eerder te vinden, waardoor eerder passend hulp wordt geboden;
- Positievare beeldvorming over betrokken partijen waardoor eerder hulp accepteren;
- Kinderen zwerven minder rond op straat;
- Kinderen spelen vaker buiten;
- Ouders zijn meer verbonden met andere ouders.

De kinderen/ouders ervaren vooral effecten van het KinderLab op de gebieden van meer bewegen, fijner in het vel zitten, talentontwikkeling (weten waar je goed in bent), omgang met andere kinderen, durven te zeggen wat ze ergens van vinden, anderen helpen en dat het beter gaat op school.

De (ouders van) kinderen die huiswerkbegeleiding volgen geven aan dat huiswerkbegeleiding helpt bij het maken van huiswerk. 92% zegt dat het door huiswerkbegeleiding beter gaat op school.

Deze verbetering blijkt volgens de scholen nog niet uit de cito-scores. De verwachting is wel dat op den duur meetbare effecten (cito-scores) te zien zullen zijn.

In hoeverre worden kinderen toegeleid naar hulp/ondersteuning als dit nodig is?

Sinds 1 januari 2023 is een pilot gestart met een aandachtsfunctionaris die 4 uur in de week specifiek aan de KinderLabs besteed. Dit is een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling van Stichting Welzijn Capelle. De aandachtsfunctionaris bespreekt bij de KinderLabs de signalen en verzamelt geluiden. Ze helpt de KinderLabs om de signalen te analyseren. Wat speelt er? Welk signaal is het? En hoe kan een kind/gezin geholpen worden?

Door de laagdrempelige werkwijze van het KinderLab worden goede relaties opgebouwd. Vanuit een goede relatie wordt sneller advies aangenomen. Door deze werkwijze worden ouders 'verleid' om bepaalde adviezen aan te nemen en hulp te accepteren.

Grotere bekendheid onder ouders en kinderen

Vanuit zowel het bezoekers- als het begeleidersperspectief komt naar voren dat de coronaperiode een invloed heeft gehad op het KinderLab en haar bezoekers. Een aantal geeft aan dat ze “opnieuw hebben moeten beginnen” omdat de bestaande groep bezoekers niet meer terugkomt. De KinderLabs zijn goed bezig om een grotere bekendheid te genereren. Daaruit blijkt dat hoe langer een KinderLab op haar plek zit, hoe meer mensen het kennen. Tegelijkertijd komt het signaal naar boven dat een aantal KinderLabs aan hun maximum capaciteit zitten. Begeleiders willen geen nee zeggen tegen kinderen, maar hoe blijf je de huidige kwaliteit borgen?

Eén KinderLab is een pop-up locatie. Aanbevolen wordt om te blijven experimenteren met deze pop-up locaties. Dit kan in lokale speeltuinen of in klaslokalen van bestaande scholen, zodat op een laagdrempelige manier contact wordt gemaakt met de doelgroep. Door te werken met pop-up locaties kan geëxperimenteerd worden met de juiste locatie in de wijk, zonder al te beschikken over een vaste locatie.

Wijzen op KinderLabs

Kinderen en ouders worden vooral door vrienden, familie en school gewezen op de KinderLabs. Zij worden minder vanuit de partners van het KinderLab (Sportief Capelle, Bibliotheek en CJG) gewezen op de KinderLabs. Aanbevolen wordt om hier meer aandacht voor te hebben. Ook de gemeente kan meer de rol als verwijzer op zich nemen, door bij gesprekken met inwoners met kinderen hen te wijzen op de KinderLabs. Bijvoorbeeld wanneer ouders met schulden bij de gemeente komen.

Ouderbetrokkenheid: inzetten op intrinsieke motivatie

Het verhogen van de ouderbetrokkenheid is lastig. De KinderLabs ondernemen verschillende manieren om meer ouders te “verleiden” om naar de KinderLabs te

komen. Kinderen worden vanuit hun intrinsieke motivatie gemotiveerd om te komen, er is namelijk aandacht voor hun autonomie (jezelf durven zijn), competentie (talentonwikkeling) en verbondenheid (contact met anderen). Dit zijn de drie basisbehoeften voor intrinsieke motivatie. Vooral het stuk verbondenheid ervaren ouders. Ze vinden het contact met elkaar prettig.

Aanbevolen wordt om bij het betrekken van ouders ook aandacht te hebben voor hun autonomie, competenties en verbondenheid. Waar hebben ouders behoefte aan? En hoe kan het KinderLab bijdragen aan deze behoeften? Eén van de KinderLabs speelt al in op meer verbinding door ouders te bellen en hen te vertellen over positieve ervaringen van kinderen. De KinderLabs geven aan dat de ouderbetrokkenheid in de afgelopen periode is verbeterd, dit blijkt uit het aantal deelnemers aan de ouderactiviteiten.

Kinderbetrokkenheid: hoe blijven kinderen naar de KinderLabs komen?

Om te zorgen de kinderen blijven komen naar de KinderLabs wordt aanbevolen om kinderen te committeren aan een activiteit. Als een activiteit bestaat uit meerdere lessen (een reeks) kan gewerkt worden met een strippenkaart. Bij enkele activiteiten wordt dit al toegepast. Daarbij is persoonlijk contact erg belangrijk. Vraag hoe het gaat met het kind en hoe kan ervoor gezorgd worden dat het kind blijft komen naar de activiteit.

Contact met ouders draagt er ook aan bij dat kinderen blijven komen naar de KinderLabs. Een aantal begeleiders belt ouders wanneer een kind niet komt naar een activiteit terwijl hij of zij zich wel heeft ingeschreven of als een kind als een tijdje niet gezien is bij het KinderLab. Op een laagdrempelige manier wordt gevraagd naar de reden waarom het kind niet aanwezig is. “Wat maakt het dan het niet is gelukt om te komen?” Aanbevolen wordt om vaker contact te zoeken met ouders wanneer kinderen niet aanwezig zijn. en juist ook om te delen hoe goed het met een kind gaat.

De kracht van herhaling

Het herhalen van activiteiten en van wat het KinderLab te bieden heeft zorgt ervoor dat de doelgroep het beter onthoudt. Een voorbeeld is taalles voor ouders. Hier was in het begin geen animo voor maar bleef op de programmering staan. Uiteindelijk hebben een aantal moeders zich er wel voor aangemeld. Aanbevolen wordt om vast te blijven houden aan het bestaande programma, en ouders en kinderen de tijd te gunnen om kennis te maken met het aanbod.

In blijven zetten op taal

Door begeleiders wordt aangegeven dat het KinderLab positieve effecten heeft op de taal van kinderen. Echter, wordt het beter leren van de Nederlandse taal ook door hen als verbeterpunt genoemd. Daarnaast blijkt uit de ervaringen van kinderen dat het effect op het meer lezen minder aanwezig is. Aanbevolen wordt om in samenwerking met de bibliotheek meer activiteiten specifiek op lezen en taal in te zetten. Dit kan bijvoorbeeld ook door vaker een bezoek te brengen aan de bibliotheek. Aanbevolen wordt om ouders hierbij te betrekken, zodat ook zij de Nederlandse taal beter leren. Hierbij kan de verbinding gezocht worden met andere ouders die de taal al goed beheersen en bij begeleiders binnen het KinderLab die zowel de Arabische als de Nederlandse taal goed spreken. Maak taal aantrekkelijker, onder andere door het combineren van activiteiten (zoals dansen/bewegen en het lezen van een boekje).

Bekende gezichten

De begeleiders zijn vaste gezichten voor de kinderen en ouders. Hierdoor voelen zij zich op hun gemak en vertellen het wanneer zij ergens mee zitten. Een risico is het wegvallen van bekende gezichten.

Wanneer deze wegvallen kan dit een negatieve invloed hebben op de gehele locatie; het vertrouwde en vaste gezicht waar men zich verbonden mee voelt is er niet meer. Aanbevolen wordt om meer in te zetten op de continuïteit van bekende gezichten door meer vaste gezichten bij locaties te hebben. Wanneer een vast gezicht uitvalt, heeft dit minder invloed op de vertrouwensband tussen het kind en het KinderLab omdat een ander bekend gezicht er wel is.

Inzetten op omgaan met stress

Uit het onderzoek komt naar voren dat de doelgroep veel stress ervaart, zowel ouders als kinderen. Chronische stress door bijvoorbeeld armoede en schulden werkt verstorend op het vermogen om problemen op te lossen. Uit de gesprekken komt naar voren dat door ervaren stress en zorgen ouders niet de mogelijkheid hebben of nemen om hun kinderen naar de KinderLabs te brengen. Aanbevolen wordt om meer vanuit het perspectief van ouders te handelen; wat kan hen helpen om beter om te gaan met stress? Wat kan hen helpen zodat zij kinderen wel brengen? Maak de ouders attent op bijvoorbeeld de minimaregelingen vanuit de gemeente.

Betere aansluiting van activiteiten op tijden van basisschool

Aanbevolen wordt om de activiteiten beter te laten aansluiten op de tijden dat kinderen vrij zijn van school. Voor sommige ouders is het een reden om kinderen niet te brengen naar het KinderLab omdat kinderen anders lang moeten wachten. In verband met verschillende schooltijden die basisscholen hanteren wordt aanbevolen om in te zetten op een korte activiteit die de wachttijd overbrugt, zodat wanneer alle kinderen er zijn gestart kan worden met de algemene activiteit en de open inloop (de kinderen zijn altijd welkom) beter te communiceren. Brengt daarnaast de studiedagen aan het begin van het schooljaar goed in kaart, zodat er tijdig op kan worden ingespeeld met bijvoorbeeld een dagvullend programma.

Meer afstemming met basisscholen

Een aantal basisscholen is erg betrokken bij de KinderLabs. Er zijn korte lijntjes waardoor er regelmatig afstemming is tussen de basisscholen en de KinderLabs. Vooral met basisscholen die in hetzelfde gebouw zitten als het KinderLab is regelmatig afstemming. Ook zijn er een aantal scholen waar geen afstemming mee is, terwijl dit wel wenselijk is. Afstemming kan op kindniveau plaatsvinden door elkaars ervaringen te horen en beiden zicht te houden op de situatie en signalen op te pakken. Ook kan er meer afstemming zijn op algemeen niveau. Bijvoorbeeld elkaar informeren over studiedagen of bepaalde activiteiten op het KinderLab. Tijdens een van de bezoeken bleek namelijk 's middags dat twee scholen een studiedag hadden. Hierover was geen afstemming geweest. Op het KinderLab werd er gewacht op kinderen die niet kwamen.

Leren van elkaar

De KinderLabs hebben regelmatig contact met elkaar. Aanbevolen wordt om vaker bij elkaar te kijken naar wat goed gaat en wat men van elkaar kan leren. Is er een KinderLab dat iets anders doet dan een ander KinderLab? Opvallend is namelijk dat wanneer gevraagd wordt aan kinderen naar op welke vlakken het KinderLab een verschil maakt, er verschillende ervaringen tussen de locaties zijn. Daarnaast blijkt dat het soort activiteit dat het meest is bezocht verschilt per KinderLab. Waarom is deze ene activiteit populairder dan de andere? Wat zorgt ervoor dat de populariteit van activiteiten verschilt per KinderLab?

Samenwerking met partners intensiveren

De partners van de KinderLabs hebben regelmatig contact. Zij ervaren dat er korte lijnen zijn. Wanneer het nodig is, wordt er een beroep op elkaar gedaan. Bijvoorbeeld om in bepaalde situaties af te stemmen, met elkaar mee te kijken of advies te vragen.

Aanbevolen wordt om deze integrale samenwerking te intensiveren en elkaar vaker op te zoeken. Ook wanneer er geen specifieke situaties zijn die vragen om een extra blik. Dit kan bijvoorbeeld door het activiteitenprogramma meer af te stemmen met de samenwerkingspartners en vooraf af te stemmen wat de leerdoelen zijn van activiteiten en hoe deze te bereiken. Door de samenwerking te intensiveren komt er meer inzicht in waar behoefte aan is binnen de doelgroep, kan meer maatwerk ondersteuning worden aangeboden voor diegenen die het nodig hebben en doorverwezen worden naar andere partijen indien noodzakelijk

Samenwerking kinderwerk en jongerenwerk intensiveren

De KinderLabs werken samen met het jongerenwerk om een doorgaande lijn te creëren tussen de KinderLabs en het jongerenwerk. "Voor de 10, 11 en 12-jarigen is het heel spannend om naar het jongerenwerk te gaan omdat daar 15 en 16-jarigen zitten." De KinderLabs laten kinderen samen met de kinderbuurtcoaches en de jongerencoaches kennis maken met het jongerenwerk zodat ze daarna makkelijker betrokken kunnen worden bij jongerenwerk. Aanbevolen wordt om door te blijven gaan met deze samenwerking.

Vaker aansluiten bij bestaande initiatieven

In Capelle aan den IJssel zijn al een aantal bestaande initiatieven, zoals Buurtmoeders en Buurthuizen. Het KinderLab is op het moment al bezig om aan te sluiten bij deze bestaande initiatieven. Aanbevolen wordt om deze lijn door te zetten zodat de KinderLabs meer bekendheid krijgen bij deze initiatieven.

Beter administreren

Aanbevolen wordt om beter te administreren. Zowel praktische zaken (bijvoorbeeld hoeveel kinderen aanwezig zijn bij een activiteit) als zaken als hoe vaak een kind of gezin doorverwezen is. Bij dat laatste punt is een rol weggelegd voor de aandachtsfunctionaris. Natuurlijk moet ten alle tijde de AVG in acht genomen worden. Dit betekent geen persoonsgegevens administreren en alleen dat bijhouden wat relevant is.

Het Kinderlab is geen jeugdhulpinstantie en heeft als doel om laagdrempelig te blijven. Een optie is om aan het einde van een reeks van 6 weken een korte reflectie met de aanwezige kinderen te doen. Met vragen zoals; wat heb je geleerd? Wat vond je leuk en wat vond je minder leuk?

Daarnaast wordt aanbevolen om meer/vaker doelen te stellen. Bijvoorbeeld door een begeleider samen met ouder(s) en kind te laten kijken naar: wat wil je leren? Wat kun je? Waar ben je goed in? Wat wil je nog leren? Zo kan ook beter worden toegeleid naar passende activiteiten.

Bijlagen

Door het KinderLab...

	(Helemaal) eens				(Helemaal) oneens			
	KinderLab Middelwatering (n=18)	KinderLab Schenkel (n=17)	KinderLab Scholleveaar (n=16)	Totaal (n=51)	KinderLab Middelwatering (n=18)	KinderLab Schenkel (n=17)	KinderLab Scholleveaar (n=16)	Totaal (n=51)
beweeg ik meer	72%	82%	94%	82%	0%	12%	0%	4%
voel ik me fijner	61%	82%	100%	80%	11%	6%	0%	6%
weet ik beter waar ik goed in ben	67%	82%	88%	79%	11%	0%	0%	4%
kan ik makkelijker met andere kinderen omgaan	72%	76%	88%	78%	6%	12%	0%	6%
durf ik te zeggen wat ik ergens van vind	72%	71%	94%	78%	11%	12%	0%	8%
help ik zelf vaker anderen	78%	71%	88%	78%	6%	12%	0%	6%
gaat het beter op school	61%	82%	88%	76%	17%	6%	0%	8%
vraag ik vaker hulp aan anderen	56%	71%	88%	71%	22%	18%	0%	13%
eet ik gezonder	67%	65%	69%	67%	17%	6%	0%	8%
heb ik meer rust in mijn hoofd	39%	69%	81%	62%	33%	6%	6%	16%
gaat het beter thuis	61%	47%	75%	61%	11%	12%	6%	10%
vind ik lezen leuker	50%	65%	50%	55%	39%	18%	13%	24%

Aantal deelnemers locatie Middelwatering – periode 01-09-2022 t/m 15-10-2022

Activiteit	Aantal gegeven workshops	Totaal aantal deelnemers	Percentage totaal aantal deelnemers	Gemiddeld aantal deelnemers per workshop	Gemiddelde leeftijd
Middelwatering					
Bewegen met juf Alienke	4	47	12%	11,8	8,7
Meidenclub	6	46	12%	7,7	9,1
Kickboxen	6	41	11%	6,8	8,4
Ik in de toekomst	5	38	10%	7,6	8,6
Huiswerkbegeleiding dinsdag	6	36	10%	6,0	Onbekend
Kindertheater	6	33	9%	5,5	9,0
Buitenspelen	6	24	6%	4,0	7,6
Huiswerkbegeleiding donderdag	6	24	6%	4,0	10,5
Jongensclub	6	23	6%	3,8	8,9
Samen Sterk	6	19	5%	3,2	7,7
Voorlezen met juf Anke	6	12	3%	2,0	2,3
Gebarentaal	4	9	2%	2,3	9,9
Kleuterlab	6	8	2%	1,3	6,4
Kleutergym	4	6	2%	1,5	4,8
Minilab	6	5	1%	0,8	2,5
Voel je fit	4	4	1%	1,0	45,3
Knutselen met taal	6	2	1%	0,3	1,0

Aantal deelnemers locatie Schenkel – periode 01-09-2022 t/m 15-10-2022

Activiteit	Aantal gegeven workshops	Totaal aantal deelnemers	Percentage totaal aantal deelnemers	Gemiddeld aantal deelnemers per workshop	Gemiddelde leeftijd
Schenkel					
Kooklab	6	60	12%	10,0	9,2
Meidenclub 5 tm 8 jaar	6	60	12%	10,0	7,1
Kickboxen	6	54	11%	9,0	8,8
Beweeglab 5 tm 8 jaar	6	51	10%	8,5	7,3
Tekenen	6	33	7%	5,5	7,7
Beweeglab 9 tm 12 jaar	6	30	6%	5,0	9,5
Jongensclub	6	29	6%	4,8	9,0
Kinderpersbureau	6	28	6%	4,7	8,3
Media wijsheid	6	27	5%	4,5	9,9
Dansles	6	25	5%	4,2	5,9
Move it	6	25	5%	4,2	9,3
Mad Science	6	19	4%	3,2	8,9
Be your star	6	15	3%	2,5	6,5
Bioscoop	1	12	2%	12,0	9,0
Girls only	6	8	2%	1,3	8,4
Meidenclub 9 tm 12 jaar	6	5	1%	0,8	10,8
Buiten spelen	6	4	1%	0,7	8,0
Kleuterlab	6	3	1%	0,5	6,3
Minilab	6	3	1%	0,5	2,0
Streetdance	6	3	1%	0,5	7,7
Yoga	6	3	1%	0,5	5,0
Koken en wandelen	6	2	0%	0,3	6,0
Ouderenlounge	6	1	0%	0,2	Onbekend

Aantal deelnemers locatie Scholleveaar – periode 01-09-2022 t/m 15-10-2022

Activiteit	Aantal gegeven workshops	Totaal aantal deelnemers	Percentage totaal aantal deelnemers	Gemiddeld aantal deelnemers per workshop	Gemiddelde leeftijd
Schollevaar					
Open inloop		148	14%		7,2
Koksmaatjes 9 tm 12 jaar	7	72	7%	10,3	9,3
Wijksport 9 tm 12 jaar	7	65	6%	9,3	9,6
Hip hop dansles	6	64	6%	10,7	7,8
Huiswerk begeleiding	10	60	6%	6,0	10,8
Creacub	5	59	6%	11,8	7,6
Wijksport 6 tm 8 jaar	5	53	5%	10,6	8,3
Kleuterlab	6	49	5%	8,2	4,9
Ouderlab	6	46	4%	7,7	35,0
Kinderpersbureau	7	45	4%	6,4	9,4
Rap workshop	5	42	4%	8,4	8,8
Theaterlab	4	42	4%	10,5	8,8
Koksmaatjes koud 6 tm 8 jaar	4	41	4%	10,3	7,3
Recyclelab 9 tm 12 jaar	5	36	3%	7,2	9,0
Beweeguurkje 9 tm 12 jaar	4	34	3%	8,5	9,8
Beweeguurkje 6 tm 9 jaar	4	32	3%	8,0	7,8
Koud koken kleuters	3	32	3%	10,7	4,7
Wereldgerechten koken	5	28	3%	5,6	36,9
Minilab	5	24	2%	4,8	1,8
Girlpower weerbaarheidstraining	3	20	2%	6,7	9,3
Kleuter yoga	2	17	2%	8,5	5,2
Ouder en kind middag	1	17	2%	17,0	4,7
Jongensclub	5	13	1%	2,6	10,7
Meidenclub	2	10	1%	5,0	9,8
Wandel je fit	1	2	0%	2,0	6,0

Aantal deelnemers per school – periode 01-09-2022 t/m 15-10-2022

School	Aantal deelnemers
Sjalom	577
Klim-Op	502
Contrabas	246
De Triangel	58
De Horizon	53
Groen van Prinsterer	46
Montessorischool	27
Tweemaster	21
De Bouwsteen	14
Gro-up	7
Piloot	4
Banken	4
LKC Nova	4
De Cirkel	4
Pluspunt	3
Baken	3
Ontdekrijk	3
Comenius	2
Pionier	2
Stelberg	2
IJsselcollege	2
OBS West	2

School	Aantal deelnemers
Thorbecke	1
Wildeboer	1
CSV	1
De Balans	1
Vliedberg	1
Willeborgschool	1
Rotterdam	1
Pieter Bas	1
Onbekend	254
Nog niet naar school (<4 jaar)	80

Aantal deelnemers per school per KinderLab locatie – periode 01-09-2022 t/m 15-10-2022

School	Aantal deelnemers	Percentage aantal deelnemers
Middelwatering		
Klim-Op	198	53%
De Horizon	47	12%
Montessorischool	27	7%
Tweemaster	21	6%
De Bouwsteen	12	3%
De Cirkel	4	1%
LKC Nova	4	1%
Stelberg	2	1%
OBS West	2	1%
De Balans	1	0%
Willeborgschool	1	0%
Wildeboer	1	0%
Rotterdam	1	0%
CSV	1	0%
Groen van Prinsterer	1	0%
Onbekend	33	9%
Nog niet naar school (<4 jaar)	21	6%

School	Aantal deelnemers	Percentage aantal deelnemers
Schenkel		
Klim-Op	304	61%
De Triangel	58	12%
Groen van Prinsterer	45	9%
Gro-up	7	1%
De Horizon	5	1%
Banken	4	1%
Pluspunt	3	1%
Comenius	2	0%
Ontdekrijk	2	0%
De Bouwsteen	2	0%
IJsselcollege	1	0%
Pieter Bas	1	0%
Onbekend	64	13%
Nog niet naar school (<4 jaar)	2	0%

School	Aantal deelnemers	Percentage aantal deelnemers
Schollevaar		
Sjalom	577	55%
Contrabas	246	23%
Piloot	4	0%
Baken	3	0%
Pionier	2	0%
Thorbecke	1	0%
IJsselcollege	1	0%
Vliedberg	1	0%
Ontdekrijk	1	0%
De Horizon	1	0%
Onbekend	157	15%
Nog niet naar school (<4 jaar)	57	5%

Aantal deelnemers locatie Middelwatering periode 03-04-2023 t/m 11-05-2023

Activiteit	Aantal gegeven workshops	Totaal aantal deelnemers	Percentage totaal aantal deelnemers	Gemiddeld aantal deelnemers per workshop	Gemiddelde leeftijd
Middelwatering					
Inloop	5	70	14%	14	10
Jongensclub	3	43	9%	14	10
Bewegen met Alienke	4	38	8%	10	10
Huiswerkbegeleiding	10	33	7%	3	10
Koken met kleuters	4	32	6%	8	6
Muziekles	3	29	6%	10	6
Kinderlab restaurant	3	28	6%	9	10
Meidenclub	3	28	6%	9	10
Kinderlab speelt buiten	5	27	5%	5	10
Be your star	3	22	4%	7	8
Crea lab	3	22	4%	7	7
Breakdance	3	20	4%	7	10
Kleutergym	3	18	4%	6	5
Boks je weerbaar	3	17	3%	6	10
Krav Maga	1	15	3%	15	10
Graffiti	2	13	3%	7	10
Sporten	1	10	2%	10	12
Voel je fit	3	10	2%	3	39
Minilab	3	7	1%	2	3
Nieuwsdetectives	1	6	1%	6	11
Chemielab	1	4	1%	4	8
Ouderverwenochtend	1	4	1%	4	42
Jeugd Sport Fonds	1	2	0%	2	29
Wijk sport	1	2	0%	2	8

Aantal deelnemers locatie Schenkel – periode 03-04-2023 t/m 11-05-2023

Activiteit	Aantal gegeven workshops	Totaal aantal deelnemers	Percentage totaal aantal deelnemers	Gemiddeld aantal deelnemers per workshop	Gemiddelde leeftijd
Schenkel					
Jonge meidenclub	8	56	13%	7	8
Lori Events	1	50	12%	50	9
Koken	5	49	12%	10	11
Kinderlab restaurant	4	45	11%	11	8
Beweegclub	4	41	10%	10	6
Move it	4	30	7%	8	10
Crea kids	4	29	7%	7	7
Chemielab	3	28	7%	9	9
Kleuterlab	4	21	5%	5	7
Huiswerkbegeleiding	2	16	4%	8	10
Jongensclub	3	15	4%	5	11
Wat een kunst	2	12	3%	6	8
Inloop brainstorm Lisa	1	7	2%	7	8
Kinderpersbureau	1	6	1%	6	7
Kleuterdans	1	6	1%	6	5
Tik Tok dans	1	5	1%	5	8
Spelletjes	1	2	0%	2	7
Kletsplot	1	1	0%	1	7
Masterchefs	1	1	0%	1	40
Taal en thee	1	1	0%	1	Onbekend

Aantal deelnemers locatie Schollebaar deel 1 – periode 03-04-2023 t/m 11-05-2023

Activiteit	Aantal gegeven workshops	Totaal aantal deelnemers	Percentage totaal aantal deelnemers	Gemiddeld aantal deelnemers per workshop	Gemiddelde leeftijd
Schollevaar					
Open inloop	15	518	38%	35	8
Buiten spelen	5	103	8%	21	8
Beweeguurkje	4	65	5%	16	10
Sportief Capelle	5	53	4%	11	10
Suikerfeest	1	46	3%	46	Onbekend
Minilab	4	45	3%	11	20
Koud koken	4	39	3%	10	6
Kleuterdans	4	36	3%	9	5
Huiswerkbegeleiding	5	35	3%	7	11
Hoepellessen	3	31	2%	10	8
Meidenclub	3	28	2%	9	9
Mini Gym	4	28	2%	7	2
Ouderlab	4	27	2%	7	24
Chemielab	3	26	2%	9	10
Samen koken	3	24	2%	8	23
Kleuterlab	3	22	2%	7	5
Creaclub	3	21	2%	7	7
Peuterlab	3	21	2%	7	2
Creatief met Floor	2	19	1%	10	9
Peuterdans	3	18	1%	6	3
Taalles	2	17	1%	9	18
Theaterlab	2	16	1%	8	9
Wijk sport	2	15	1%	8	10
Taal Yoga	3	12	1%	4	5
Open wijkhub	1	11	1%	11	8

Aantal deelnemers locatie Schollebaar deel 2 – periode 03-04-2023 t/m 11-05-2023

Activiteit	Aantal gegeven workshops	Totaal aantal deelnemers	Percentage totaal aantal deelnemers	Gemiddeld aantal deelnemers per workshop	Gemiddelde leeftijd
Schollevaar					
Technieklab masters	1	11	1%	11	9
Afrodance	1	10	1%	10	9
Nieuwsdetectives	1	9	1%	9	10
Soccer experience	1	9	1%	9	10
Capelle Campus	4	8	1%	2	11
Nederlandse taal	2	8	1%	4	32
Uitleenpunt	1	8	1%	8	8
Wereldgerechten koken	1	8	1%	8	25
Jongensclub	4	7	1%	2	12
Media ukkie	1	2	0%	2	5
Voorlezen juf Elly	2	2	0%	1	4

Aantal deelnemers per school – periode 03-04-2023 t/m 11-05-2023

School	Aantal deelnemers
Sjalom	729
Klim-Op	433
Contrabas	246
Onbekend	197
De Bouwsteen	116
De Triangel	86
De Horizon	81
Montessorischool	62
Groen van Prinsterer	51
De Pionier	30
Pluspunt	12
PWA Essen	10
Pieter Bas	7
OBS-West	6
Comenius	5
Trangel	5
Stelberg	5
Ontdekrijk	5
Accent	5
Baken	4
Eye College	3
De Cirkel	2
Peuterspeelzaal Klim Op	2
Olijfboom	2

School	Aantal deelnemers
Thorbecke	1
Kwetternest	1
Op maat	1
Jozefschool	1
UKC Nova	1
De piloot	1
Mavo	1
Violier	1
Cirkel	1
CSV	1
Emmaus	1
Rudolf Steiner	1
Bongerd	1
Fier	1
Design College	1
Nog niet naar school (<4 jaar)	160

Aantal deelnemers per school per KinderLab locatie – periode 03-04-2023 t/m 11-05-2023

School	Aantal deelnemers	Percentage aantal deelnemers
Middelwatering		
Klim-Op	198	40%
De Bouwsteen	100	20%
De Horizon	80	16%
Montessorischool	60	12%
OBS-West	6	1%
Pieter Bas	6	1%
Contrabas	4	1%
Ontdekrijk	4	1%
Accent	3	1%
De Cirkel	2	0%
De Triangel	2	0%
Olijfboom	2	0%
Comenius	1	0%
CSV	1	0%
Kwetternest	1	0%
Sjalom	1	0%
Onbekend	18	4%
Nog niet naar school (<4 jaar)	11	2%

School	Aantal deelnemers	Percentage aantal deelnemers
Schenkel		
Klim-Op	235	56%
De Triangel	84	20%
Groen van Prinsterer	51	12%
Pluspunt	12	3%
Stelberg	5	1%
Trangel	5	1%
De Bouwsteen	3	1%
Baken	2	0%
Comenius	2	0%
Montessorischool	2	0%
Peuterspeelzaal Klim Op	2	0%
Bongerd	1	0%
Cirkel	1	0%
Design College	1	0%
Jozefschool	1	0%
Mavo	1	0%
Ontdekrijk	1	0%
Pieter Bas	1	0%
Rudolf Steiner	1	0%
Thorbecke	1	0%
UKC Nova	1	0%
Onbekend	5	1%
Nog niet naar school (<4 jaar)	3	1%

School	Aantal deelnemers	Percentage aantal deelnemers
Schollevaar		
Sjalom	728	54%
Contrabas	242	18%
De Pionier	30	2%
De Bouwsteen	13	1%
PWA Essen	10	1%
Eye College	3	0%
Accent	2	0%
Baken	2	0%
Comenius	2	0%
De Horizon	1	0%
De piloot	1	0%
Emmaus	1	0%
Fier	1	0%
Op maat	1	0%
Violier	1	0%
Onbekend	174	13%
Nog niet naar school (<4 jaar)	146	11%

PILOT AANPAK BANKSLAPERS

Evaluatie september 2021

Abstract

Bankslapers is een kwetsbare groep mensen die door het ontbreken van een verblijfadres niet kunnen worden ingeschreven in de Basisregistratie personen en hierdoor zijn uitgesloten van voorzieningen zoals een uitkering, ziektekostenverzekering, toeslagen en hulpverlening. Met de pilot is gezocht naar een aanpak om bankslapers te kunnen helpen om hun leven weer op orde te krijgen.

Evaluatie Pilot Bankslapers

Inhoud

Inleiding.....	2
1. Briefadres	3
1.1 Aanmeldingen	4
1.2 Tegengaan adresfraude.....	5
2. Ondersteuningsaanbod	6
2.1 Inkomen en schulden	7
2.2 Voorliggende voorzieningen.....	7
3. Werkprocessen.....	9
3.1 Periode vooronderzoek.....	9
3.2 Maatwerk	9
3.3 Regie.....	10
4. Conclusies.....	10
4.1 Invullen van een ontbrekende schakel in de sluitende aanpak dak- en thuislozen.....	11
4.2 Voorkomen en aanpakken van schuldenproblematiek onder bankslapers.....	11
4.3 Tegengaan van adresfraude door toekenning van een gemeentelijk briefadres aan hen die niet via het eigen netwerk in een briefadres kunnen voorzien	11
4.4 Beoordelen van de geschiktheid van de voorliggende voorzieningen voor de doelgroep bankslapers.....	11
4.5 Regie en samenwerking	12
5. Aanbevelingen.....	12
5.1 Briefadres bankslapers bij Welzijn Capelle behouden	13
5.2 Ondersteuning aan bankslapers.....	13
5.3 Vervang het MDT door een regietafel.....	14
5.4 Registratie, monitoring en verantwoorden.....	14
5.5 Woningaanbod	14

Inleiding

Bij de Begroting 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met een voorstel voor een tweejarige pilot voor de aanpak van bankslapers: een groep mensen die thuisloos is, kwetsbaar is en gevoelig voor het ontstaan van schulden. Thuisloos is als mensen geen woning hebben, maar wel bij familie of vrienden kunnen verblijven. De pilot is een samenwerking tussen de Stichting Welzijn Capelle (trekker), GR IJsselgemeenten / Sociale Zaken en de afdelingen Publiekszaken en Samenleving / Unit Frontlijn. De pilot Aanpak Bankslapers is de uitwerking van een voorstel in de Begroting 2019. Het Uitwerkingsplan van de pilot is opgenomen als bijlage bij de Regeling Briefadres Capelle aan den IJssel 2018 (1058571, 19-11-2019). De pilot Aanpak Bankslapers liep van maart 2019 t/m maart 2021.

De aanleiding om een pilot Aanpak Bankslapers uit te voeren is dat mensen zonder verblijfadres zijn uitgesloten van voorzieningen zoals een uitkering, ziektekostenverzekering, toeslagen en hulpverlening. Deze mensen komen niet in aanmerking voor opvang door Centraal Onthaal omdat ze niet dakloos zijn. Dakloos is als mensen geen woning hebben en ook niet bij familie of vrienden kunnen verblijven. Het ontbreken van een verblijfadres en de aanwezigheid van andere problemen, zoals het ontbreken van inkomen, schuldenproblematiek en/of relationele, psychische of verslavingsproblematiek, gaan vaak hand in hand. Doordat een verblijfadres ontbreekt, zijn bankslapers veelal niet in zicht bij de hulpverlening en stapelen problemen zich op. Ook kunnen deze mensen te maken krijgen met adresfraude omdat zij sneller een kamer huren in een woning waar onderhuur niet is toegestaan of een goedkoop 'inschrijvingsadres' kopen.

Met de pilot Aanpak Bankslapers werd beoogd om een goed werkende, sluitende aanpak en passend ondersteuningsaanbod te realiseren voor Capellenaren zonder verblijfadres. Om deze ondersteuning mogelijk te maken is de Regeling Briefadres van de gemeente Capelle aangepast. Briefadressen zijn adressen waar burgers niet wonen, maar waar zij wel bereikbaar zijn voor de overheid. Met de aanpassing is het mogelijk gemaakt om aan mensen die geen woonadres hebben onder strikte voorwaarden een maatwerkbriefadres toe te kennen vanwege thuisloosheid of omdat zij tot een kwetsbare groep behoren. Het maatwerkbriefadres onderscheidt zich van het regulier briefadres. Een regulier briefadres kan worden aangevraagd vanwege een korte overbrugging tussen twee woonadressen; de uitoefening van een ambulante beroep en verblijf in het buitenland. Een maatwerkbriefadres kan worden toegekend als er sprake is van dak- of thuisloosheid, het behoren tot een kwetsbare groep, langdurige vermissing van een persoon, verblijf in een instelling en om veiligheidsredenen.

De aanvragen door bankslapers voor een briefadres werden beoordeeld door het multidisciplinair team (MDT), bestaande uit de samenwerkingspartners. Het MDT beoordeelde of de aanvrager een ondersteuningstraject moet volgen en waaruit het ondersteuningstraject bestaat. Het ondersteuningstraject is maatwerk en varieert van licht (monitoren of aan gemaakte afspraken wordt voldaan) tot zwaar (bijv. traject schuldhulpverlening). Weigert de aanvrager, dan wordt de maatwerk aanvraag briefadres als reguliere aanvraag behandeld met als risico dat de aanvraag mogelijk wordt afgewezen. Indien tijdens het ondersteuningstraject blijkt dat de aanvrager niet meewerkt, wordt na verloop van tijd de toestemming voor het houden van een briefadres ingetrokken dan wel niet verlengd. De aanvrager valt dan terug in het traject van bemoeizorg en wordt indien mogelijk toegeleid naar Centraal Onthaal.

Het ondersteuningstraject is gericht op wonen, inkomen en hulp waarbij een beroep wordt gedaan op reguliere voorzieningen vanuit onder meer de Wmo, Sociale Zaken, Welzijn en overige relevante maatschappelijke partners. De casusregie is belegd bij SWC en bestaat uit ondersteuning van

briefadreshouders bij het aanvragen van voorzieningen en het zoeken naar woonruimte en werk, het monitoren van het nakomen van gemaakte afspraken en het inbrengen en bespreken van knelpunten in het MDT.

De beoogde doelstellingen van de pilot Aanpak Bankslapers zijn:

1. Invullen van een ontbrekende schakel in de sluitende aanpak dak- en thuislozen.
2. Voorkomen en aanpakken van schuldenproblematiek onder bankslapers.
3. Tegengaan van adresfraude door toekenning van een gemeentelijk briefadres aan hen die niet via het eigen netwerk in een briefadres kunnen voorzien.
4. Beoordelen van de geschiktheid van de voorliggende voorzieningen voor de doelgroep bankslapers.

De pilot is geëvalueerd op de resultaten van de beoogde doelstellingen, waarbij mede is gekeken naar de werkzaamheid van het maatwerkbriefadres en het functioneren van het Multi-disciplinair team (MDT). Voor deze evaluatie zijn de deelnemers van het Multidisciplinair team (MDT) geïnterviewd over het werkproces. Zij hebben verschillende functies in de uitvoering van de aanpak bankslapers. Er is een analyse gemaakt van de data van het aantal aanmeldingen en afgegeven indicaties. De evaluatie sluit af met bevindingen van de aanpak en aanbevelingen voor vervolg.

Aanpak Bankslapers bestaat uit drie onderdelen: het maatwerkbriefadres, het ondersteuningsaanbod en het werkproces. De bevindingen op deze drie onderdelen worden in de eerste drie hoofdstukken besproken. In hoofdstuk 4 worden aan de hand van de doelstellingen conclusies geformuleerd, gevolgd door de aanbevelingen in hoofdstuk 5. Ter illustratie zijn een drietal casussen beschreven.

1. Briefadres

In de regeling Briefadres Capelle aan den IJssel 2018 is aan de eerdere regeling de mogelijkheid toegevoegd om een maatwerkbriefadres te verstrekken. Het maatwerkbriefadres onderscheidt zich van het regulier briefadres. Een regulier briefadres kan worden aangevraagd vanwege een korte overbrugging tussen twee woonadressen; de uitoefening van een ambulant beroep en verblijf in het buitenland.

Een maatwerkbriefadres kan worden toegekend als er sprake is van dak- of thuisloosheid, het behoren tot een kwetsbare groep, langdurige vermissing van een persoon, verblijf in een instelling en om veiligheidsredenen.

De pilot Aanpak Bankslapers is gericht op de ondersteuning van mensen die een briefadres aanvragen vanwege dak- of thuisloosheid of het behoren tot een kwetsbare groep. Concreet: mensen die in Capelle verblijven en een binding met Capelle hebben, maar geen woonadres hebben en/of het adres waar zij verblijven niet als briefadres kunnen gebruiken omdat de bewoner hier geen toestemming voor geeft.

Bij aanvang van de pilot is door de samenwerkende partijen ingeschat dat de groep bankslapers op dat moment bestond uit honderd personen, waarvan zestig personen naar verwachting een gemeentelijk briefadres zouden aanvragen en veertig personen een briefadres binnen het eigen netwerk. De doelgroep komt in beeld via de Stichting Welzijn Capelle, Publiekszaken en Centraal Onthaal (als deze geen ondersteuning kan bieden).

Praktijkvoorbeeld: John

John is 67. Hij heeft bijna 30 jaar samen met zijn ouders in Capelle gewoond. John is laagbegaafd en zijn ouders zorgen voor hem. In 2015 verhuizen zijn ouders, met John, naar Rijnsaterwoude. Het zit niet mee. Binnen twee jaar overlijden beide ouders van John.

John gaat terug Capelle. Gedurende drie jaar leeft hij bij diverse vrienden. Zijn vrienden zijn niet bereid om hem op hun woonadres in te laten schrijven. John leeft deze drie jaar van het geld van de verkoop van de ouderlijke woning.

In mei 2019 is het geld op en komt hij in beeld bij de gemeente. John heeft geen DigiD, staat niet ingeschreven als woningzoekende en heeft geen inkomen. Op advies van Publiekszaken vraagt John een briefadres aan bij Welzijn Capelle.

Het briefadres wordt op advies van het team bankslapers voor een periode van zes maanden toegewezen. In het plan van aanpak wordt opgenomen dat DigiD, AOW, zorgverzekering, zorgtoeslag en woonpas op korte termijn geregeld worden. Doelen voor de langere termijn zijn huisvesting en dagbesteding. Welzijn Capelle begeleidt John bij alle aanvragen die gedaan moeten worden. Op 1 oktober 2019 is de AOW van John met terugwerkende kracht hersteld en heeft hij een 55+ woning toegewezen gekregen.

1.1 Aanmeldingen

Tijdens de evaluatie is gekeken naar de registratie van instroom, uitval en uitstroom, waarbij uitstroom nader is gespecificeerd naar succesvol in een woning, verhuisd uit Capelle of doorstroom naar andere hulpverlening.

Resultaten

Gedurende de pilot hebben zijn 76 aanmeldingen geregistreerd. Van deze aanmeldingen zijn:

- 23 aanvragen toegekend, waarvan vijftien voor een periode van zes maanden en acht voor een periode van drie maanden;
- 21 aanvragen afgewezen en 28 aanvragen niet in behandeling genomen vanwege verblijf buiten Capelle, ontbreken van binding met Capelle, tijdig vinden van een regulier woonadres en het niet verstrekken van de benodigde verblijfsinformatie;
- vier aanvragen in behandeling op het moment van de evaluatie.

Van de 23 toekenningen zijn dertien personen uitgestroomd:

- een persoon vanwege het verkrijgen van een zelfstandig woonadres
- zes personen vanwege een briefadres in het eigen netwerk
- zes personen zijn naar een andere gemeente vertrokken

Bevindingen

De wijze waarop het proces rond de aanvraag is vormgegeven heeft er gedurende de pilot toe geleid dat het merendeel van de aanvragen is afgewezen of niet in behandeling is genomen. De aanvraag wordt gedaan bij publiekszaken. Vanaf het moment van aanvraag treedt de beslistermijn van acht weken in werking. De periode van acht weken blijkt in praktijk te kort om een gedegen beoordeling te maken van de achterliggende (multi)problematiek en een plan van aanpak op te stellen.

Tijdens de pilot bleek dat de gemeente een briefadres in eigen netwerk wel kan toekennen, maar niet kan intrekken. Dit is namelijk aan de briefadresgever. Dit levert problemen op in de handhaving van de voorwaarden die aan het verkrijgen van het briefadres zijn gesteld, zoals het accepteren van ondersteuning en het nakomen van afspraken die daaruit voortkomen.

1.2 Tegengaan adresfraude

Bij de start van de pilot is door de gemeenteraad de zorg uitgesproken dat het beschikbaar stellen van een briefadres een aanzuigende werking kan hebben op mensen van buiten de gemeente en/of adresfraude in de hand kan werken. Om dit te voorkomen moeten personen bij de aanvraag hun binding met Capelle kenbaar maken en opgeven op welke adressen zij verblijven.

Resultaten

Bij zeven aanvragen die zijn afgewezen, bleek sprake te zijn van verblijf elders, al dan niet binnen de gemeente Capelle en in vier gevallen bleek de aanvrager de vereiste binding met Capelle niet aan te kunnen tonen. Naar aanleiding van een aanvraag heeft publiekszaken een adresonderzoek ingesteld. In dit geval bleek er sprake te zijn van illegale onderverhuur van een sociale huurwoning. De woning is ontruimd.

Bevindingen

Door de vereiste van binding met Capelle kan worden gecontroleerd of mensen niet onterecht een beroep doen op een maatwerkbriefadres in Capelle. Tijdens de pilot is niet gebleken dat er van de mogelijkheid om een maatwerkbriefadres aan te vragen een aanzuigende werking uitgaat.

Het maatwerkbriefadres kan een briefadres zijn bij de Stichting Welzijn Capelle of een briefadres in het eigen netwerk. Een briefadres in het eigen netwerk blijkt moeilijk te verkrijgen. Veel personen in het eigen netwerk zijn terughoudend om briefadresgever te zijn. Enerzijds omdat er angst is dat er gekort wordt op een eventuele uitkering (kostendelersnorm). Anderzijds is er een -reële- angst dat bij schulden van de briefadresontvanger deurwaarders verhaal komen halen bij de briefadresgever. Gebleken is dat een briefadres in het eigen netwerk op drie punten fraudegevoelig is.

1. Indien er sprake is van inwoning en de briefadresontvanger of -gever heeft een bijstandsuitkering, dan kan er sprake zijn van bijstandsfraude. Controle of de betreffende persoon niet daadwerkelijk inwoont op het opgegeven briefadres is arbeidsintensief en vrijwel onuitvoerbaar.
2. Als de houder van een briefadres in het eigen netwerk een bijstandsuitkering ontvangt en de vereiste ondersteuning en voorwaarden niet nakomt, dan kan vanuit de Participatiewet worden gehandhaafd. Heeft de aanvrager een inkomen, dan is er voor de gemeente geen mogelijkheid tot handhaven. Het briefadres in het eigen netwerk kan niet door de gemeente worden ingetrokken. Het intrekken van het briefadres is namelijk voorbehouden aan de briefadresgever.
3. Door het briefadres kan het recht op eventuele toeslagen die de briefadresgever ontvangt, zoals zorg- of huurtoeslag, vervallen. Wordt dit niet (tijdig) doorgegeven, dan kan dit als fraude worden aangemerkt.

Praktijkvoorbeeld: Leona

Iemand die fraude pleegt kan nog steeds hulpbehoevend zijn. De aanpak richt zich daarom ook op maatwerk. Het briefadres is dus niet altijd een uitkomst of oplossing. Het voorbeeld van Leona illustreert een situatie waar sprake is van fraude en een onderliggende hulpvraag.

Leona is in september 2018 zonder enige voorbereiding met haar twee minderjarige kinderen vanuit Curaçao naar Nederland gekomen. Ze wil gaan studeren en haar kinderen een betere toekomst geven. Onaangekondigd klopt ze aan bij familie in Breda, maar mag daar niet blijven. Leona vindt een woonruimte in Capelle, maar de verhuurder wil niet dat ze zich op dit adres inschrijft bij de gemeente. Leona meldt zich voor een briefadres.

Publiekszaken vindt dit een vreemde situatie en zoekt tevergeefs contact met de verhuurder. Nader onderzoek naar het adres volgt. De hoofdbewoner blijkt zelf niet op het adres te wonen. Er is sprake van illegale onderverhuur van de sociale huurwoning. Woningontruiming is reeds aangezegd.

Het team bankslapers zet in op terugkeer van Leona naar Curaçao. Ze heeft geen binding met Nederland, is onvoorbereid naar Nederland gekomen en haar toekomst in Nederland is onzekerder dan in Curaçao. Dan blijkt dat het paspoort van Leona een paar weken na haar aankomst in Nederland is verlopen. Haar uitschrijfbewijs uit Curaçao is ze kwijtgeraakt. Hierdoor kan ze geen nieuw paspoort aanvragen. Omdat Leona twee kleine kinderen heeft, overweegt het team Briefadres een melding bij Veilig Thuis. Als Leona dit verneemt, meldt ze bij Publiekszaken dat ze inmiddels staat ingeschreven in de gemeente Den Haag. Uit controle blijkt dat dit inderdaad het geval is.

2. Ondersteuningsaanbod

De verwachting bij aanvang van de pilot was dat het ontbreken van inkomen en het hebben van schulden oorzaak zijn van het niet hebben van een woning. Bankslapers is een kwetsbare groep die gevoelig is voor het ontstaan en oplopen van schulden. Mensen zonder verblijfadres worden namelijk uitgesloten van voorzieningen zoals inkomen, ziektekostenverzekering, toeslagen en hulpverlening. De situatie waarin deze mensen zich bevinden is een reden waarom zij niet in staat zijn schulden af te lossen en schulden alleen maar oplopen.

2.1 Inkomen en schulden

Gedurende de pilot is geregistreerd of er sprake was van schulden, of de schulden in kaart zijn gebracht en of er regelingen zijn getroffen of getroffen konden worden.

Resultaten

Van de 23 briefadreshouders:

- beschikken negen personen over een inkomen uit werk of een uitkering;
- vijf personen hadden bij aanvang geen inkomen;
- bij negen aanvragen is het inkomen -nog- niet geregistreerd.

Negen van de 23 briefadreshouders hebben schulden. Hiervan beschikken vijf personen over een inkomen. Voor zeven briefadreshouders zijn de schulden in kaart gebracht en voor drie briefadreshouders zijn regelingen getroffen. Bij de overige negen aanvragen is -nog- niet geregistreerd of er al dan niet sprake is van schulden.

Bevindingen

Het ontbreken van een inkomen en het hebben van schulden is een van de belangrijkste belemmeringen om een zelfstandige woning te verkrijgen en het leven weer op te pakken. De periode waarin een briefadres wordt toegekend kan dienen als overbruggingsperiode tijdens de stabilisatie van de schuldensituatie en het in kaart brengen van mogelijke andere problematiek.

2.2 Voorliggende voorzieningen

Een briefadres is een middel om grotere zelfredzaamheid te bevorderen. Het is bedoeld als tijdelijke regeling die moet leiden tot een duurzame oplossing waarin de burger zichzelf kan handhaven op het gebied van wonen en inkomen. Om dat te bereiken kan het nodig zijn om voorliggende voorzieningen in te zetten, zoals schulddienstverlening, bijzondere bijstand, wmo-ondersteuning of bijstand voor levensonderhoud.

De basis op orde

Volgens de registratie is er voor acht van de 23 aanvragen een door de aanvrager ondertekend plan van aanpak beschikbaar. Bij de overige aanvragen is dit niet geregistreerd, waardoor niet opgemaakt kan worden of een plan van aanpak ontbreekt, of dat het plan van aanpak door de aanvrager niet ondertekend is. Tien aanvragers beschikken bij aanvraag over digi-d, negen aanvragers hadden een zorgverzekering, twaalf waren ingeschreven als woningzoekende, twee beschikken over een urgentieverklaring. Bij deze cijfers moet moeten aangemerkt dat in de periode maart 2020 – maart 2021 de registratie van de gegevens onvolledig is vanwege de ontstane werkdruk bij de uitvoerders vanwege de coronapandemie.

Huisvesting

Van de 76 aanvragen zijn er vijf aanvragers die voorafgaand, tijdens het aanvraagproces of na toekenning de beschikking hadden of kregen over een zelfstandige woning. De duur van de periode van toekenning van een briefadres is in het eerste jaar van de pilot met twee tot tien maanden overschreden. Leden van het MDT merken op dat toegewezen aanvragen briefadres de toegekende termijn overschrijden wegens het gebrek aan geschikte en beschikbare woningen. Landelijk, maar ook in de Capelle aan den IJssel is er een tekort aan betaalbare sociale- en particuliere huurwoningen. De periode om in Capelle in aanmerking te komen voor woning loopt op tot dertien maanden.

Bijstandsuitkering

In het geval van bankslapen is er geen sprake van het voeren van een zelfstandig huishouden wat een van de normen is op basis waarvan de hoogte van de uitkering is bepaald. Bij de aanvraag van een bijstandsuitkering wordt allereerst beoordeeld of er sprake is van een gezamenlijke huishouding. Zo niet, dan kan de bankslaper recht hebben op een zelfstandige uitkering. GR IJsselgemeenten Sociale Zaken kan dan aan de bankslaper een uitkering toekennen met toepassing van de kostendelersnorm.

Ook als de adresgever een uitkering ontvangt wordt in principe de kostendelersnorm toegepast. Omdat hierdoor de kans bestaat dat iemand zich van de bewoner niet mag inschrijven op het

Carlo

Carlo is een -inmiddels- gescheiden man met drie minderjarige kinderen. Moeder is bij een nieuwe vriend gaan wonen, heeft de huur van de woning opgezegd en haar kinderen daarmee in feite dakloos gemaakt. Carlo en zijn kinderen woonden maanden op verschillende adressen. Hij zegt zijn baan op om voor zijn kinderen te kunnen zorgen. Hierdoor heeft Carlo schulden opgebouwd.

Op het moment dat Carlo zich meldt is het gezin opgesplitst. De twee jongste kinderen verblijven via een onder toezichtstelling bij opa en oma in Dordrecht. Carlo verblijft met zijn oudste kind bij zijn zus in Capelle. Van de Raad voor de Kinderbescherming mag moeder niet meer voor haar kinderen zorgen.

Omdat Carlo bij zijn zus kan verblijven, hoeft hij niet naar de daklozenopvang. De psycholoog die bij dit gezin is betrokken, meent dat dat voorkomen moet worden. Carlo's zus wil echter niet dat hij zich bij haar inschrijft. Ze wordt dan namelijk gekort op haar bijstandsuitkering en zal de deurwaarders van haar broer aan de deur krijgen.

De aanvraag briefadres wordt toegekend voor een half jaar. In overleg met Sociale Zaken wordt tijdelijk geen kostendelersnorm op de uitkering van Carlo's zus toegepast. Carlo wordt ingeschreven als woningzoekende en schuldhelpverlening wordt in gang gezet. Hierdoor stemt Carlo's zus ermee in om als briefadresgever op te treden.

beoogde briefadres, wordt gedurende het ondersteuningstraject van de bankslaper bij de adresgever de kostendelersnorm niet toegepast.

Gedurende de pilot is het voorgekomen dat de uitkering werd afgewezen omdat het verblijfadres niet gelijk is aan het briefadres. Inkomen is echter nodig om een bestaan op te kunnen bouwen. Voor het toekennen van een uitkering aan een bankslaper is maatwerk nodig. Dit vraagt om soms buiten de bestaande kaders te werken. Dit levert schuring op, omdat maatwerk soms lastig juridisch te funderen is. Een bijkomend probleem kan zijn dat iemand wel opvang vindt binnen het eigen netwerk, maar dat deze persoon buiten Capelle aan den IJssel woont. Deze persoon komt vaak niet in aanmerking voor een uitkering bij de gemeente waar hij op dat moment feitelijk verblijft. De gemeente waar de persoon op dat moment verblijft wijst dan ook terug naar de gemeente van herkomst. Hierdoor kunnen personen lang in een proces zitten voordat er een structurele oplossing gevonden wordt.

Kostendelersnorm

De kostendelersnorm is een belangrijke reden voor het eigen netwerk van briefadresaanvragers om het gebruik van het adres af te wijzen. Het beleid van IJsselgemeenten ten aanzien van de

kostendelersnorm was dat een ontheffing wordt gegeven voor een periode van acht weken.

Voor de pilot is de periode van ontheffing van de kostendelersnorm gelijk gebracht met de periode van toekenning van een briefadres. Door het gebrek aan betaalbare woningen wordt de periode van

toekenning van het briefadres regelmatig overschreden. Als gevolg hiervan komt de rechtmatigheid van de uitkering van de briefadresgever in het geding.

3. Werkprocessen

De leden van het multidisciplinair team (MDT) menen dat de aanpak voor bankslapers een gat vult voor Capellenaren die in een uiterst lastige situatie zitten. Het verstrekken van een briefadres, de onderlinge afstemming binnen de verschillende instanties en de daaraan gekoppelde ondersteuning aan burgers biedt de mogelijkheid om deze Capellenaren weer op weg te helpen.

Door gezamenlijk de casuïstiek te bespreken raken de leden van het MDT vertrouwd met elkaars expertise en werkwijze. Door de aanpak is de onderlinge communicatie verbeterd en weet men elkaar beter te vinden. De MDT-leden leren van elkaar en zien dat er op verschillende manieren naar problematiek kan worden gekeken. Dit prikkelt de creativiteit voor oplossingen.

Hoewel de samenwerking in grote lijn goed verloopt worden er ook verschillende knelpunten herkend. Deze knelpunten leveren belemmeringen op in de uitvoering van de aanpak en het toekennen van briefadressen.

3.1 Periode vooronderzoek

Alvorens een briefadres toegekend kan worden, wordt een vooronderzoek uitgevoerd en wordt de casuïstiek besproken in het MDT. In dit traject wordt onderzocht in welke situatie de burger zich bevindt, welke situatie wenselijk is en of er een voorliggende voorziening is die een oplossing biedt. Denk hierbij aan het inschrijven binnen het netwerk of het verkrijgen van een woning via een reguliere route (sociaal of privaat). Gelijktijdig met de start van het vooronderzoek, treedt de beslistermijn van acht werken op de aanvraag in werking. Verschillende leden van het MDT geven aan dat er regelmatig meer tijd nodig is voor het vooronderzoek dan de beslistermijn voor de aanvraag van een briefadres geeft. Daardoor is de opbrengst van het vooronderzoek onvoldoende en is onduidelijk of een alternatieve oplossingen mogelijk is. De vraag of een briefadres nodig is, kan soms moeilijk worden beantwoord.

3.2 Maatwerk

De MDT leden zijn bevestigd over hun ervaringen met de besprekingen van de casuïstiek. Doordat niet bij alle casussen de benodigde informatie tijdig in kaart kon worden gebracht, bleven de besprekingen abstract. Dit heeft te maken met de privacyregelgeving. Privacyfunctionarissen hebben gedurende de pilot gewezen op het risico van gegevensuitwisseling in het MDT, ook al is de aanvrager akkoord gegaan met het delen van informatie. Dit maakt het voor verschillende leden lastig om maatwerk toe te kunnen passen, want maatwerk vraagt om concrete omschrijvingen van de omstandigheden waarin de burger zich bevindt en wat de beoogde eindsituatie wordt. Een concreet nastreefbaar doel en de tussenliggende oplossingen als stip op de horizon voor de Capellenaar ontbraken met enige regelmaat, waardoor casussen met herhaling opnieuw werden geagendeerd in het MDT. Deelnemers aan het MDT geven aan dat de bespreking van de casuïstiek in MDT beperkt moet blijven tot het proces van de uitvoering van het plan van aanpak en de knelpunten die zich daarin voordoen.

3.3 Regie

Binnen de Aanpak Bankslapers zijn drie regiefuncties te onderscheiden: het beheer van het maatwerkbriefadres, casusregie over het ondersteuningstraject en procesregie op de samenwerking.

1. Het beheer van het gemeentelijk briefadres is belegd bij Welzijn Capelle en omvat de ontvangst, beheer en uitgifte van de binnenkomende post van de briefadreshouder, contact met de briefadreshouder en de coördinatie van informatie-uitwisseling tussen de samenwerkende partijen.
2. De casusregie bestaat uit ondersteuning van briefadreshouders bij het aanpakken van onderliggende problematiek, bij het aanvragen van voorzieningen, het zoeken naar woonruimte en werk en het monitoren van het nakomen van gemaakte afspraken. De casusregie omvat daarmee ook de monitoring van de uitvoering van het plan van aanpak, waarbij een beroep wordt gedaan op het ondersteuningsaanbod van Welzijn Capelle, Wmo-loket, GR IJsselgemeenten Sociale Zaken en overige relevante maatschappelijke partners.
3. De procesregie op de samenwerking is belegd bij de unit Frontlijn van de afdeling Samenleving. Onder regie van de gemeente bespreken Welzijn Capelle, GR IJsselgemeenten Sociale Zaken en de afdelingen Publiekszaken en Samenleving / Unit Frontlijn in het Multidisciplinair Team Bankslapers (MDT) de aanvragen voor het maatwerkbriefadres, welke ondersteuning nodig is en knelpunten in de ondersteuning van de briefadreshouders.

Uit de pilot is gebleken dat er onvoldoende duidelijkheid bestaat over de casusregie over het ondersteuningstraject en de rol van de procesregisseur in geval er sprake is van knelpunten in de uitvoering. Uitgangspunt bij de pilot is geweest dat de casusregie wordt belegd bij de hulpverlenende instantie die de primaire begeleider is van de briefadreshouder. Veelal is dit maatschappelijk werk van Welzijn Capelle. In dat geval valt de casusregie onder de reguliere opdracht maatschappelijk werk. Vervolgens zijn alle bij de pilot betrokken organisaties verantwoordelijk voor de inzet van de eigen professie (sociale zaken, wmo, schulddienstverlening). Als er sprake is van specifieke problematiek kan de primaire begeleiding ook bij een GGZ-instelling liggen. In geval er knelpunten optreden in de uitvoering van het plan van aanpak, is het aan de procesbegeleider om het proces vlot te trekken.

De casusregisseur heeft echter geen bevoegdheden om de medewerking van de partners af te dwingen. Samenwerking vindt plaats op collegiale basis. Ook de procesregisseur heeft geen mogelijkheid om oplossingen te forceren. Als gevolg hiervan keerden casussen regelmatig terug op de gesprekstafel van het MDT, waarbij de uitvoering inhoudelijk werden besproken. Dit leidde tot vertraging in het aanvraag- en ondersteuningsproces.

4. Conclusies

Als eindconclusie kan worden gesteld dat bij de aanpak van de problematiek van bankslapers de samenwerking tussen de partijen meerwaarde heeft voor Capellenaren die in een lastige situatie zitten. Het bieden van een gemeentelijk briefadres blijkt een middel om tijdelijk tot een oplossing van de problematiek te komen. Veelal ligt de oplossing in een maatwerkarrangement, waarbij meerdere partijen betrokken zijn. Zoals Welzijn Capelle, Wmo-loket, Sociale Zaken, GGZ-instellingen. Het bieden van maatwerk blijkt een tijdrovende klus, waarbij in onderling overleg tot een oplossing moet worden gekomen. Het gevolg hiervan is dat het MDT weliswaar de aanvragen van het briefadres behandelde, maar bovenal zocht naar oplossingen voor de achterliggende, veelal meervoudige problematiek, zoals het ontbreken van huisvesting, ontbreken van inkomen, het hebben van schulden, ontbreken van een zorgverzekering en psychische problematiek.

4.1 Invullen van een ontbrekende schakel in de sluitende aanpak dak- en thuislozen

De problematiek rondom de bankslapers is een landelijk probleem. Door het ontbreken van een verblijfsadres, is er geen recht op sociale voorzieningen. Mensen uit het eigen netwerk van een bankslaper zijn terughoudend om als briefadresgever op te treden. In geval de briefadresgever een uitkering ontvangt, moet in principe de kostendelersnorm worden toegepast. Hoewel hier door sociale zaken tijdelijk een uitzondering voor gemaakt kan worden, creëert dit toch een drempel. Een andere drempel is de angst van briefadresgevers dat bij schulden van de bankslaper, deurwaarders aankloppen bij de briefadresgever. Door het afgeven van een briefadres is de bankslaper in zicht van de gemeente en ontstaat weer de mogelijkheid tot inschrijven voor een woning, afsluiten van een zorgverzekering, aanvragen van een uitkering en aanvragen van hulpverlening. De gemeente is hiermee in staat om de ontbrekende schakel in te vullen in de aanpak van dak- en thuislozen. De praktijk blijkt echter weerbarstig en arbeidsintensief.

4.2 Voorkomen en aanpakken van schuldenproblematiek onder bankslapers

Met de Aanpak Bankslapers komt een groep mensen in beeld die voorheen niet op het netvlies van hulpverlenende instanties kwam. Relatief veel bankslapers hebben schulden. Gedurende de pilot ongeveer 40% van gehonoreerde aanvragen. Het hebben van schulden is een belangrijke reden voor het bankslapen. Denkbaar is dat het bankslapen mensen met schulden ook 'voordelen' oplevert, zoals de afwezigheid van vaste lasten en het ontbreken van een inboedel waarop beslag kan worden belegd. Door het toekennen van een briefadres is het voor de bankslaper mogelijk een beroep te doen op de Capelse schuldenaanpak.

4.3 Tegengaan van adresfraude door toekenning van een gemeentelijk briefadres aan hen die niet via het eigen netwerk in een briefadres kunnen voorzien

Bij aanvang van de pilot was de veronderstelling dat door het ontbreken van de mogelijkheid een maatwerkbriefadres aan te vragen, mensen zonder verblijfsadres gevoelig zouden zijn voor adresfraude omdat zij sneller een kamer huren in een woning waar onderhuur niet is toegestaan of een goedkoop 'inschrijvingsadres' kopen. Tijdens de pilot hebben we deze veronderstelling niet kunnen onderbouwen. Slechts in één geval van de aanvragen is adresfraude gebleken. Daarmee is niet gezegd dat het probleem zich niet voordoet onder de bankslapers die zich -nog- buiten het zicht van de hulpverlening bevinden.

Tijdens de pilot zijn twee handhavingknelpunten van het maatwerkbriefadres in beeld gekomen. Allereerst is moeilijk vast te stellen of er bij de toekenning van een maatwerkbriefadres toch geen sprake is van een gezamenlijke huishouding. Het tweede knelpunt betreft het gegeven dat de gemeente een briefadres in eigen netwerk wel kan toekennen, maar niet kan intrekken. Dit is namelijk aan de briefadresgever. Dit levert problemen op in de handhaving van de voorwaarden die aan het verkrijgen van het briefadres zijn gesteld, zoals het accepteren van ondersteuning en het nakomen van afspraken die daaruit voortkomen.

4.4 Beoordelen van de geschiktheid van de voorliggende voorzieningen voor de doelgroep bankslapers

Door het briefadres komen bankslapers in aanmerking voor voorliggende voorzieningen. Zo kan een uitkering worden aangevraagd, maatschappelijk werk of schulddienstverlening worden geboden of kan een wmo-indicatie worden aangevraagd. Aanpassingen in voorliggende voorzieningen zijn niet

nodig gebleken. Een uitzondering hierop is de regelgeving in het kader van de Participatiewet. Zie onder 2.2. Bijstandsuitkering (kostendelersnorm, uitkering).

Een ander probleem is gebrek aan woningen in Capelle. Hierdoor is de uitstroom uit het briefadres minimaal.

4.5 Regie en samenwerking

De aanpak van de problematiek rondom bankslapers is weerbarstig en complex. Dit wordt veroorzaakt door de diversiteit in achterliggende (multi-)problematiek, de samenwerking tussen verschillende partijen die elk vanuit een eigen wettelijk- en beleidskader redeneren en de verschillende regiefuncties ten behoeve van de aanpak. Gedurende de pilot bleek de aanpak van meervoudige problematiek en de toekenning van een briefadres te veel met elkaar verweven. Daardoor was de beslistermijn van acht weken voor de aanvraag het briefadres regelmatig te kort om de achterliggende problematiek in kaart te brengen.

5. Aanbevelingen

Tijdens de evaluatie werd bekend dat de Wet basisregistratie personen wordt gewijzigd (TK 35648). Deze wetwijziging gaat in op 1 januari 2022 en heeft gevolgen voor de werkwijze zoals in de pilot bankslapers ontwikkeld. In de aanbevelingen is de wetwijziging verwerkt.

De wetwijziging houdt in dat de bevoegdheid van het college om ambtshalve een briefadres toe te kennen, wordt gewijzigd in een verplichting. Een aanvraag voor een briefadres mag niet meer worden geweigerd. Indien er in het eigen netwerk van de aanvrager geen briefadresgever kan worden gevonden, dient de aanvrager te worden ingeschreven op een gemeentelijk briefadres. De achterliggende reden is dat er door gemeenten te weinig gebruik van deze mogelijkheid wordt gemaakt, waardoor vooral dak- en thuislozen niet of met veel moeite gebruik kunnen maken van de dienstverlening door de overheid en andere instellingen. Een briefadres kan worden ingetrokken als betrokkene niet meer bereikbaar is, er geen ander brief- of woonadres wordt ontvangen en er na onderzoek geen verblijfs- en adresgegevens achterhaald kunnen worden.

Gevolgen voor de werkwijze Aanpak Bankslapers

Bankslapers is een lastige doelgroep om te bereiken. Het kunnen aanvragen van een briefadres om reden van thuisloosheid of het behoren tot een kwetsbare groep is voor de hulpverlening een extra toegang om ondersteuning aan te kunnen bieden. Van de aanvragen is ongeveer 1/3 toegekend. Een deel werd afwezen omdat niet aan de voorwaarde van informatievoorziening werd of kon worden voldaan. Ook zijn aanvragers tijdens de aanmeldprocedure afgehaakt. Vanuit de praktijkervaring is het aannemelijk dat de afhakers geen behoefte hebben aan overheidsbemoediging. De wetwijziging Brp ondervangt de knelpunten in het aanvraagproces.

Landelijk wordt er nog discussie gevoerd of de gemeente voorwaarden mag verbinden aan het behouden van een briefadres. De uitkomst van deze discussie is bepalend voor de voorwaarde die in de pilot Aanpak Bankslapers is gesteld om ondersteuning te accepteren en afspraken die daaruit voortkomen na te komen. In de aanbevelingen wordt ervan uitgegaan dat de gemeente dergelijke voorwaarden zal mogen stellen. Indien op later tijdstip blijkt dat de gemeente geen voorwaarden aan het behoud van het briefadres mag verbinden, zullen de werkprocessen opnieuw bekeken moeten worden.

Op basis van de resultaten en de analyse van het proces zijn zes aanbevelingen geformuleerd voor het werkproces. Hierbij zijn implicaties van de wetwijziging meegenomen.

5.1 Briefadres bankslapers bij Welzijn Capelle behouden

Het briefadres bij Welzijn Capelle is ingesteld om een briefadres toe te kunnen kennen aan bankslapers: mensen die dak- of thuisloos zijn of tot een kwetsbare groep behoren. Deze mensen zijn veelal zorgmijddend en het briefadres is een toegang tot ondersteuning. Aanbevolen wordt om voor deze groep het gemeentelijk briefadres voor bankslapers bij de Stichting Welzijn Capelle te behouden.

Voorafgaand aan de pilot was de verwachting dat ongeveer dat er ongeveer honderd bankslapers (vijftig per jaar) een aanvraag zouden doen voor het briefadres. Uiteindelijk zijn er 76 aanmeldingen geweest. Niet uitgesloten moet worden dat de wetswijziging een aanzuigende werking kan hebben. Aanbevolen wordt om uit te gaan van vijftig briefadresaanvragen van bankslapers die worden ondersteund door Welzijn Capelle. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat het tot anderhalf jaar kan duren voordat iemand zich kan laten inschrijven op een woonadres.

Daarnaast zijn er mensen die een briefadres aanvragen vanwege een korte overbrugging tussen twee woonadressen; de uitoefening van een ambulante beroep; verblijf in het buitenland; langdurige vermissing van een persoon; verblijf in een instelling en om veiligheidsredenen. Mensen die om deze redenen een briefadres aanvragen, schrijven zich in op een briefadres in het eigen netwerk of het adres van een instelling. Door de wetswijziging wordt het ook voor deze groep mogelijk om een gemeentelijk briefadres aan te vragen. Aan deze aanvragen is geen ondersteuningstraject in het kader van de aanpak bankslapers verbonden. Het is dan ook niet logisch het beheer van deze briefadressen bij Welzijn Capelle te beleggen. Aanbevolen wordt om het beheer van het briefadres door Welzijn Capelle te beperken tot de groep bankslapers.

5.2 Ondersteuning aan bankslapers

Indien een briefadres wordt aangevraagd vanwege dak- of thuisloosheid of het behoren tot een kwetsbare groep, krijgt de aanvrager een briefadres toegekend in eigen netwerk of bij de Welzijn Capelle. Aan het behouden van het briefadres wordt de voorwaarde gesteld dat de aanvrager actief meewerkt bij het op orde brengen van de basis en deelname aan de voortgangsgesprekken over uitstroom uit het briefadres. Welzijn Capelle biedt ondersteuning om de basis op de orde te brengen (digi-d, uitkering, inschrijving Woonnet, zorgverzekering), vraagt door op onderliggende problematiek en verwijst door naar aanvullend ondersteuningsaanbod zoals maatschappelijk werk, schuldenaanpak, wmo, ggz.

Welzijn Capelle draagt zorg voor het beheer van het gemeentelijke briefadres voor bankslapers van de bankslaper, ondersteunt de aanvrager om de basis op orde te brengen (digi-d, uitkering, inschrijving Woonnet, zorgverzekering) en werkt met de bankslaper toe naar uitstroom naar een zelfstandige woning of inschrijving als woonadres in het eigen netwerk. Welzijn Capelle voert hiertoe periodiek voortgangsgesprekken met de bankslaper over de activiteiten die hij heeft ondernomen om zich in te kunnen schrijven op een woonadres. Gedurende de periode dat de bankslaper door Welzijn Capelle wordt begeleid, past GR IJsselgemeenten Sociale Zaken de kostendelersnorm niet toe.

Aanbevolen wordt het ondersteuningsaanbod van Welzijn Capelle voor de doelgroep Bankslapers op te nemen in de DVO en prestatieafspraken. het opstellen van een persoonlijk plan van aanpak om onderliggende problematiek op te lossen.

5.3 Vervang het MDT door een regietafel

Tijdens de pilot zijn alle aanvragen door het MDT behandeld. Met de wetswijziging Brp vervalt deze taak. Aanvragen kunnen immers niet meer worden afgewezen. Onder punt 5.2 is aanbevolen dat Welzijn Capelle een persoonlijk plan van aanpak met de bankslaper opstelt om te werken aan een oplossing voor onderliggende problemen en voortgangsgesprekken te voeren over de uitvoering van het plan.

Indien bij de uitvoering van het persoonlijk plan van aanpak blijkt dat er sprake is van botsende regelgeving of beleid een beperking blijkt te zijn om maatwerk toe te kunnen passen, wordt de casus opgeschaald naar de procesregisseur van de unit Frontlijn. De procesregisseur kan vervolgens -in samenwerking met een beleidsadviseur van de unit Maatschappelijke Zorg en Participatie - betrokken partijen bijeen roepen in de vorm van een regietafel om mogelijke oplossingen te bedenken en hierbij de grenzen van wet- en regelgeving te verkennen.

5.4 Registratie, monitoring en verantwoorden

De registratie en monitoring is tijdens de pilotfase niet consequent bijgehouden. Dit betreft met name het tweede (corona)jaar. Aanbevolen wordt om de taken rondom het briefadres op te nemen in de dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente en Welzijn Capelle en hier prestatie-indicatoren aan te verbinden.

5.5 Woningaanbod

Het gebrek aan passende woningen is een belangrijkste reden waarom uitstroom uit het briefadres stagneert. Een oplossing zou gevonden kunnen worden in de beschikbaarheid van zogenaamde flexwoningen of doorstroomwoningen. Aanbevolen wordt dit onderwerp mee te nemen in de ontwikkeling van Wonen op Maat.